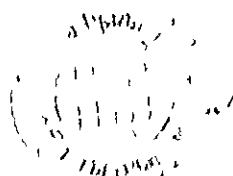

การเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชามานาไทย ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตาม
แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ปริญญาพนธ์
ของ
อรรณ เตียบปัก

๙-๑ เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน ๒๕๓๐
ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตาม
 แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

อรรถ เทียนปัก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน ๒๕๓๐

การศึกษารังนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์
วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตาม
แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม
อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา ๒๕๓๐ จำนวน ๒๒ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง
จำนวน ๑๓ คน กลุ่มควบคุม จำนวน ๑๓ คน นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้
ชุดการสอน นักเรียนในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา ใช้เวลาในการทดลอง ๑๒ คาบ คาบละ ๕๐ นาที และใช้เนื้อหาเดียวกัน
ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group

Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ
แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย (ความเชื่อมั่น .๘๓๘) วิเคราะห์
ข้อมูลโดยการทดสอบค่าสถิติที (t-test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

๑. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอน
กับนักเรียนที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุด
การสอน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนตามแผน
การสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

A COMPARISON OF CRITICAL THINKING ABILITIES IN THAI LANGUAGE
OF MATHAYOM SUKSA V STUDENTS TAUGHT BY INSTRUCTIONAL
PACKAGES AND TAUGHT BY THE TEACHING PLAN OF THE
SUPERVISORY UNIT UNDER THE DEPARTMENT
OF GENERAL EDUCATION

AN ABSTRACT
BY
ATH THIAPPUD

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
at Srinakharinwirot University
September, 1987

The purpose of this study was to compare the critical thinking abilities in Thai language of Mathayom Suksa V students taught by instructional packages and the the teaching plan of Supervisory Unit under the Department of General Education.

The sample used in this study was 66 Mathayom Suksa V students of Huaymekwittayakhom School, Kalasin Province during academic year 1987. The sample was randomly selected into the experimental group and control group of 33 students in each group. The experimental group was taught by the instructional packages, and the control group by the teaching plan of the Supervisory Unit under the Department of General Education. Each group was taught the same contents for 12 periods of 50 minutes.

The research design of the experiment was the Randomized Control Group Pretest-Posttest Design. The instrument was critical thinking abilities in Thai language test. The statistic used for analyzing data was the t-test.

The findings were as follows

1. The critical thinking abilities in Thai language of students taught by the instructional packages and the teaching plan of the Supervisory Unit under the Department of General Education were different at the .01 level
2. The critical thinking abilities in Thai language of students taught by the instructional packages, the posttest were significantly higher than pretest at the .01 level.

3. The critical thinking abilities in Thai language of students taught by the teaching plan of the Supervisory Unit under the Department of General Education, the posttest were significantly higher than pretest at the .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปัญหานี้จน
ฉะฉานแล้ว เห็นสมควรรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

...๑๑...๑๑๑๑๑๑... ประธาน
...๑๑...๑๑๑๑๑๑... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

...๑๑...๑๑๑๑๑๑... ประธาน
...๑๑...๑๑๑๑๑๑... กรรมการ
...๑๑...๑๑๑๑๑๑... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันทนต์ รองศาสตราจารย์ บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พิศศรี แจ่งไพบร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกศล ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาไทย การเขียนเค้าโครง ปริญญานิพนธ์ และให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จันทิมา พรหมโชติกุล ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ ครูอาจารย์ และชอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ปีการศึกษา ๒๕๓๐ ของโรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ความสะดวกและความร่วมมือในการทดลองอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณ คุณบุตรี บุญญาวานิชย์ คุณอรุณศรี แสงแก้ว และเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา สาขาการสอนภาษาไทย รุ่นปีการศึกษา ๒๕๒๔ ทุกคน ที่ช่วยเหลือติดตอประสานงานอย่างดียิ่ง

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดามารดาและครูอาจารย์
ทุกท่านของผู้วิจัย

๘

อรรถ เทียบปัด

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ บทนำ	๑
ภูมิหลัง	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๔
ความสำคัญของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๕
นิยามศัพท์เฉพาะ	๖
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์	๙
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	๑๙
สมมติฐานในการวิจัย	๓๓
๓ วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๓๔
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	๓๔
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	๓๔
การดำเนินการทดลอง	๔๒
แบบแผนการวิจัย	๔๓
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๔
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๙
เปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่ม ทดลองกับกลุ่มควบคุม	๔๙
เปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์วิชาภาษาไทย ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	๔๘

๕	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๕๐
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๕๐
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	๕๐
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๕๐
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๕๑
	สรุปผลการทดลอง	๕๒
	อภิปรายผล	๕๔
	ข้อสังเกตจากการวิจัย	๕๔
	ข้อเสนอแนะ	๕๔
	บรรณานุกรม	๕๖
	ภาคผนวก	๖๔

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
๑	แบบแผนการทดลอง	๔๓
๒	เปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่ม ทดลองกับกลุ่มควบคุม	๔๔
๓	เปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	๔๕

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
๑ แสดงขั้นตอนการผลิตชุดการสอน	๒๗

บทนำ

สังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาในสภาพที่สังคมเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ต้องมุ่งฝึกใหญ่ไว้บนพื้นฐานสมมติที่จะใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข คือให้เป็นผู้สามารถคิดเป็น ทำเป็น และรู้จักแก้ปัญหา

ความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้ภาษาที่มีความสัมพันธ์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ถ้าความสามารถในการใช้ภาษาของบุคคลมีอยู่อย่างจำกัด ความสามารถในการคิดก็พลอยถูกจำกัดไปด้วย ในทางกลับกันถ้าความสามารถในการคิดมีอยู่อย่างจำกัดแล้ว ความสามารถในการใช้ภาษาก็จะถูกจำกัดลงด้วย ตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดมีความสามารถในการใช้ภาษาสูง บุคคลนั้นก็จะมีความสามารถในการคิดสูงเป็นผลเชื่อมโยงกันไป (กรมวิชาการ ๒๕๒๖ : ๖๔) การเรียนการสอนภาษาไทยนอกจากจะฝึกทักษะทั้งสี่คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนแล้ว จึงยังต้องฝึกให้คิดเป็นไปพร้อม ๆ กันด้วย

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ รายวิชาบังคับในหมวดวิชาภาษาไทย มีจุดประสงค์ที่เน้นเรื่องพัฒนาการด้านความคิดไว้มาก โดยเฉพาะความคิดเชิงวิจารณ์มีระบุไว้ทั้งในรายวิชา ท ๔๐๑ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จนถึง รายวิชา ท ๒๐๖ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

การวิจารณ์เป็นการตัดสินใจ เป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในเชิงวิเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความเข้าใจ ประสบการณ์ หลักวิชา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในเรื่องนั้น ๆ การวิจารณ์นี้มีความสำคัญมากในการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะการฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยไม่ได้ฝึกให้นักเรียนได้คิดใคร่ครวญและแสดงความคิดของตนออกมาแล้ว การฝึกทักษะทั้งสี่ดังกล่าวก็ไร้ค่า ดังที่ เจตนา นาควัชระ (เจตนา นาควัชระ ๒๕๒๕ : ๔๕) กล่าวถึงความสำคัญของการวิจารณ์ว่า "การวิจารณ์เป็นการฝึกให้รู้จักประเมินค่าชีวิต... เมื่อใดที่การวิจารณ์เสื่อม เมื่อนั้นกลไกทั้งหลายของความคิดก็จะเสื่อมไปด้วย" ถ้าการศึกษาเป็นเรื่องของการฝึกคนให้คิดเห็น การวิจารณ์คือ

องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการศึกษา"

หากจะพิจารณาผลการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแง่การพัฒนาความคิดจะพบว่าในระยะที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จสักเท่าใดนัก เห็นได้จากการที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๒๗ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยกันความคิดในวิชาภาษาไทยทั้งในระดับประเทศ ระดับเขตการศึกษา ระดับจังหวัด และเขตการปกครองในกรุงเทพมหานคร เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว อยู่ในระดับควรปรับปรุง (กรมวิชาการ ๒๕๒๘ : ๗๗)

สาเหตุที่การเรียนการสอนยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรนั้น นักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย ตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษากล่าวไว้ในทำนองเดียวกันมาโดยตลอดตั้งแต่ มุญเฑียรเทพยสุวรรณ (มุญเฑียรเทพยสุวรรณ ๒๕๑๔ : ๔) กล่าวไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ว่า ความบกพร่องที่สำคัญที่สุดคือการขาดความเอาใจใส่และความพยายามในอันที่จะค้นหาวิธีสอนที่ได้ผลและการผลิตอุปกรณ์ไม่ก้าวหน้า หลังจากนั้นอีกแปดปี กอ สวัสดิ์พานิชย์ (กอ สวัสดิ์พานิชย์ ๒๕๒๒ : ๑๑ - ๑๒) กล่าวว่าลักษณะการสอนของครู เป็นการสอนวิชามิใช่สอนคน ครูยังคงเน้นที่การสอนเนื้อหาวิชา มากกว่าที่จะสอนให้รู้เรียนรู้จักคิดรู้จักใช้เหตุผลด้วยตนเอง จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๒๕ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๕ : ๔๒) เสนอรายงานว่าอุปสรรคประการหนึ่งที่ทำให้การใช้หลักสูตรไม่ไต่ผล เนื่องมาจากครูยังไม่เข้าใจความต้องการของหลักสูตร ยังมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาไทยเมื่อสิบปีมาแล้วประสบปัญหาอย่างไรจนถึงปัจจุบันสถานการณ์อย่างนั้นยังคงดำรงอยู่ จึงจำเป็นต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

การปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ได้ฝึกให้คิดเป็น นักเรียนควรหาความรู้ภาษาไทยได้เอง โดยไม่ต้องอาศัยครูตลอดเวลา ครูต้องไม่คิดว่าสิ่งที่ตนสอนเท่านั้นคือการเรียนของนักเรียน ครูอาจารย์ภาษาไทยต้องให้นักเรียนช่วยตนเองมาก ๆ โดยครูอาจารย์เป็นผู้แนะแนวทางให้ (กรมวิชาการ ๒๕๒๓ : ๒๕) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิดไปพร้อมกันฝึกทักษะภาษาคงกล่าว กิจกรรมการวิจารณ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะนักเรียน

จะได้ฝึกแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลต่อสิ่งต่าง ๆ ด้วยการใช้การวิเคราะห์และประเมินค่า "คือให้ส่วนงานส่วนมากพร่องอยู่ตรงไหน จึงต้องฝึกให้รู้เห็น เกิดความคิดที่จะดีและชม ซึ่งเรียกเป็นศัพท์ทางวิชาการว่า ความคิดเชิงวิจารณ์ ความคิดเช่นนี้จำเป็นในการดำรงชีวิต จำเป็นต้องให้เกิดในการ เรียนทฤษฎี" (บุญเหลือ เทพสุวรรณ ๒๕๑๔ : ๑๖)

(บุญเหลือ เทพสุวรรณ ๒๕๑๔ : ๑๖)

ในกิจกรรมฝึกทักษะการวิจารณ์นักเรียนจะได้แสดงออกถึงความคิดของตน ได้แสดงเหตุผล แสดงความสามารถ ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนนักเรียน การทำกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นความกระตือรือร้นในการ เรียนและยังสอดคล้องกับธรรมชาติอยากรู้อยากเห็นของนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยรุ่น เป็นการ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกในทิศทางที่ถูกต้องและมีขอบเขตเหมาะสม

สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนประสบผลสำเร็จนั้น ครูจะต้องวางแผนไวล่วงหน้าว่าจะใช้วิธีการใด เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด ครูและนักเรียนจะมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร จะวัดผลที่เกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นต้น ในประเด็นเหล่านี้ครูสามารถนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วย ให้บรรลุผลสำเร็จได้ เพราะเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นผลของการระดมความรู้ต่าง ๆ ที่มีเหตุผลมา ประยุกต์เป็นระบบใหม่ที่สามารถใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษามากกว่าเดิม (นิพนธ์ กุซปรีดี ๒๕๑๕ : ๑๐)

การเลือกเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้สอนภาษาไทยนั้นต้องคำนึงว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะ การที่จะใช้เทคโนโลยีชนิดใดชนิดหนึ่งหรือวิธีการใดวิธีการหนึ่งมาใช้เพื่อฝึกให้เกิดผลดี ทุกทักษะทุกเนื้อหาย่อมเป็นไปไม่ได้ ทางที่เหมาะสมจึงควร เลือกเทคโนโลยีทางการศึกษาหลาย ๆ อย่าง ที่เหมาะสมกับทักษะและเนื้อหาที่จะสอน นำมาผสมผสานกันเป็นสื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่นำมาใช้นั้นไม่ว่าใครคนใดจะนำไปใช้ ใช้กับนักเรียนกลุ่มใด พฤติกรรมการ เรียนการสอนจะยังคงคือนักเรียนจะได้เรียนรู้ในสิ่งเดียวกัน มีปริมาณและคุณภาพของการ เรียนรู้ใกล้เคียงกัน

*ชุดการสอนเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กล่าวมา ดังที่ เปื้อง กุฑ (เปื้อง กุฑ ๒๕๑๔ : ๑) กล่าวว่า ชุดการสอน (Instructional Package) เป็นชุดสื่อประสม (Multi - Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อ เนื้อหา และ ประสิทธิภาพของแต่ละหน่วยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในนั้นจะมีคู่มือการใช้ประกอบ ขวดยละเอียด และคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็นด้วย และ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ ๒๕๒๕ : ๑๔๓) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการสอนว่า "ถ้าเรา
ได้เริ่มลงมือกระทำกันจริง ๆ แล้วจะช่วยแบ่งเบาภารกิจของครูและช่วยให้ลดภาระมากขึ้น นอกจาก
นั้นจะทำให้การ เรียนการสอนบรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ตัวผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการ เรียน
การสอนมากขึ้นด้วยการ ประกอบกิจกรรมการ เรียนด้วยตนเองมากกว่าที่จะให้ครูบอกหรือยัดเยียด
ให้ ครูจะเป็นผู้สร้างโอกาสทางการ เรียนการสอนโดย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้กิจกรรมการ เรียนการสอน
สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เพราะชุดการสอนจะเป็นสื่อการเรียนที่นักเรียนนำเสนองาน
สำหรับนักเรียนและจะเรียนได้เต็มความสามารถด้วยความสดชื่นและมั่นใจ การศึกษาของเราที่จะ
เป็นการศึกษาที่สามารถประกันคุณภาพได้อย่างภูมิใจ"

กล่าวโดยสรุปแล้วการ เรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งพัฒนาการด้าน
ความคิดไปพร้อมกับพัฒนาการด้านภาษา โดยเฉพาะความคิดเชิงวิจารณ์หลักสูตร ระบุให้ส่งเสริม
ฝึกฝนในวิชาบังคับภาษาไทยทุกรายวิชา แต่พัฒนาการพัฒนาด้านความคิดในการ เรียนการสอน
ภาษาไทยยังไม่โดดเด่นเท่าที่ควร ทั้งนี้สาเหตุที่สำคัญคือครูไม่เข้าใจความต้องการของหลักสูตร
ไม่พัฒนาพฤติกรรมการสอน การปรับปรุงแก้ไขการ เรียนการสอนภาษาไทยจึงต้องแก้ที่จุดบกพร่องนี้
การนำชุดการสอนมาใช้จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะชุดการสอนเป็นเทคโนโลยี
โดยีทางการศึกษาที่ใช้หลักวิชาต่าง ๆ มาคัดเลือกสื่อและจัดเตรียมกระบวนการ เรียนการสอน
อย่างเป็นระบบและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมการ เรียนได้เต็มความสามารถ
ได้อธิบายแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันในการ ประกอบกิจกรรมกลุ่มซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนพัฒนา
ความสามารถเชิงวิจารณ์ได้

ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการ เรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย จึงสนใจที่จะสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย ท ๔๐๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เพื่อพัฒนา
ความสามารถเชิงวิจารณ์ของนักเรียน โดยนำมาตรฐานการสอน เปรียบ เทียบกับการสอนที่ครูปฏิบัติ
อยู่เป็นประจำ เพื่อดูว่าการสอนที่ใช้ชุดการสอนกับการสอนที่ครูปฏิบัติอยู่เป็นประจำจะส่งผลให้
นักเรียนมีความสามารถเชิงวิจารณ์มากกว่ากันอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
๒. เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนและสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้วิธีการสอนที่เน้นการพัฒนาความสามารถเชิงวิจารณ์ซึ่งเป็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้สอนหรือเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

๑. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๑ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๑๐ สังกัดกรมสามัญศึกษา
๒. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๐ ของโรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๖๖ คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน ๓๓ คน และกลุ่มทดลอง จำนวน ๓๓ คน
๓. เวลาที่ใช้ในการทดลอง
กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการทดลอง ๑๒ คาบ คาบละ ๕๐ นาที สัปดาห์ละ ๒ คาบ เป็นเวลา ๖ สัปดาห์

๔. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาจากหนังสือเรียนชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒ และหนังสือชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ เฉพาะเรื่องต่อไปนี้

๔.๑ หนังสือเรียนชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒

๔.๑.๑ เรื่องสั้น : เราคือลูกแม่พระธรณี

๔.๒ หนังสือเรียนชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒

๔.๒.๑ การใช้วิจารณญาณในการฟัง

๔.๒.๒ การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์

๕. ตัวแปรที่ศึกษา

๕.๑ ตัวแปรอิสระ

๕.๑.๑ การสอนโดยใช้ชุดการสอน

๕.๑.๒ การสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

๕.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. ความสามารถเชิงวิจารณ์ หมายถึง การใช้ความรู้และทักษะในการวินิจฉัยชี้ขาด เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นข้อความให้อ่านหรือฟังในลักษณะต่อไปนี้

๑.๑ จับประเด็นสำคัญของข้อความ หรือสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ฟังหรืออ่าน

๑.๒ แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นในเรื่องที่ฟังหรืออ่าน

๑.๓ บ่งชี้ข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับเรื่องที่ฟังหรืออ่าน

๑.๔ ศึกษาลักษณะภาษาที่มีความหมายโดยนัย การใช้อุปมา หรือการแสดงภาพพจน์โดยวิธีต่าง ๆ

๑.๕ อธิบายลักษณะ อุปนิสัย และพฤติกรรมของตัวละครหรือบุคคลในเรื่องที่ฟังหรืออ่าน

๑.๖ ระบุมวลีที่แสดงเรื่องของผู้พูดหรือผู้เขียน

- ๑.๗ ระบุภาระนะ ความมุ่งหมายของผู้ส่งสารซึ่งมีโลกกล่าวไว้โดยตรง
- ๑.๘ ระบุกลวิธีที่ใช้ในการโฆษณาหรือโน้มน้าวใจ
- ๑.๙ คาดการณ์ล่วงหน้าหรือทำนายผลที่จะเกิดขึ้น โดยอาศัยสถานการณ์ ข้อตกลง หรือกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา
- ๑.๑๐ เปรียบเทียบความสอดคล้องหรือความขัดแย้งของสภาพ แนวคิด วิธีการ หรือการกระทำของบุคคล
- ๑.๑๑ แสดงเหตุผลสนับสนุนหรือคัดค้านแนวคิดหรือการกระทำใด ๆ อย่างเหมาะสม
- ๑.๑๒ แสดงความคิดเห็นหรือการโฆษณาในสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
- ๑.๑๓ ประเมินค่าแนวความคิด วิธีการ หรือการกระทำใด ๆ ว่ามีข้อดี ข้อบกพร่อง มีประโยชน์ มีโทษ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไรในสถานการณ์นั้น

การวัดพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ของนักเรียน วัดจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของวิธานภาษาไทย ท ๕๐๓ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ๕ ตัวเลือก จำนวน ๕๖ ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบหาคุณภาพแล้ว

๒. การสอนโดยใช้ชุดการสอน หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นตามหลักการสื่อประสมคือ นำเอาวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ ที่มีคุณค่าส่งเสริมกันและกัน จัดเป็นระบบสื่อการสอนบรรจุไว้ในกล่อง เรียกว่าชุดการสอน ภายในกล่องจะมีคำแนะนำในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู แบบทดสอบประจำชุดการสอน เอกสารแสดงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประกอบไปด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม และบัตรเฉลย

การสอนโดยใช้ชุดการสอน จะให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดก่อน แล้วให้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้อาจารย์คำสั่งว่าจะทำอะไรบ้าง ศึกษาเนื้อหาจากบัตร เนื้อหาหรือแผนบันทึกเสียงแล้วแต่กรณี แล้วปฏิบัติกิจกรรมในลักษณะการวิจารณ์ตามที่ระบุไว้ในบัตรกิจกรรม เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้สำรวจจุดแนวคำทศจากบัตร เฉลย และทำแบบทดสอบประจำชุดหลังการเรียน

๓. การสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่มีการใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนตามแผนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ท ๕๐๓ ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบ

๘
ด้วย ครูบรรยาย อธิบาย แล้วซักถามนักเรียนหรือให้นักเรียนซักถาม ให้นักเรียนรวมอภิปราย
ในลักษณะครูนำอภิปรายรวมทั้งชั้น หรือแบ่งกลุ่มให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายต่างหัวข้อกันแล้ว
นำมาแลกเปลี่ยนความรู้กันหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนหาแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในหนังสือเรียน
ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒ และหนังสือเรียนชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒

๔. ประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง ผลของการทดลองภาคสนามที่จะยอมรับว่า
ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพช่วยให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ ซึ่งประเมินจากพฤติกรรมของนักเรียน
ขณะเรียนและพฤติกรรมขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว ในที่นี้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้

๔๐/๔๐

๔๐ แรก หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้จากการทำกิจกรรม แบบฝึกหัดในชุดการสอน
โดยเฉลี่ยร้อยละ ๔๐

๔๐ หลัง หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้จากการตอบแบบทดสอบหลังจากที่ได้เรียนชุด
การสอนนั้นแล้ว โดยเฉลี่ยร้อยละ ๔๐

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกตามหัวข้อดังนี้

๑. ความสามารถเชิงวิจารณ์
 - ๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์
 - ๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์
๒. ชุมชนการสอน
 - ๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการสอน
 - ๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการสอน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์

ความหมายและความสำคัญ

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕ : ๓๖๕) คำว่า "วิจารณ์" เป็นคำกริยา ถ้าเป็นคำนามจะใช้ว่า "วิจารณ์ญาณ" หมายถึง ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง

ชวาล แพทย์กุล (ชวาล แพทย์กุล ๒๕๖๖ : ๔๓) กล่าวว่า วิจารณ์ญาณ หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาไปตัดสินหรือชี้ขาดเรื่องราวต่าง ๆ หรือความสามารถในการไต่เสาะหาเหตุผลเพื่อลงสรุปเป็นข้อยุติตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์แบบเดียวกับพฤติกรรมของ ความมีเหตุผล

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ ประภาศรี สีหอำไพ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และ ประภาศรี สีหอำไพ ๒๕๖๐ : ๒๓) ให้ความหมายของวิจารณ์ญาณว่า คือการใช้สติปัญญา สัมนิฐานเหตุผล เลือกกิจ เลือกเชื่อ โดยใช้ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของตนช่วย ไตรตรอง พิจารณาถกเถียงค้นหาเหตุผลจากข้อเท็จจริง

บุญเหลือ เทพสุวรรณ (บุญเหลือ เทพสุวรรณ ๒๕๕ : ๔๔) กล่าวว่าคำวิจารณ์ควรมีความหมายคล้ายคลึงกับ พิจารณา คือพิจารณาสิ่งใดแล้วพยายามแยกแยะข้อบกพร่อง ข้อดีออกจากกันแล้วพินิจต่อไปว่าข้อบกพร่องเกิดจากอะไร ข้อดีเกิดจากอะไร แล้ววินิจฉัยว่าเหตุนั้นมาจากผลนี้ ผลนั้นมาจากเหตุนี้ เช่นผู้พิพากษาพิจารณาคดี แต่การพิจารณาทำเฉยๆ อยู่ในใจ ไม่แสดงออกมาวาทะอย่างไร ส่วนการวิจารณ์นั้นแสดงออกมาเป็นคำพูดหรืองานเขียน ดังนั้นการวิจารณ์คือการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วบอกข้อดีข้อเสียและสาเหตุของข้อดีข้อเสียนั้น การวิจารณ์ไม่ควรมีความหมายว่า "ติ"

ดีโน (Devine. ๒๕๕๑ : ๔๖) กล่าวว่า ความคิดเชิงวิจารณ์คือการประเมินข้อมูลโดยรวมไว้ว่าเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือไม่ มีข้อบกพร่องผิดพลาดอย่างไร ความคิดเชิงวิจารณ์จะคาบเกี่ยวกับการคิดแบบอื่น ๆ คือการคิดแบบรับรู้ การคิดแบบเชื่อมโยง การคิดแบบแก้ปัญหา และการคิดเชิงสร้างสรรค์

บลูม (Bloom. ๒๕๕๕ : ๓๔) กล่าวว่าการศึกษาบุคคลสามารถเลือกข้อมูลหรือวิธีการจากประสบการณ์ของตนเพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่ ๆ นั้น บางคนเรียกว่าการคิดเชิงวิจารณ์ บางคนเรียกว่าการคิดแบบแก้ปัญหา ดีโนเรียกว่าการคิดแบบไตร่ตรอง บลูมเองเรียกการคิดแบบนี้ว่าความสามารถและทักษะทางสติปัญญา

ที่ยกมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าทั้งนักวิชาการไทยและนักวิชาการต่างประเทศกล่าวไว้สอดคล้องกันว่าความคิดเชิงวิจารณ์เป็นเรื่องของการใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ของตนเพื่อแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจต่อสิ่งที่ประสบ

การวิจารณ์สำคัญต่อมนุษย์มาก ดังที่ เจตนา นาควัชร (เจตนา นาควัชร ๒๕๕๔ : ๔๔) กล่าวว่า "เมื่อใดที่การวิจารณ์เสื่อม เมื่อนั้นกลไกทั้งหลายของความคิดก็จะเสื่อมไปด้วย ถ้าการศึกษาเป็นเรื่องของการฝึกคนให้คิดเป็น การวิจารณ์คือองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการศึกษา" และ ฉะบอบ โปษะกฤษณะ (ฉะบอบ โปษะกฤษณะ ๒๕๖๖ : ๔๓) กล่าวว่าทุกสิ่งทุกอย่างอาศัยการวิจารณ์จะมีผลดีขึ้น การวิจารณ์จะช่วยแก้ไขสิ่งที่บกพร่องได้เรื่อย ๆ และจะช่วยให้สิ่งที่ดียิ่งขึ้น ถ้าขาดการวิจารณ์เสียแล้วทุกอย่างก็อยู่กับที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ความเจริญก็ไม่เกิด

นักการศึกษาของไทยและนักการศึกษาของต่างประเทศได้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับการวิจารณ์ไว้หลายท่านที่น่าสนใจคือ

พระยาอนุมานราชธน (อนุมานราชธน ๒๕๑๕ : ๑๕๓) แบ่งการวิจารณ์ออกเป็น ๓ อย่างคือ

๑. การวิจารณ์ในแง่ความรู้สึกนึกคิดของชน เรียกว่าจิตวิจารณ์
๒. การวิจารณ์ในแง่แปลหรือตีความหมาย
๓. การวิจารณ์ในแง่ให้คาพิพากษา เรียกว่าวิพากษ์วิจารณ์

เจือ สตะเวทิน (เจือ สตะเวทิน ๒๕๑๔ : ๒) อธิบายว่ามนุษย์ทุกคนที่มีจิตใจปกติย่อมมีการวิจารณ์เป็นกิจวัตร แต่การวิจารณ์อาจจะไม่ได้แสดงออกมาทางภาษาเสมอไปก็ได้ เช่น เมื่อเห็นคนแปลกหน้าก็จะพิจารณาเขาทำงานหรือไม่ เห็นหนังสือที่รูปเล่มสวยหรือมีเรื่องที่น่าสนใจก็พิจารณาว่าหนังสือเล่มนี้ดี การวิจารณ์จะถูกหรือผิดก็ได้

ดีไวน์ (Devine. ๑๙๔๑ : ๑๐๓) กล่าวว่าความคิดเชิงวิจารณ์เกี่ยวข้องกับการอ่านและการฟัง และสามารถสอนความคิดเชิงวิจารณ์ในการสอนอ่านและสอนฟัง ดีไวน์แบ่งการคิดเชิงวิจารณ์ไว้ ๘ ลักษณะคือ

๑. การรู้จักประสงค์ของผู้ส่งสาร
๒. การจำแนกขอมูลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องออกจากกัน
๓. การประเมินแหล่งขอมูล
๔. การสังเกตทรรศนะที่ไม่แจ้งไว้หรือทรรศนะพิเศษ
๕. การตีความหมายของภาษาที่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร
๖. การรู้ภาษาที่แสดงอารมณ์
๗. การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น
๘. การรู้จักประเมินและสรุปอ้างอิง

เกอร์ทรูด (ออบิทิพย์ รุจิเวช ๒๕๒๔ : ๑๓ - ๑๔) อ้างอิงมาจาก Gertrude.

๑๔๕๕) แง่พฤติกรรมที่ทองใช้วิจารณ์ออกมาเป็น ๓๓ อย่าง คือ

๑. การคาดการณล่วงหน้า
๒. ความซาวซึ้งในบุคคลและโครงเรื่องทีอ่าน
๓. การแยกแยะความคิด
๔. การ เปรียบเทียบวึ่งที่เหมือนและตรงกันข้าม
๕. ความกึกในลักษณะวิจารณ์
๖. การตัดสินข้อความที่เป็นขอเท็จจริงและข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น
๗. การแยกแยะความจริงออกจากความคิดเห็นแบบเพอฝัน
๘. การสรุปใจความสำคัญ
๙. การจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง
๑๐. การรู้จักเหตุและผล
๑๑. การประเมินทัศนคติของผูเขียน
๑๒. การประเมินการมีปฏิภิรยาตของสงความคิดในจุดหมายของผูเขียน
๑๓. การประเมินและการแก้ปัญหา
๑๔. การประเมินในการสรุป
๑๕. ความสามารถในการคนหาข้อความที่พิสดารหรือหักล้างได้
๑๖. การสร้างความคิดเห็น
๑๗. การสร้างความรู้สึกระทบใจ
๑๘. การลงสรุปความเห็น
๑๙. ความสามารถในการบอกลักษณะหรือทานองการ เขียนของงานเขียน
๒๐. การซึบปลั้กับและและการกระทำของบุคคลในเรื่อง
๒๑. การตีความสำนวนภาษาที่ไ้
๒๒. การแปลความคิดที่มิไ้ใคร ซึบไ้
๒๓. การตัดสินข้อความโดยอาศัยพื้นฐานของผูเขียน
๒๔. การตัดสินความถูกต้องและความสมเหตุสมผล

การแก้ปัญหาและการใช้เหตุผล เป็นหลักการสำคัญของความคิดเชิงวิจารณ์โดยมีความคิดที่เป็นแกนกลางคือการตระหนักถึงปัญหาที่ต้องตัดสินใจ มีการวิเคราะห์พิจารณาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ หลายด้าน และมีการสรุปหรือตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล

การวิจารณ์ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ หมวดวิชาภาษาไทย ระบุจุดประสงค์เกี่ยวกับการเสริมสร้างความคิดเชิงวิจารณ์ไว้ในรายวิชาต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่รายวิชา ท ๔๐๑ จนถึงรายวิชา ท ๒๐๒ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รายวิชา ท ๔๐๑

ให้ผู้คุณสมบัติเป็นคนช่างสังเกต มีความคิดเชิงวิจารณ์ มีค่านิยมและรสนิยมอันพึงประสงค์ ในการฟังสามารถจับใจความสำคัญหรือแก่นสาร เข้าใจสารที่สำคัญที่สุด สารที่สำคัญรอง ๆ ลงไป และแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นของผู้พูด ทั้งพิจารณาว่ามีประโยชน์หรือไม่ต่อตนเองหรือสังคมอย่างไร เพียงไหน ในการพูดสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ในการอ่านสามารถจับใจความสำคัญหรือแก่นของสาร เข้าใจสารที่สำคัญรอง ๆ ลงไป สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นของผู้เขียน รวมทั้งพิจารณาว่ามีประโยชน์แก่ตนเองหรือสังคมอย่างไร เพียงไหน ในการเขียนให้เขียนสรุปความหรือย่อความจากเรื่องที่ได้อ่านหรือได้ฟังหรือได้ดูอย่างถูกต้อง เขียนเรียงความเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือบุคคลในประวัติศาสตร์หรือวรรณกรรมที่อ่านหรือในชีวิตประจำวัน

รายวิชา ท ๔๐๒

นักเรียนสามารถแยกสารสำคัญที่สุด และสารสำคัญรอง ๆ ลงไปของสิ่งที่ได้ฟังและได้อ่าน แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับข้อคิดเห็นบุคคลหรือเหตุการณ์จากสิ่งที่ได้ฟังหรืออ่าน

การฝึกทักษะพูด ให้อภิปราย ซึ่งประเด็นในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นสนับสนุน หรือข้ออ้างเป็นหลักฐานตามควรแก่วัย การฝึกทักษะเขียน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม ประวัติ และคุณสมบัติของบุคคลในประวัติศาสตร์และเกี่ยวกับข้อคิดเห็นในวรรณคดี เขียนแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาพหรือประสบการณ์

มุ่งให้ผู้เรียนมีความช่างสังเกต ช่างคิด เชิงวิจารณ์และเพิ่มพูนความสามารถเชิงวิเคราะห์ และสามารถในการจับประเด็นทั้งจากการอ่านและการฟัง การฝึกทักษะพูดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์หรือในชีวิตจริง หรือที่ได้วิเคราะห์จากงานเขียนหรืองานประพันธ์ พูดเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ได้ยินได้อ่านจากหนังสือหรือชีวิตจริง ในการฝึกทักษะอ่านให้วิเคราะห์ส่วนประกอบ เช่น โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และลักษณะนิสัยของตัวละครในหนังสือบันเทิงคดี สังเกตข้อคิดเห็นค้านที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกันในเรื่องที่อ่าน การฝึกทักษะเขียนให้เขียนชี้แจงข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องตามที่เห็นหรือจากการอ่านหนังสือ เขียนย่อความตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่ประเด็นและรายงานผลการวิเคราะห์

รายวิชา ท ๕๐๔

การฝึกทักษะฟัง ให้ฟังด้วยความเพ่งเล็ง และให้ใช้ความสามารถวิเคราะห์กับความคิด เชิงวิจารณ์มากขึ้น การฝึกทักษะพูด ให้พูดเรื่องราวต่าง ๆ ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากหนังสือเรียนและหนังสืออื่น ๆ ในรูปแบบที่กล่าวไว้ในรายวิชาทั้งสามข้างต้น การฝึกทักษะอ่าน ให้เน้นหนักในเชิงวิเคราะห์ ส่งเสริมให้นักเรียนจับข้อคิดและแนวความคิดของสิ่งที่อ่านไม่ว่าในรูปแบบใด การฝึกทักษะเขียน ให้เขียนแสดงความคิดเห็น เล่าและลงข้อเท็จจริง

รายวิชา ท ๖๐๕

ให้เน้นพัฒนาการทางความคิดเพื่อการสื่อสารสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ความคิดสำรวจจนพบตัวปัญหาที่แท้จริง และคิดเห็นวิถีทางในการแก้ปัญหา มีความคิดในเชิงสรุปหลักการทั่วไป ความคิดวินิจฉัยว่าการกระทำอันใดหรืออย่างไรควรหรือไม่ควรในกรณีใด อ่านหนังสือและงานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยมีการวิเคราะห์วินิจฉัยว่างานเขียนมีคุณค่าแก่นเองหรือสังคมอย่างไร

รายวิชา ท ๖๐๖

ให้อ่านวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่อง นำข้อสังเกตมาเปรียบเทียบเทียบกับหลักความรู้ทางภาษาไทยที่ได้เรียนมาแล้วทั้งหมด การพิจารณาความนิยมและแนวความคิดและแนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรม เขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์ในชีวิตหรือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จากวรรณกรรมที่อ่าน

เมื่อหลักสูตรได้เน้นเกี่ยวกับความคิดเชิงวิจารณ์ไว้เช่นนี้และการเรียนการสอนที่เล่ามายังไม่ประสบผลสำเร็จ จึงจำเป็นที่จะต้องวิจัยค้นคว้าวิธีการสอนหรือสร้างเครื่องมือที่สามารถสอนให้นักเรียนเกิดความคิดเชิงวิจารณ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงในการเรียนและการดำเนินชีวิตของนักเรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับการวิจารณ์

งานวิจัยภายในประเทศเกี่ยวกับการวิจารณ์

งานวิจัยภายในประเทศเกี่ยวกับการวิจารณ์มีสองลักษณะคือ งานวิจัยเชิงสำรวจความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและงานวิจัยเชิงทดลองซึ่งเป็นการสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยเชิงสำรวจที่น่าสนใจคือ ขนิษฐา ราชพิบูลย์ (ขนิษฐา ราชพิบูลย์ ๒๕๖๑ : ๖๔) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการอ่านขั้นที่สามของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิทยาลัยครุฑนครปฐม" ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษายังมีความสามารถในการอ่านขั้นที่สามอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะไม่มีนักศึกษาค้นคว้าความสามารถถึงระดับการอ่านอย่างอิสระ ความสามารถในการอ่านยังอยู่ในระดับที่ต้องสอน และในปีเดียวกัน นพรัตน์ ปรวยสุวรรณ (นพรัตน์ ปรวยสุวรรณ ๒๕๖๑ : ๕๑ - ๕๔) ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาศักยภาพในการอ่านระดับวิจารณ์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง" โดยผู้วิจัยสร้างข้อทดสอบวัดความสามารถในการอ่านระดับวิจารณ์ซึ่งลักษณะคือ การตัดสินใจข้อความเป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การบ่งชี้ข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่อ่าน การอนุมานสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง และการเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน นำข้อทดสอบไปใช้กับนักศึกษาระดับวิทยาลัยครูหาแห่ง ผลการวิจัยพบว่านักศึกษายังขาดทักษะทั้งสี่

ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ (ประสิทธิ์ ฤทธาภิรมย์ ๒๕๖๒ : ๓๑ - ๓๕) ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านที่มีและไม่ป็นหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านในเขตอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง" ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ประสิทธิ์ สว่างเนตร (ประสิทธิ์ สว่างเนตร ๒๕๖๓ : ๓๕) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการอ่านโดยใช้วิจารณญาณของนักศึกษาระดับปีที่ ๓ วิชาเอกภาษาอังกฤษ ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพฯ" โดยใช้แบบทดสอบ Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Form A และฉบับแปลเป็นภาษาไทย ข้อทดสอบมีห้าทักษะคือ การสรุปโดยอิงความ การสันนิษฐาน การตีความ การอนุมาน และการประเมินข้อสงสัย ผลการวิจัยพบว่าคะแนนฉบับภาษาไทยกับฉบับภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และทักษิณ มั่งประยูร (ทักษิณ มั่งประยูร ๒๕๕๔ : ๔๑ - ๔๒) ได้นำข้อทดสอบชุดเดียวกันนี้ไปทดสอบนักศึกษาระดับปีที่ ๓ วิชาเอกภาษาอังกฤษของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านเชิงวิจารณ์ในทักษะทั้งห้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ คะแนนข้อทดสอบฉบับภาษาไทยกับฉบับภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในปีเดียวกันนี้ อวยทิพย์ รุจิเวช (อวยทิพย์ รุจิเวช ๒๕๕๔ : ๔๘) ทำการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการอ่านระดับวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านสามทักษะคือ การตัดสินข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง - ข้อคิดเห็น การอนุมานสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง และการบ่งชี้ลักษณะและการกระทำของบุคคล ผลการวิจัยพบว่าทักษะที่นักเรียนมีมากที่สุดคือการตัดสินข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง - ข้อคิดเห็น ทักษะที่นักเรียนมีน้อยที่สุดคือการอนุมานสิ่งที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้โดยตรง

อวยพร สกุลตัน (อวยพร สกุลตัน ๒๕๖๓ : ๖๕) ทำการวิจัยเรื่อง "การเสนอรูปแบบกิจกรรมการฝึกทักษะการวิจารณ์ในการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยใช้แบบสอบถามให้ครูผู้สอนภาษาไทยตอบว่าใช้กิจกรรมใดในการฝึกทักษะการวิจารณ์แก่นักเรียน ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่นิยมมากที่สุดคือ การแบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็นหลังจากการบรรยาย การแบ่งกลุ่มให้อาจารย์หรือเพื่อนนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแบ่งกลุ่มเรียบเรียงข้อความแสดงเหตุผลต่อเรื่องที่อ่าน ส่วนกิจกรรมที่นิยมน้อยคือการแบ่งกลุ่มช่วยกันเรียบเรียงคำกวีชมหลังการอภิปราย

งานวิจัยเชิงทดลองที่น่าสนใจคือ สุปรียา มาลากาญจน์ (สุปรียา มาลากาญจน์ ๒๕๖๓ : ๓๑) ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างใช้วิจารณญาณของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงของวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า

หลังจากการไต่ถามผู้ถูกถามแล้วนักศึกษาก็มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างจากก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในทางที่ชัดเจน ปีต่อมา เราวนีย์ เกิดเพทางค์ (เราวนีย์ เกิดเพทางค์ ๒๕๖๔ : ๔๘) ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ทั้ง ไช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ไ้แบบฝึกมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ไ้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในทางที่ชัดเจน

ฉวีวรรณ สิทธิปาน (ฉวีวรรณ สิทธิปาน ๒๕๖๖ : ๔๐) สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ทดลองหาประสิทธิภาพของแบบฝึกกับนักเรียนในโรงเรียนชัยวิทย์วิทยาสัย จังหวัดชลบุรี ปรากฏว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ๘๐.๘๖/๘๐.๐๐ คะแนนที่ได้จากการสอบก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และในปีเดียวกัน กุญชรพร เล็กวิไล (กุญชรพร เล็กวิไล ๒๕๖๖ : ๔๓-๔๔) ศึกษาค้นคว้าความก้าวหน้าในทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการไ้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนชุมแสงชนนิต ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ ปริกนา พุทธสุวรรณ (ปริกนา พุทธสุวรรณ ๒๕๖๓ : ๔๖) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มทดลองสอนโดยใช้แบบฝึก กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

งานวิจัยทางประเทศเกี่ยวกับการวิจารณ์

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถเชิงวิจารณ์ที่น่าสนใจมีดังนี้

ไบน์ (Byrne. ๑๙๘๔ : ๑๒๓-๓-๔) ทำการวิจัยโดยนำวิธีสอนแบบครูชี้แนะและแบบนักเรียนชี้แนะตนเองเพื่อสอนทักษะการวิจารณ์ไปทดลองสอนนักเรียนเกรด ๕ ซึ่งมีนักเรียนสาม

พวกคือ พวกที่ขงวิธีสอนมาก พวกที่ขงปานกลาง และพวกที่ไม่ขงวิธีสอน การทดลองแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองสองกลุ่มสอนโดยวิธีครูผู้นำและนักเรียนที่นำตนเองตามลำคัม กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และนักเรียนกลุ่มผู้นำตนเองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเจตคติของนักเรียนต่อวิธีสอนไม่มีผลแตกต่างกันทั้งในกลุ่มที่ใช้วิธีสอนต่างกันและกลุ่มที่ขงหรือไม่ขงวิธีสอนต่างกัน

ฮาร์ริสัน (Harrison. ๑๙๘๕ : ๑๖๖๓ -A) ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการจำแนกด้านความรู้ความคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy) กับความคิดเชิงวิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมระดับนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ตามแนวคิดของบลูมช่วยพัฒนาและส่งเสริมความคิดเชิงวิจารณ์

เปอร์กินส์ (Perkins. ๑๙๘๕ : ๑๓๑ - A) ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการวิจารณ์ของนักเรียนเกรด ๙ ที่เรียนจากบทเรียนโมดูลสำหรับคอมพิวเตอร์ บทเรียนโมดูลที่เรียนด้วยตนเอง และเรียนด้วยวิธีสอนแบบบรรยาย อภิปรายและให้หาแบบฝึกหัด โดยสองกลุ่มแรกเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และ ดูเคสส์ (Dukess. ๑๙๘๖ : ๒๒๑๕ -A) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของความคิดเชิงวิจารณ์กับทักษะทางวรรณคดี และศึกษาผลการสอนแบบผู้นำมากก็อยู่เรียนได้รับคำอธิบายตัวอย่างและรายละเอียด เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ผู้นำน้อย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนเกรด ๘ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ได้รับการศึกษามากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ผู้นำน้อย และพบว่าความถนัดทางการอ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญของความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกิบสัน (Gibson. ๑๙๘๖ : ๓๒๓๕ -A) ทำการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเชิงวิจารณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ของมหาวิทยาลัยในการสอนวิชาวรรณคดีโดยการสอนแบบใช้สัญญาณการเรียนกับการสอนแบบพิจารณาเหตุผลจากวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้สัญญาณการเรียนทำให้นักศึกษาที่มีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าโปรแกรมการสอนที่เน้นการค้นหา นิรนิจิเคราะห์ โดยผ่านการอ่าน การเขียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนจะสามารถพัฒนาความคิดเชิงวิจารณ์ และ แคนนอน (Cannon. ๑๙๘๖ : ๓๕๓๕ -A) ทำการศึกษารายกรณี

นักเรียนเกรด ๔, ๕ และ ๖ เพื่อวางแผนส่งเสริมทักษะการวิจารณ์ด้านภาษา พบว่ามีทางเป็นไปได้ที่จะเชื่อมโยงทักษะการวิจารณ์เข้ากับการฝึกหัดชมรม ส่วน โวลฟ์สกีลล์ (wolfskill. ๑๘๘๖ : ๔๔๘๖ - A) ได้สำรวจสภาพการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของวิทยาลัยชุมชนในรัฐอลาบามา พบว่าส่วนใหญ่การสอนเน้นการใช้อำนาจของครู ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รวมอภิปรายเพื่อเสริมสร้างทักษะการวิจารณ์

จากงานวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยในต่างประเทศที่ยกมา พอสรุปได้ว่าในประเทศไทยได้มีการสำรวจหาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แต่ยังไม่มีการวิจัยใดมุ่งฝึกการอ่านและการฟังอย่างมีวิจารณญาณไปพร้อม ๆ กัน ส่วนงานวิจัยของต่างประเทศนั้นได้สำรวจปัญหา ที่มาของอุปสรรคของความคิดเชิงวิจารณ์ ตลอดจนเสนอรูปแบบการสอนและแนวทางในการพัฒนาความคิดเชิงวิจารณ์ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้

เอกสาร เกี่ยวกับชุดการสอน

ความหมายของชุดการสอน

ชุดการสอนมีชื่อเรียกหลายอย่างคือ ชุดการสอน ชุดการเรียน ชุดการเรียนการสอน ในภาษาอังกฤษใช้ชื่อต่าง ๆ กัน เช่น Learning Packages, Instructional Packages หรือ Instructional Kits มีผู้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ๒๕๑๔ : ๕) ให้ความหมายไว้ว่า ชุดการสอน หมายถึงการนำระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอนนิยมจัดไว้ในกล่องหรือซองเป็นหมวด ๆ ภายในชุดจะประกอบด้วยคู่มือการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ และการมอบหมายงานเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น แคปเตอร์และมิเรียน (Kapfer and Miriam. ๑๙๙๖ : ๓ - ๑๐) ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อความหมายระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำให้นักเรียนกระทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ ๒๕๕ : ๑๔๕) ให้ความหมายของชุดการสอนว่า หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจเพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาขณะที่สื่ออีกอย่างหนึ่งใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้ง สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสม เรานำสื่อการเรียนมาทำให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงอาจกล่าวได้ว่าชุดการสอนคือกล่องหรือซองซึ่งบรรจุสื่อการเรียนต่าง ๆ ครบทั้งคำแนะนำในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

ประเภทของชุดการสอน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ ๒๕๕ : ๑๔๕-๑๔๖) แบ่งชุดการสอนตามลักษณะการใช้งานเป็น ๓ ประเภทคือ

๑. ชุดการสอนสำหรับประกอบคำบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าชุดการสอนสำหรับครูใช้ เป็นชุดการสอนสำหรับกำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้อีกครูใช้ประกอบคำบรรยาย เพื่อเปลี่ยนแนวทางการสอนของครูให้คล่องและเปิดโอกาสให้นักเรียนรวมกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ชุดการสอนนี้จะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับนักเรียนทั้งชั้น
๒. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม ชุดการสอนประเภทนี้มุ่งที่ตัวผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และอาจจัดการเรียนในรูปแบบการเรียนรู้ ชุดการสอนแบบนี้จะประกอบไปด้วยชุดการสอนย่อยที่มีจำนวนเท่ากันที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละหน่วยจะมีเนื้อหาเรียนหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในหน่วยกิจกรรมนั้น สื่อการเรียนอาจจะจัดอยู่ในรูปของการเรียนรายบุคคลหรือผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ผู้เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มอาจจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มต้นเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้วผู้เรียนจะสามารถช่วยเหลือกันได้เอง ในขณะที่กิจกรรมการเรียนรู้หากผู้เรียนมีปัญหาสามารถถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนรู้แต่ละหน่วยแล้วผู้เรียนอาจจะสนใจการเรียนรู้เสริมเพื่อเจาะลึกถึงเรื่องที่เรียนรู้ได้อีกจากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาที่ต้องรอคอยผู้อื่น
๓. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินความก้าวหน้า

และศึกษาข้อต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหายุ่งยากจะปรึกษากันได้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงานหรือผู้แนะแนวทางการเรียน ชุดการสอนแบบนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปจนถึงขีดความสามารถโดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่น ชุดการสอนนี้บางครั้งเรียกว่าบทเรียนโมดูล (Instructional Module)

องค์ประกอบของชุดการสอน

ฮุสตัน และคนอื่น ๆ (ปราชญ์ ปัจจาละ ๒๕๔ : ๑๔ อ้างอิงมาจาก Houston and others.

๑๙๙๒ : ๑๐ - ๑๕) อธิบายว่าชุดการสอนมีหลายรูปแบบ แต่จะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๕ ส่วน ดังต่อไปนี้

๑. คำชี้แจง
๒. จุดมุ่งหมาย
๓. การประเมินผลก่อนสอน
๔. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
๕. การประเมินผลหลังเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ ๒๕๒๕ : ๑๔๖ - ๑๔๙) กล่าวถึงองค์ประกอบของ

ชุดการสอนพร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดไว้ ดังนี้

ชุดการสอนประกอบด้วย

๑. หัวเรื่อง
๒. คู่มือการใช้ชุดการสอน
๓. วัสดุประกอบการเรียน
๔. บัตรงาน
๕. กิจกรรมสำรวจ
๖. ขนาด รูปแบบของชุดการสอน

หัวเรื่อง คือการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย แต่ละหน่วยแบ่งออกเป็นหน่วยย่อยเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อบังคับให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้

คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ใช้ชุดการสอนจะต้องศึกษาบทเรียนก่อนจะใช้ชุดการสอน จากคู่มือให้เขาใจเป็นสิ่งแรก จะทำให้การใช้ชุดการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะคู่มือประกอบ

กัยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอน เพื่อสะดวกสำหรับผู้ที่จะนำชุดการสอนไปใช้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง
๒. สิ่งที่จะต้องใช้เตรียมก่อนสอน ส่วนมากจะบอกถึงสิ่งที่มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะบรรจุไว้ในชุดการสอน หรือสิ่งที่มีภาระเบา เบื่อ สิ่งที่ไม่ประมาทง่าย หรือสิ่งที่ต้องใช้ร่วมกับคนอื่น ซึ่งเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงที่โรงเรียนจัดเก็บไว้ที่ศูนย์อุปกรณ์เป็นต้น
๓. บทบาทของนักเรียน เสนอแนะว่านักเรียนควรจะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในการเรียนอย่างไรบ้าง
๔. การจัดชั้นเรียน
๕. แผนการสอน ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้
 - ๕.๑ หัวเรื่อง กำหนดเวลาเรียน จำนวนผู้เรียน
 - ๕.๒ เนื้อหาสาระอย่างย่อ
 - ๕.๓ ความถี่รวมขอหรือหลักการ เรียนรู้นั้น
 - ๕.๔ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 - ๕.๕ สื่อการเรียน
 - ๕.๖ กิจกรรมการเรียน
 - ๕.๗ การประเมินผล

วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่วัสดุของหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา หนังสือนิตยสาร รูปภาพ แผนภูมิ วัสดุ เป็นต้น

บัตรงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมศูนย์การเรียน บัตรงานนี้อาจจะเป็นกระดาษแข็งหรืออ่อนตามขนาดที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วนคือ

๑. ชื่อบัตร กลุ่ม หัวเรื่อง
๒. คำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง
๓. กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

กิจกรรมสำรวจ จำเป็นสำหรับชุดการสอนแบบกลุ่ม กิจกรรมสำรวจนี้จะต้องเตรียมไว้สำหรับนักเรียนบางคนหรือบางกลุ่มที่ทำงานได้เสร็จก่อนคนอื่นให้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำ เพื่อเป็นการส่งเสริม

การ เรียนรู้ให้กว้างขวางและทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความ เบื่อหน่ายหรืออาจก่อปัญหาในทางวินัยขึ้น

ขนาดและรูปแบบของชุดการสอน ชุดการสอนที่ดีไม่ควรใหญ่หรือเล็กเกินไป เพื่อความสะดวก ในการใช้และความสวยงามในการ เก็บรักษา ควรมีขนาดไม่เกิน ๑๑" - ๑๕" ส่วนความหนาของชุด การสอนแล้วแต่ลักษณะวิชาและสื่อการ เรียนที่ใช่ของแต่ละหน่วยวิชา

กำหนดและกำหนดหลังของชุดการสอนควร จะเขียนข้อความให้เรียบร้อย เพื่อความสะดวกในการ เก็บรักษาและการนำไปใช้ เป็น

ชุดการสอนที่.....

วิชา.....

เรื่อง

ชั้น

เริ่มทำวันที่..... เดือน ปี

เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป และทันต่อเหตุการณ์ของการ เปลี่ยนแปลงในภาควิชาการและสังคมสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน

แนวทางในการสร้างชุดการสอน

วิจัย วังใหญ่ (วิจัย วังใหญ่ ๒๕๒๕ : ๑๔๔ - ๑๔๖) ได้เสนอขั้นตอนในการผลิตชุดการสอน ไว้ดังนี้

๑. จะกองศึกษา เนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียดว่าสิ่งที่เราจะนำมา เป็นชุดการสอน นั้นจะมุ่งให้เกิดหลักการของการ เรียนรู้อะไรกับกับผู้เรียน นำวิชาที่ได้ศึกษาวิเคราะห์แล้วมาแบ่ง เป็น หน่วยของการ เรียนการสอน ในแต่ละหน่วยนั้นจะมีหัว เรื่องย่อย ๆ รวมอยู่อีกที่จะต้องพิจารณาให้ละเอียด ชัดเจนเพื่อให้เกิดการซ้ำซ้อนในหน่วยอื่น ๆ อันจะสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนได้ และควรคำนึงถึง การแบ่งหน่วยการ เรียนการสอนของแต่ละวิชา

๒. เมื่อศึกษา เนื้อหาสาระและแบ่งหน่วยการ เรียนการสอนได้แล้ว จะต้องพิจารณาตัดสินใจอีกครั้ง หนึ่งว่าจะทำชุดการสอนแบบใดโดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่า ผู้เรียนแต่ละใคร จะให้อะไรกับผู้เรียน จะให้ทำ กิจกรรมอย่างไร และจำทำได้ได้อย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์ในการกำหนดการเรียน

๓. กำหนดหน่วยการ เรียนการสอน โดยประมาณเนื้อหาสาระที่เราจะสามารถถ่ายทอดความรู้ แก่นักเรียนตามชั่วโมงที่กำหนด โดยคำนึงถึงว่าเป็นหน่วยที่น่าสนใจ น่า เรียนรู้ ให้ความรู้แก่นักเรียน

หาสื่อการเรียนได้ง่าย พยายามศึกษาวิเคราะห์ให้ละเอียดถี่ถ้วนว่า เพื่อช่วยการเรียนการสอนนี้ หลักการหรือความคิดรวบยอดอะไรและมีหัวข้อย่อย ๆ อะไรอีกบ้างที่รวมกันอยู่ในหน่วยนี้ แต่ละหัวเรื่อง ย่อมมีความคิดรวบยอดหรือหลักการย่อย ๆ อะไรอีกบ้างที่จะช่วยศึกษา แปรายถึงเอาแก่นของหลักการ เรียนรู้ออกมาให้ได้

๔. กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดที่เรากำหนดนี้จะต้องสอดคล้องกันกับหน่วยและ หัวเรื่อง โดยกำหนดแนวความคิด สาระ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน ให้สอดคล้องกัน เพราะความคิดรวบยอดเป็นเรื่องของภาพเข้าใจอันเกิดจากประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อตีความหมายออกมา เป็นพฤติกรรมทางสมองแล้วนำไปเชื่อมโยงกันกับประสบการณ์เดิม เกิดเป็น ความคิดรวบยอดฝังอยู่ในความทรงจำ มนุษย์ต้องมีประสบการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องจึงจะสรุปแก่นแท้ของการ เรียนรู้ เป็นความคิดรวบยอดได้

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับความคิด รวบยอด โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งหมายถึงความสามารถของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้ เห็นได้ภายหลังจากการเรียนการสอนบทเรียนแต่ละ เรื่องจบไปแล้วโดยผู้สอนสามารถวัดได้ จุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรมนี้ ถ้าผู้สอนกำหนดหรือระบุให้ชัด เจนมาก เท่าใดก็ยิ่งมีทางประสบความสำเร็จในการสอนมาก เท่านั้น ดังนั้นจึงควรใช้เวลาตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาสาระ ของการเรียนรู้

๖. วิเคราะห์งาน คือนำจุดประสงค์แต่ละข้อมาทำการวิเคราะห์งาน เพื่อหากิจกรรมการเรียน การสอนแล้วจัดลำดับกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ

๗. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียน หลังจากที่เราได้จุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาวิเคราะห์งาน และเรียบเรียงกิจกรรมของแต่ละข้อเพื่อให้เกิดการประสานกลมกลืนของการ เรียนการสอน จะต้องนำ กิจกรรมการเรียนของแต่ละข้อที่ทำการวิเคราะห์งานและเรียงลำดับกิจกรรมไว้แล้วทั้งหมดนำมาหลอม รวมเป็นกิจกรรมการเรียนขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการ เรียนโดยคำนึงถึงพฤติกรรม พื้นฐานของผู้เรียน (entering behavior) วิธีดำเนินการให้เกิดมีการ เรียนการสอน (instructional procedures) ตลอดจนการติดตามผลและประเมินผลพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดง ออกมา เมื่อมีการ เรียนการสอนแล้ว (performance assessment)

๔. สื่อการเรียน คือวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำขึ้นหรือจัดหาไว้ให้เรียนร้อย ถ้าสื่อการเรียน เป็นของใหญ่โตหรือของมีค่าที่จะต้องจัดเตรียมก่อน จะต้องเขียนบอกไว้ให้ชัดเจนในคู่มือครูเกี่ยวกับการ ใช้ชุดการสอนว่าจะไปจัดที่ใด ที่ใด

๕. การประเมินผล คือการตรวจว่าหลังจากเรียนแล้ว ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะใช้วิธีใดก็ตามแต่จะต้องสอดคล้อง กับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ถ้าการประเมินผลไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เมื่อใด ความยุติธรรมก็จะ ไม่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและไม่ตรงเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย การเรียนรู้ในสิ่งนั้นก็จะไม่เกิดขึ้น ชุดการสอน ที่สร้างขึ้นก็เป็นการเสียเวลาและไม่มีคุณภาพ

๑๐. การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อหาประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณาถึงรูปแบบของการสอนว่า ผลิตรายออกมาในขนาดเท่าใด และรูปแบบของชุดการสอนจะออกมาเป็นของหรือกล่อง แผ่นหรืออย่างไร สุดแล้วแต่ความสะดวกในการใช้ การเก็บรักษาและความสวยงาม การหาประสิทธิภาพของชุด การสอนเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมควรนำไปทดลองกับเด็กกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพื่อตรวจสอบหาความ บกพร่องและแก้ไขแล้วจึงนำไปทดลองกับเด็กทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่ โดยกำหนดชั้นตอนดังนี้

๑๐.๑ ชุดการสอนนี้ต้องการความรู้เดิมของนักเรียนหรือไม่

๑๐.๒ การนำเข้าสู่บทเรียนของชุดการสอนเหมาะสมหรือไม่

๑๐.๓ การประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมีความสัมพันธ์กันกับผู้เรียน และดำเนินไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่

๑๐.๔ การสรุปผลการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความคิดรวบยอดหรือ หลักการสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ คืหรือต้องปรับปรุงเพิ่มเติมอย่างไร

๑๐.๕ การประเมินผลหลังเรียน เพื่อตรวจสอบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น นั้นให้ความเชื่อมั่นได้มากน้อยเพียงใด

สมาน บุญถน (สมาน บุญถน ๒๕๓๐ : ๕) ได้เสนอแนะการสร้างชุดการสอนสำหรับ กิจกรรมกลุ่มว่ามีขั้นตอนการผลิตเป็นระบบ ดังนี้

๑. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาของประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือผสมผสาน ก็ได้ตามที่เห็นเหมาะสม

๒. กำหนดหน่วยการสอน แบ่ง เนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณ เนื้อหาวิชาที่จะให้
ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้ตามคาบชั่วโมงที่กำหนด ควร เป็นหน่วยละ ๒ คาบ

๓. กำหนดหัว เรื่อง ผู้สอนจะต้องกำหนดว่าในแต่ละหน่วยควรมีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน
อะไรบ้าง แล้วกำหนดเป็นหัว เรื่องย่อยออกมา

๔. กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดที่กำหนดนั้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัว เรื่อง
โดยสรุปแนวความคิด คาระยะหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้ เพื่อ เป็นแนวทางในการจัด เนื้อหา มาสอนให้สอดคล้อง

๕. กำหนดจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับหัว เรื่องที่ต้งมี เกณฑ์การ เปลี่ยนพฤติกรรม
ไว้ทุกครั้ง

๖. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมซึ่งจะ เป็นแนวทางในการ
เลือกสื่อเพื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

๗. กำหนดแบบประเมินผล ประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมโดย ใช้แบบทดสอบ
เป็นเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว นักเรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรม การ เรียน
ตามจุดประสงค์เี่ยงใด

๘. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่จะใช้ เมื่อผลิตสื่อการสอนของ
แต่ละหัว เรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนไว้ในตู้ชั้น ชั้นละ ๑ ของ ควรมีประมาณ ๕ - ๖ ตู้ชั้น แล้วรวมกัน
ไว้ในกล่องเดียวกัน

๙. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน หรือทดลองสอนกับผู้เรียน

๙.๑ นำไปทดลองกับ เด็กหนึ่งคนหรือสองคน ให้ทดลองทำ

๙.๒ นำไปทดลองกับ เด็กกลุ่มใหญ่แล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑๐. การใช้ชุดการสอน ชุดการสอนที่ได้รับการปรับปรุงและสามารถนำไปใช้ตามประ เภทของ
ชุดการสอน การใช้ควรกำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

๑๐.๑ เว้นก่อนเรียน เพื่อพิจารณาความรู้เดิม ใช้เวลาประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที

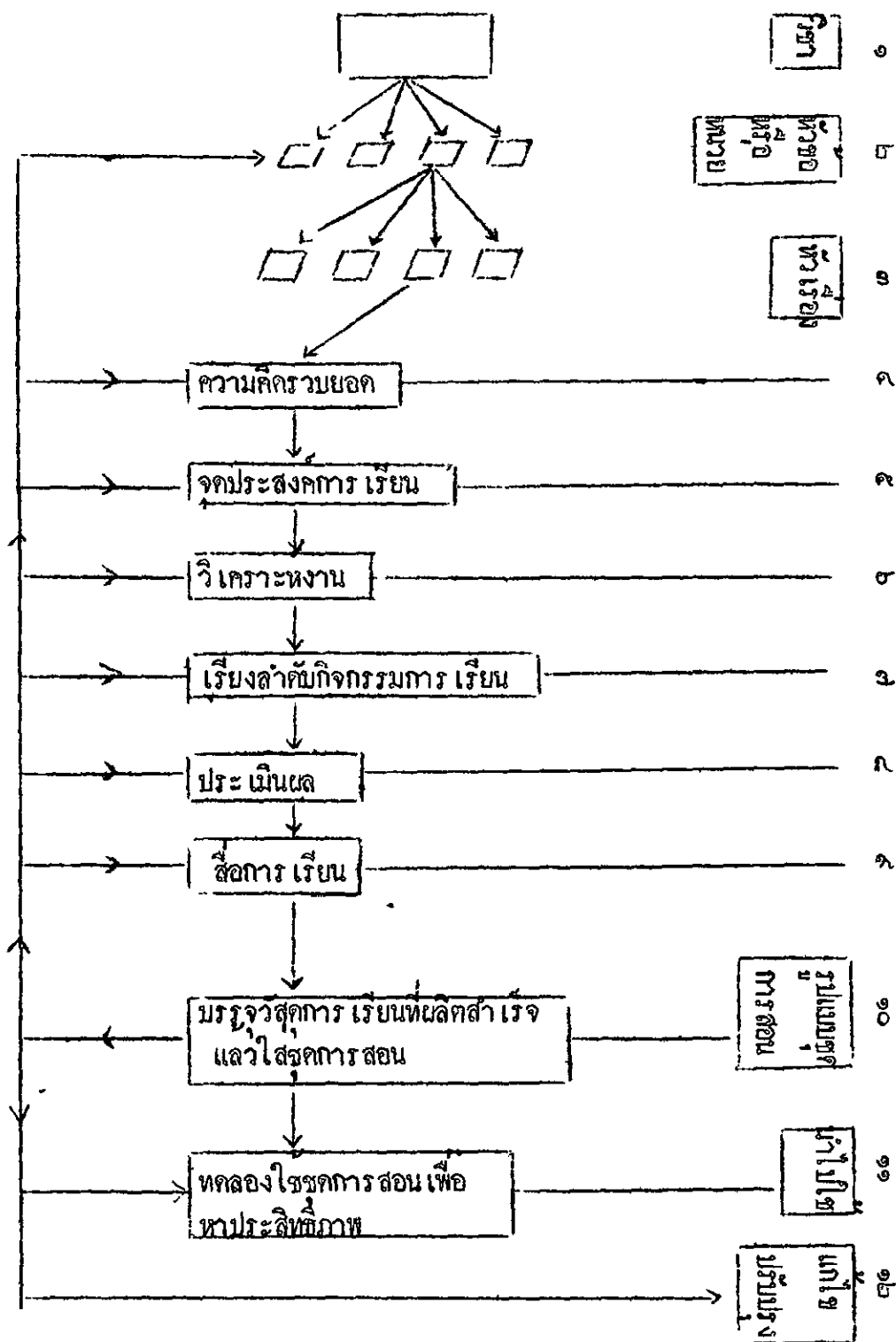
๑๐.๒ ชี้แนะเข้าสู่บท เรียน

๑๐.๓ ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมตามศูนย์

๑๐.๔ จัดสรุปผล เพื่อสรุปความคิดรวบยอดหรือหลักการสำคัญ

๑๐.๕ ทำแบบทดสอบหลัง เรียน เพื่อวัดพฤติกรรมการ เรียนรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว

ขั้นตอนการ ผลิตชุดการสอนอาจแสดงให้ เห็นตามภาพประกอบในหน้า ๒๗

ภาพประกอบ ๑ แสดงขั้นตอนการผลิตชุดการสอน

ประสิทธิภาพของการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ๒๕๒๒ : ๒๓-๒๕ และ ๒๔-๓๑) กล่าวว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึงระดับประสิทธิภาพของการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตการสอนพึงพอใจว่าหากการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว การสอนนั้นก็จะมีความ

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของการสอนนิยมตั้งไว้ ๘๐/๘๐ สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำและไม่ต่ำกว่า ๘๐/๘๐ สำหรับวิชาทักษะเฉพาะภาษา เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคิดตามระยะเวลาไม่สามารถเปลี่ยนและวัดได้ทันทีที่เรียนเสร็จไปแล้ว

การประสิทธิภาพของการสอนก็เพื่อเป็นการประกันว่าการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์จึงต้องคำนึงถึงกระบวนการและผลลัพธ์ โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย มีค่าเป็น E_1/E_2

E_1 คือค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดและการประกอบกิจกรรม

E_2 คือค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพ

๑. โดยใช้สูตร ทำได้โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตรที่ ๑} \quad E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum X$		คือ คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรืองานที่ครูให้นักเรียนทำ
A		คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน
N		คือ จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ ๒

$$E_2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum F$ คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์หลัง เรียน
 B คือ คะแนนเต็มของการสอบหลัง เรียน
 N คือ จำนวนผู้เรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยวิธีสูตรดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องนำคะแนนแบบฝึก หรือผลงานของแต่ละกิจกรรมกลุ่มหรือเดี่ยวและคะแนนสอบหลังเรียนมาเข้าตาราง แล้วจึงคำนวณหาค่า E_1/E_2

๒. คำนวณโดยไม่มีสูตร

E_1 คือค่าประสิทธิภาพของงานหรือแบบฝึกหัดนั้น หาได้จากการรวมคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนแต่ละคนมารวมกัน แล้วหาค่าเฉลี่ยและได้เป็นร้อยละ

E_2 ของแต่ละชุดการสอน หาได้โดยการ เอาคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมดมารวมกัน หาค่าเฉลี่ยแล้วได้เป็นส่วนหาค่าร้อยละ

งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอน

งานวิจัยภายในประเทศเกี่ยวกับชุดการสอน

งานวิจัยภายในประเทศเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยโดยใช้ชุดการสอนที่น่าสนใจ มีดังนี้

เสริมแสง พันธมุต (เสริมแสง พันธมุต ๒๕๔ : ๒๕๕) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการใช้รากศัพท์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนในห้องเรียนแบบครู เป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรากศัพท์ในชุดที่ ๒ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และนักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีความคงทนในการจำมากกว่านักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนแบบครู เป็นศูนย์กลาง ในนี้เกี่ยวข้องกับ อรุโรวรรณ (อรุโรวรรณ วันที่ ๒๕๕๔ : ๕๕) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาศึกษา ที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและห้องเรียนแบบครู เป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และการเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนทำให้นักศึกษาจำเนื้อหา

ไต่ยาวนานกว่าการเรียนจากห้องเรียนแบบครู เป็นศูนย์กลาง และ รัตน์ ฤกษ์อารมณ์ (รัตน์ ฤกษ์อารมณ์ ๒๕๔๙ : ๔๔) ทดลองสอนวิชาวรรณคดีไทยโดยสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครู เป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนนั้นรับผิดชอบที่ ๑ เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผลการเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันในระดับที่ ๑, ๒ และ ๓ แต่ในระดับที่ ๔ ผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ฉันทา อินะเสน (ฉันทา อินะเสน ๒๕๖๐ : ๒๒๓) วิจัยหาประสิทธิภาพของชุดการสอน สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนสามารถจำแนกฝึกหัดในชุดการสอน และแบบทดสอบหลังเรียนได้ตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ คะแนนสอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในปีเดียวกัน พิมพ์อาไพ อินทรวัตร (พิมพ์อาไพ อินทรวัตร ๒๕๖๐ : ๖๖ - ๖๓) สร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ให้มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชน จังหวัดสงขลา โดยวิธีวิเคราะห์ระบบ ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน กรวิไล คอกจันทร์ (กรวิไล คอกจันทร์ ๒๕๖๐ : ๑๖๔) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนกับนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครู เป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มทดลองมีความคงทนในเนื้อหาวิชามากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ฐาภา นาสแสง (ฐาภา นาสแสง ๒๕๖๑ : ๔๓) ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำสุภาพในระดับอุดมศึกษาโดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ ๒ วิทยาลัยครูมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ จุไรรัตน์ มะโนสร้อย (จุไรรัตน์ มะโนสร้อย ๒๕๖๑ : ๒๐๕) สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน วิชาภาษาไทย เรื่องกาพย์เห่เรือและกาพย์ห่อโคลง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับชั้นสูง ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนมีคุณภาพเชื่อถือได้กล่าวคือ นักศึกษาสามารถจำแนกฝึกหัดในชุดการสอน และแบบทดสอบหลังเรียนได้ตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ และในปีเดียวกัน รสสุคนธ์ อนุกุล (รสสุคนธ์ อนุกุล

๒๕๒๑ : ๒๔) สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ท ๒๑๐ หลักสูตรภาษาไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสามารถทำแบบฝึกหัดในชุดการสอน และแบบทดสอบหลังเรียนได้ตาม เกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ทุกชุด

ศิริกาญจน์ โกศลมณี (ศิริกาญจน์ โกศลมณี ๒๕๒๑ : ๔๔) ศึกษา เปรียบเทียบผลการสอนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และ อารี เจริญพจน์ (อารี เจริญพจน์ ๒๕๒๑ : ๕๑) ศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กับการสอนตามปกติ ผลการ วิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

วิชณี ปานแร่ (วิชณี ปานแร่ ๒๕๒๑ : ๔๓) ศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของทักษะสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้แบบครู เป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ความคงทนในเนื้อหา วิชาของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จรรยา เอี่ยมสะอาด (จรรยา เอี่ยมสะอาด ๒๕๒๑ : ๖๐) ศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โดยใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบ ศูนย์การเรียนรู้กับการสอนโดยวิธีสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วน ปราณี บัญจาละ (ปราณี บัญจาละ ๒๕๒๑ : ๓๓) ทำการศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนโดยครู เป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับชุดการสอน

บรูซ (Bruce. ๑๙๗๖ : ๔๒๕ -A) ศึกษา เปรียบเทียบวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอน แบบธรรมชาติที่มหาวิทยาลัยไอโอวา ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้ชุดการสอนได้ผลดีกว่าการสอนแบบ ธรรมชาติ และ อาร์มสตรอง (Armstrong. ๑๙๗๖ : ๔๖๖๔ -A) วิจัยผลการเรียนรู้นักภาษาฝรั่งเศส องผู้เริ่มเรียนในระดับมหาวิทยาลัย การสอนวิธีบรรยายกับเรียนจากชุดการสอนรายบุคคล ผลการ

วิจัยพบว่าผู้เรียนที่เรียนจากรูตการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกว่าผู้เรียนจากวิธีสอนแบบบรรยาย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปีเดียวกัน หลุยส์ (Louis. ๑๙๗๖ : ๑๕๖๖ - A) ก็ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการ
ของผู้เรียนเพื่อประเมินผลรูตการสอนสำหรับการฝึกหัดครู โดยใช้ครูประจำการและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มาศึกษาด้วยรูตการสอนหนึ่งประกอบด้วยสไลด์เทป ๖ ชุด โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประกอบเพื่อเปรียบเทียบกับการสอน
แบบเดิม ผลการวิจัยพบว่าทั้งครูประจำการและนักศึกษาคณะที่เรียนด้วยรูตการสอนมีพัฒนาการทางการ เรียน
เพิ่มขึ้นอย่างโดดเด่น อีกทั้งการเรียนด้วยรูตการสอนยังช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนด้วย

วิทเทียร์ (ปรกติ นัฎจากะ ๒๕๕๔ : ๓๖ อ้างอิงมาจาก Whittier. ๑๙๙๓ : ๑๒๖)

ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการ เรียนแบบกึ่งการ เรียนกับการ เปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน
และทัศนคติของ เด็กชายหญิง ผลการวิจัยพบว่า เด็กหญิงได้คะแนนวิชาการอ่านมากกว่า เด็กชาย แต่ความ
ก้าวหน้าทางการ เรียนโดยรวมแตกต่างกัน เพียงเล็กน้อย และ ทามอน (รัตนปิ่นแก้ว ๒๕๕๖ : ๑๔
อ้างอิงมาจาก Damon. ๑๙๙๕ : ๑๔๓ - A) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาและการวัดผลเกี่ยวกับ
โปรแกรมสื่อผสมในการสื่อความหมายโดยไม่ต้องใช้คำพูด ผลการวิจัยพบว่าแบบ เรียนสื่อผสมทำให้ผู้เรียน
มีความสนใจในการ เรียนยิ่งขึ้น ผู้เรียนที่เรียนออนไลน์เข้าใจดีและ ยังช่วยปรับปรุงทักษะการพูดของผู้เรียน
ให้ดีขึ้นด้วย

เมอร์เรน (ปรกติ นัฎจากะ ๒๕๕๔ : ๓๑ อ้างอิงมาจาก Merren. ๑๙๙๕ : ๑๖ - ๑๗)

ทดลองสอนวิชาภาษาอังกฤษซึ่งประกอบด้วยการสอนอ่าน ไวยากรณ์ การฟังและการสะกดคำ ในห้องเรียนแบบ
กึ่งการ เรียนและห้องเรียนแบบธรรมชาติ ที่ Lane Community College ผลการทดลองสรุป
ว่าการ เรียนในห้องเรียนแบบกึ่งการ เรียน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบ
รวมถก และ บูโดเรอซ์ (รัตนปิ่นแก้ว ๒๕๕๖ : ๒๐ อ้างอิงมาจาก Boudreaux. ๑๙๙๕ :

๑๙ - ๒๐๒๐ - A) ก็ศึกษา เปรียบเทียบหาประสิทธิภาพในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์กับนักเรียน เกรด ๕
โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายกับใช้รูตการสอน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้รูตการสอนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการ เรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบบรรยาย

จากงานวิจัยเกี่ยวกับรูตการสอนภายในประเทศและในต่างประเทศ สามารถกล่าวได้ว่าการใช้
การสอนในการสอนวิชาภาษาอังกฤษได้ผลดี และ เมื่อได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์
ประกอบแล้วพอสรุปได้ว่า การที่จะพัฒนาทักษะและความสามารถเชิงวิจารณ์นั้นจะต้องให้ผู้เรียนได้แสดง

ความคิดเห็นได้วิพากษ์วิจารณ์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ เรียนโดยใช้ชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่โดยครู เป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำเมื่อมีปัญหา จึงพอคาดได้ว่าการใช้ชุดการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถเชิงวิจารณ์เป็นวิธีการที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

สมมติฐานในการวิจัย

๑. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกัน
๒. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน
๓. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง
๒. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
๓. การดำเนินการทดลอง
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๐ ของโรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๖๖ คน ซึ่งได้จากการสุ่มเป็นขั้นตอนดังนี้

๑. เลือกโรงเรียนที่จะใช้ในการทดลองจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา ๑๐ สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยการสุ่มแบบเจาะจง ได้โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม
๒. เลือกห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวน ๔ ห้องเรียน จัฒดลภา ๒ ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน ๖๖ คน
๓. เลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยรวมนักเรียนทั้ง ๒ ห้องเรียนเข้าด้วยกัน แล้วแบ่งกลุ่มใหม่เป็น ๒ กลุ่ม โดยการจับสลากที่ละคน จนครบกลุ่มละ ๓๓ คน เสร็จแล้วจับสลากอีกครั้งหนึ่งว่ากลุ่มใดจะเป็นกลุ่มทดลองกลุ่มใดจะเป็นกลุ่มควบคุม

๒. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่

๑. ชุดการสอนวิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
๒. แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย

การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชุดการสอนวิชาภาษาไทย ท ๕๐๓ มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การเตรียมงานค้นคว้าการ วิจัยศึกษาค้นคว้า เรื่องที่เกี่ยวข้องของกองลงมือสร้างชุด การสอน ดังนี้

๑. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๕ ในส่วนที่เป็นจุดประสงค์ของหมวด วิชาภาษาไทย จุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะรายวิชา ท ๕๐๓ ท ๕๐๔ เพื่อกำหนดขอบข่ายจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างชุดการสอน

๒. ศึกษาคู่มือครูและเอกสาร เกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทย

๓. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง

๓.๑ ทักษะการวิจารณ์

๓.๒ การเร้าชุดการสอน

๔. เลือกบทเรียน

บทเรียนที่ใช้ เป็น เนื้อหาในสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทย ท ๕๐๓ ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาจาก หนังสือเรียนภาษาไทยชุด วรรณวิจิตร เล่ม ๒ และชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ดังนี้

๔.๑ หนังสือเรียนชุดวรรณวิจิตร เล่ม ๒ โคแก่เรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี

๔.๒ หนังสือเรียนชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ โคแก่เรื่อง การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน และเรื่อง การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์

๕. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อเลือกเรื่องที่ใช้สร้างชุดการสอนแล้ว ผู้วิจัยกำหนด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการ เรียนแต่ละ เรื่องว่านักเรียนจะ เกิดพฤติกรรมการ เรียนรูอะไรบ้าง โดยอาศัยหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๕ คู่มือครูวิชาภาษาไทยชุด วรรณวิจิตร เล่ม ๒ และคู่มือครูวิชาภาษาไทยชุด ทักษะพัฒนา เล่ม ๒ เป็นแนวทาง

ขั้นที่ ๒ การสร้างชุดการสอน ดำเนินการดังนี้

๑. เขียนคู่มือครู ประกอบคววแผนการสอนและคำแนะนำในการใช้ชุดการสอน

๒. สร้างกิจกรรม อุปกรณ์การเรียน และแบบฝึกหัด

๓. นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

ชุดการสอนที่สร้างขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ ๒ ชุดคือ

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน

ชุดการสอนที่ ๒ การจับประเด็นสำคัญของสารและการแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

ชุดการสอนที่ ๓ การตีความสำนวนภาษาและระบุมลวิธีในการสังสาร

ชุดการสอนที่ ๔ การบ่งชี้ข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ เรื่องที่อ่านและการระบุจุดมุ่งหมายของ
ผู้สังสาร

ชุดการสอนที่ ๕ หลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องอื่น

ชุดการสอนที่ ๖ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระวรณี

ขั้นที่ ๓ ทดลองใช้ชุดการสอน นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

๑. ทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล นำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ยังไม่เคย
เรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน ๓ คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องในเรื่อง คำสั่ง การไขว่คว้า และสื่อการสอน
แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

๒. ทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็ก นำชุดการสอนที่ปรับปรุงตามข้อ ๑ แล้วไปทดลองกับนักเรียน
กลุ่มใหม่ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน ๑๐ คน โดยผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มนี้ใช้ชุดการสอน
และทำแบบฝึกหัดตามเวลาที่กำหนดให้ พร้อมทั้งคอยสังเกตพฤติกรรมการอย่างใกล้ชิด เพื่อจะสังเกตว่านักเรียน
ว่าคำสั่งและกิจกรรมในชุดการสอนทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร บรรยายจากการเรียนน่าสนใจ
หรือไม่ และการใช้เวลาเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

๓. ทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยนำชุดการสอนที่แก้ไขตามข้อ ๒ แล้ว ไปให้ครูใช้สอนกับนักเรียน
๑ ห้องเรียน ซึ่งไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องทั้งหมดของชุดการสอนอันอาจจะมี
การทดลองภาคสนามนี้ดำเนินการขั้นตอนทุกอย่าง เช่น เกี่ยวกับที่ไว้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลจากการทดลองภาคสนาม
น่าจะเห็นได้จากการทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ ของนักเรียนมาเป็นข้อมูลในการคำนวณหาประสิทธิภาพ
ของชุดการสอน ขั้นตอนการทดลองภาคสนามมีดังนี้

๓.๑ ทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๓.๒ ดำเนินการสอน โดยใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๓.๓ เมื่อนักเรียนเรียนครบทุกชุดแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับ
ที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

๑. ศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือ เทคนิคการวัดผล (ธวัช แพร่พิบูล ๒๕๑๖ : ๑ - ๔๓๔) เทคนิคการเขียนข้อสอบ (ธวัช แพร่พิบูล ๒๕๒๐ : ๑ - ๔๐๖) และ การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย (จันทิมา พรหมใจกิจกุล ๒๕๒๖ : ๑ - ๑๔๔)
๒. ออกข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) ๕ ตัวเลือก จำนวน ๑๐๕ ข้อ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
๓. ตรวจสอบหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ดำเนินการตามลำดับดังนี้

๓.๑ หากความเที่ยงตรงเชิงพื้นิจ (Face Validity) โดยนำข้อสอบที่ออกไว้ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยพิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับความสอดคล้องและครอบคลุมของแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ลักษณะการใช้คำถามและภาษาว่า เหมาะสมและถนัดในจุดประสงค์ที่ต้องการจริง แล้วนำข้อสอบไปปรับปรุงตามคำแนะนำ

๓.๒ หากความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๒๐ คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกต้องให้คะแนน ๑ คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ให้ทำหรือทำผิดคำสั่งจะไม่ให้คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงทำการวิเคราะห์ หากความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ โดยใช้เทคนิค ๒ z ของ จุง เทห์ ฟาน (Fan. ๑๔๕๖ : ๓ - ๓๖) เลือกเอาเฉพาะข้อที่มีความยากง่าย (P) ระหว่าง .๒๐ - .๖๐ และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .๒๐ - .๖๖ ไว้จำนวน ๔๖ ข้อ

๓.๓ หากความเชื่อมั่น โดยนำข้อสอบที่เลือกไว้ ๔๖ ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑๐๐ คน แล้วนำผลมาหาค่าความเชื่อมั่นแบบ KR-20 (Kuder Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .๘๘๔

ตัวอย่างข้อสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑ - ๓

"การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์แห่งชีวิตทั้งที่แพทย์ พยาบาล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงพยาบาลได้ปฏิบัติมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานนี้ นับ เป็นการปฏิบัติคุณความดีและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม"

๑. แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลได้ทำความดีในข้อใดเด่นที่สุด
 - ก. ความซื่อสัตย์
 - ข. ความอดทน
 - ค. ความเมตตา (๑.๑ จับประเด็นสำคัญของข้อความหรือสรุปสาระสำคัญของเรื่อง)
 - ง. ความพยายาม
 - จ. ความเสียสละ
๒. ความทุกข์ชีวิตในข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้
 - ก. จะคลอดลูกวันนี้
 - ข. มีข่าวโรคระบาด
 - ค. ซากความรื้อนามัย (๑.๓ ชี้แจงข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่ฟังหรืออ่าน)
 - ง. ใ้ได้รับโทษ เพราะทำผิด
 - จ. จิตใจฟุ้งซ่านปานจะบ้า
๓. ข้อความนี้เป็นคำกล่าวในโอกาสเปิดโรงพยาบาล ผู้กล่าวมีจุดประสงค์อย่างไร
 - ก. ปลอบใจ
 - ข. อบรมจิตใจ
 - ค. ให้กำลังใจ (๑.๔ ระบุทรรศนะ ความมุ่งหมายของผู้ส่งสารจึงมิได้กล่าวไว้โดยตรง)
 - ง. โน้มน้าวจิตใจ
 - จ. ทำความเข้าใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔ - ๖

โกข้างบ้านชั้นปลูกทกก่อน เขา
แต่เขานี้เจียมสนิทนคติใจ
แล้วเสียงเหียงจากครวักรวัก
เล็ดคึกคึกกรีกกระ เ็นเหมือน เช่น เคย

เคยนอนเฝ้าฟังรำจนจำได้
เจียมอย่างไม่เคยเป็นเช่นนี้เลย
ทำหน้าที่สูกท่ายหรือโกเอ๋ย
หลังสังเวยเหล้าหวานวันมงคล

๔. ความตอนใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. โกข้างบ้านชั้นปลูกทกก่อน เขา
- ข. เคยนอนเฝ้าฟังรำจนจำได้
- ค. แต่เขานี้เจียมสนิทนคติใจ (๑.๒ แยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น)
- ง. แล้วเสียงเหียงจากครวักรวัก
- จ. ทำหน้าที่สูกท่ายหรือโกเอ๋ย

๕. คำวิจารณ์ในข้อใดเหมาะสมกับบทกลอนนี้มากที่สุด

- ก. บรรยายภาพ "ผดุงมา" ใดสมจริง
- ข. ในภาพพจน์แจ่มชัดพรรณนาคติที่มีคุณค่า
- ค. ชี้ให้เห็นแง่มุมของชีวิตที่ไม่ค่อยมีใครนึกถึง (๑.๑๓ ประเมินค่าแนวความคิด วิธีการ หรือการกระทำใด ๆ ใดอย่างเหมาะสม)
- ง. เลือกใช้คำสร้างจินตนาการใดก็เป็นพิเศษ
- จ. สร้างอารมณ์สะเทือนใจได้อย่างยอดเยี่ยม

๖. ผู้ประพันธ์ข้อความ "ทำหน้าที่สูกท่ายหรือโกเอ๋ย" เพื่อแสดงความรู้สึกตามข้อใด

- ก. สงสัย
- ข. สงสาร
- ค. เสียใจ (๑.๔ คือความสำนวนภาษาที่มีความหมายโดยนัย การใช้อุปมาหรือ การแสดงภาพพจน์โดยวิธีการต่าง ๆ)
- ง. เสียหาย
- จ. เสียดใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓ - ๕

"คำว่าแผนดินธรรมนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายคิดด้วยเกล้าถวายกระหม่อมว่า คือแผนดินอันเป็นที่อยู่อาศัยของปวงชนผู้ประพฤติธรรม และมีวัฒนธรรมอันดีงาม ส่วนแผนดินทองนั้น คือแผนดินที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรและเจริญรุ่งเรืองด้วยเกษตรกรรม..."

๓. "แผนดินธรรมแผนดินทอง" ในที่นี้จะส่งผลดีต่อประเทศไทยอย่างไร

ก. การขาดดุลการค้ากับต่างประเทศลดลง

ข. ประเทศไทย เป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา (๑.๕ การคาดการณ์ล่วงหน้าหรือทำนาย

ค. ประเทศไทยจะมีมิตรกับนานาประเทศมากยิ่งขึ้น ผลที่จะเกิดขึ้น)

ง. ชื่อเสียงของประเทศไทยจะเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก

จ. การศึกษาของชาติจะเจริญทัดเทียมกับอารยประเทศ

๔. ถ้าจะพูดว่า "ถ้าแผนดินใด เป็นแผนดินธรรมแผนดินนั้นย่อม เป็นแผนดินทอง" จะถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. ถูกต้อง เพราะ เมื่อมีคุณธรรมย่อม เกิดพลังสามัคคีสร้างชาติ

ข. ไม่ถูกต้อง เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติไม่ต้องการคนที่มีคุณธรรม

ค. ถูกต้อง เพราะ เมื่อปกครองอย่างยุติธรรม คนย่อมมีกำลังใจทำงานเพื่อตนเองและสังคม

ง. ไม่ถูกต้อง เพราะแผนดินธรรม เน้นด้านจิตใจ แต่แผนดินทองต้องไว้ทรัพยากรสมัยใหม่

จ. ถูกต้อง เพราะทุกอย่างขึ้นอยู่กับคน เมื่อคนมีคุณธรรมย่อมสามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างดี

(๑.๑๑ แสดง เหตุผลคัดค้านหรือสนับสนุนอย่างเหมาะสม)

๕. "คนที่ไม่มีระเบียบชีวิตจะยุ่งเหยิง คนที่ไม่รักความสะอาดจะหาความสดชื่นแจ่มใสไม่ได้ และคนที่ไม่รักความสุจริตชีวิตจะมีมลทิน" คำกล่าวนี้ใช้กลวิธีใดเสนอความคิด

ก. เสนอตัวอย่าง

ข. อ้างเหตุผล

ก. ใช้อุปมา (๑.๖ ระบุกลวิธี เสนอเรื่องของผู้เขียนหรือผู้พูด)

ง. ใช้สัญลักษณ์

จ. ตักเตือนโดยตรง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑๐ - ๑๑

สิ่งที่น่าพิศวงมีให้ฉัน เห็นและครุ่นคิดเสมอในกลางที่ฉันต้องไปซื้อข้าวทุกเช้า...

ในตะกร้าของพวกเขา เกรนข้างบนมีแตงกวาและปลา เล็กปลาน้อยที่ชาวนาหรือคนหาปลาตามห้วยหนอง คลองบึง เขามารอย เป็นพวงหรือกองขายริมทางราคาถูก ๆ ยิ่งใครซื้อหลายพวงหรือซื้อเหมายิ่งต่อราคา ได้ถูกลงอีกมาก

แต่ในตะกร้าของคนหา เขากินค่าหลายครอบครัวมีหมื่นเนื้อแดงทุกวัน แดงบางวันมีกึ่ง หอยลาย ปลาทะเลสด ฯลฯ ที่ส่งมาจากกรุงเทพ ฯ กับรถโดยสาร เทียวค่ำเมื่อวาน แล้วแฉะน้ำแข็ง เกิดคางคกในข้าวทอนรุ่งเช้า ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง

๑๐. การซื้อข้าวของของ เกรน แสดงให้เห็นว่า เป็นคนเช่นไร

ก. ประหยัด

ข. ตระหนี่ (๑.๕ อธิบายลักษณะ อุปนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครหรือบุคคลในเรื่อง

ค. ขี้เหนียว ที่งานหรือห้อง)

ง. เห็นแก่ได้

จ. มีเงินแต่ใจไม่เป็น

๑๑. การซื้อข้าวของของคนหา เขากินค่าถือว่า การซื้อข้าวของของพวกเขา เกรนในคำใด

ก. ใค้อาหารที่ดีกว่า

ข. รู้จักซื้ออาหารทะเล (๑.๑๐ เปรียบ เทียบความสอดคล้องหรือขัดแย้งของสภาพ

ค. ไม่ตระหนี่ในการซื้อของกิน แนวคิด วิธีการหรือการกระทำของบุคคล)

ง. รู้จักใช้เงินให้เป็นประโยชน์

จ. ใค้คุณค่าทางอาหารหลายชนิด

ใช้คำโฆษณาต่อไปนี้ เป็นขอมูลในการตอบคำถามข้อ ๑๒ - ๑๓

๑) คิง เพชร เกนด้วยควย เรือนสม

๒) ลั่นปั้ง...คัง เปรี๊ยะ...สิงห์คำสมองกล

๓) เสียงคัง พังซั๊ก ประหยัดคี่ อีคิวคี่

๔) กูกเบียร์ กล้ามอันทรงพลังของรถบรรทุก

๕) แนนคอต สวอย เจ็บ สวอยแสบ สวอยบับ กระชัมมือ

๑๒. คำโฆษณาในข้อใดใช้ภาษา เช่นเดียวกับคำโฆษณาต่อไปนี้

"สูทนี้ สดชื่น สวยจริง ๆ กับแฟชั่นเสื้อยืดหลายร้อยแบบ"

ก. ๑)

ข. ๒)

ค. ๓) (๑.๔ ระบุวิธีที่ใช้ในการโฆษณา)

ง. ๔)

จ. ๕)

๑๓. คำโฆษณา "ก๊อดเยอร์ กล้ามอันทรงพลังของรถบรรทุก" มีข้อเด่นอย่างไร

ก. ใช้ภาษาที่เราความรู้สึก

ข. ใช้คำเปรียบเทียบกับความจริง

(๑.๑๒ แสดงความกึกเห็นกรรมการโฆษณา)

ค. ใช้คำที่ให้ความหมายชัดเจน

ง. ใช้การเปรียบเทียบกับภาพพจน์แจ่มชัด

จ. ใช้คำแสดงคุณภาพของสินค้าอย่างกระทัดรัด

การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

๑. มอบชุดการสอนที่สร้างขึ้นให้ครูผู้สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างนำไปศึกษาขั้นตอนการใช้และ

ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

๒. ทำการทดสอบก่อนเรียน(pretest) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิचार วิชาภาษาไทย

๓. ดำเนินการสอน โดยผู้สอนคนเดียวกันและใช้เนื้อหา เกี่ยวกับทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะเวลา ๑๒ คาบ มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการสอนในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองสอนโดยให้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม จำนวน ๖ ชุด มีขั้นตอนในการสอนดังนี้

- ๑) ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการใช้ชุดการสอน
 - ๒) ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบที่เตรียมไว้ในชุดการสอน
 - ๓) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ประกอบกิจกรรมตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
 - ๔) เมื่อนักเรียนประกอบกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน
- ด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

กลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุมสอนตามแผนการสอน วิชาภาษาไทย ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือกรรมการสอน และแบบฝึกหัด ส่วนวิธีสอนใช้การบรรยาย อธิบาย ซักถามนักเรียน ให้นักเรียนซักถาม อ่าน อภิปราย และกิจกรรมอื่นที่เหมาะสม

๔. ทำการทดลองหลังเรียน (Posttest) นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนที่กำหนด โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

๕. ตรวจสอบผลจากข้อทดสอบ นำคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (ลวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ ๒๕๒๔ : ๒๑๖) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

ตาราง ๑ แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E R	T ₁	X	T ₂
C R	T ₁	-	T ₂

X	แทน การจัดกระทำ
-	แทน ไม่มีการจัดกระทำ
E	แทน กลุ่มทดลอง
C	แทน กลุ่มควบคุม
T ₁	แทน การทดสอบก่อนทำการทดลอง
T ₂	แทน การทดสอบหลังการทดลอง
R	แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

๑. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย

จากสูตร KR-20 (Kuder-Richardson 20) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ

๒๕๒๔ : ๑๖๔ - ๑๗๐)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	แทน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
n	แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ
p	แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ $= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$
s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

๒. หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิค ๒๗% ของ จุง เทห์ ฟาน (Fan. ๑๙๕๒ : ๖ - ๓๒)

๓. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มเดียวกัน ใช้ t-test แบบ Dependent จากสูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ ๒๕๒๔ : ๔๓ - ๔๔)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
N แทน จำนวนคู่

๔. เปรียบเทียบความแตกต่างความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ใช้ t-test แบบ Independent ในรูป Difference Score จากสูตร (Scott. ๑๙๖๗ : ๒๖๔)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}$$

ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (df) ที่ใช้ในการคำนวณดังกล่าวคือ (บังอร ภาวภิรมย์ขวัญ ๒๕๒๓ : ๑๐๔)

$$df = \frac{\left\{ \frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2} \right\}^2}{\left\{ \frac{S_{D_1}^2}{n_1} \right\}^2 + \left\{ \frac{S_{D_2}^2}{n_2} \right\}^2}$$

เมื่อ t_c	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน $t - distribution$
MD_1	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง
MD_2	แทน คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มควบคุม
SD_1^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง
SD_2^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มควบคุม
n_1	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

บทที่ ๔

การวิเคราะห์หขมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หขมูล

ในการวิเคราะห์หขมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้	
N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_{T1}$	แทน คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_{T2}$	แทน คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
$\sum D$	แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
MD	แทน คะแนนเฉลี่ยความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
s_D^2	แทน ความแปรปรวนของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
df	แทน ความเป็นอิสระที่คะแนนจะแปรไปได้

ผลการวิเคราะห์หขมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์หขมูล ขอเสนอตามลำดับดังนี้

๑. การเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
๒. การเปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างหลังการทดลองกับการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

๑. การเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่ม

ทดลองกับกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยได้นำผลต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบโดยใช้ t -test ได้ผลดังเสนอในตาราง ๒

ตาราง ๒ เปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

			MD	S_D^2	t
๓๓	๑๘.๓๖๓๖	๒๔.๑๒๑๒	๑๐.๗๕๗๕	๔.๐๔๗๓	**
					๑๓.๔๔๔๐
๓๓	๑๘.๗๕๗๕	๒๒.๔๔๔๔	๒.๖๘๗๒	๑.๑๔๒๐	

$$t_{.๐๑} (๔๐) = ๒.๗๐๔$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง ๒ พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สถิติที่ระดับ .๐๑

๒. เปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างหลังทดลองกับก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยได้นำผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่จากการทดสอบการทดลองกับก่อนการทดลองของแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบกันโดยใช้ t -test ได้ผลเสนอในตาราง ๓

ตาราง ๓ เปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่าง
หลังการทดลองกับการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวอย่าง	N	ΣD	ΣD^2	t
ทดลอง	๓๓	๓๕๖	๔,๑๓๐	๒๐.๖๐๓๐**
ควบคุม	๓๓	๔๐	๓๐๖	๑๑.๓๘๔๔**

$$t_{.๐๑} (๓๒) = ๒.๔๕๓$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง ๓ พบว่า

๑. พัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลอง
สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๒. พัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของกลุ่มควบคุม
สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
๒. เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนและสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

๑. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกัน
๒. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอน หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน
๓. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน

วิธีดำเนินการทดลอง

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๓๐ จำนวน

๖๖ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๓๓ คน กลุ่มควบคุม ๓๓ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้

๒.๑ ชุดการสอน วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓ เป็นชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม
จำนวน ๖ ชุด มีค่าประสิทธิภาพดังนี้

ชุดการสอนที่ ๑ ค่าประสิทธิภาพ ๘๐.๑๑/๘๐.๒๐

ชุดการสอนที่ ๒ ค่าประสิทธิภาพ ๘๓.๒๐/๘๑.๒๐

ชุดการสอนที่ ๓ ค่าประสิทธิภาพ ๘๑.๒๗/๘๐.๗๓

ชุดการสอนที่ ๔ ค่าประสิทธิภาพ ๘๐.๐๐/๘๖.๐๔

ชุดการสอนที่ ๕ - ๖ ค่าประสิทธิภาพ ๘๐.๐๖/๘๐.๘๖

๒.๒ แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะ
ข้อสอบเป็นแบบปรนัย ๕ ตัวเลือก แบ่งเป็น ๒ ตอนคือ ตอนที่ ๑ วัดความสามารถเชิงวิจารณ์
ในการอ่านจำนวน ๒๖ ข้อ ตอนที่ ๒ วัดความสามารถเชิงวิจารณ์ในการฟัง จำนวน ๒๖ ข้อ
รวมทั้งสิ้น ๕๒ ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .๘๓๔ ค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .๒๑ - .๖๓
และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .๒๐ - .๖๒

๓. การดำเนินการทดลอง

๓.๑ ก่อนการทดลองให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถเชิง
วิจารณ์ วิชาภาษาไทย

๓.๒ ดำเนินการทดลอง โดยมอบให้ครูสอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้ระยะเวลาสอน ๑๒ คาบ กลุ่มทดลองดำเนินการ
การสอนโดยใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มควบคุมดำเนินการสอนตามแผนการสอนของหน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

๓.๓ ทดสอบหลังการทดลอง ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบ
ทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ชุดเกี่ยวกับที่ทดสอบก่อนการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้ t -test แบบ Independent ในรูป Difference Score
๒. เปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ระหว่างหลังการทดลอง กับ ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t -test แบบ Dependent

สรุปผลการทดลอง

๑. ความสามารถเชิงวิจารณ์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตามแผน การสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๒. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
๓. ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

๑. เปรียบเทียบความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยมีสมมติฐานข้อ ๑ ว่า ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($t = ๑๓.๔๔๔๐$) และความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี เจริญพจน์ (อารี เจริญพจน์ ๒๕๒๑ : ๕๑) ที่ได้ศึกษาลักษณะของการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน เปรียบเทียบกับการสอนตามปกติ ซึ่งพบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา เอี่ยมสะอาด

(จรรยา เอี่ยมสะอาด ๒๕๓๓ : ๖๐) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนกับสอนโดยวิธีบรรยาย จึงพบว่านักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยการสอนแบบบรรยาย

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอนกับนักเรียนที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างกันนี้มีนัยสำคัญสูง (ระดับ .๐๑) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้เนื่องจากชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีอิสระในการประกอบกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ได้ช่วยเหลือกันและกันในการทำงาน สอดคล้องกับผลวิจัยของ กิบสัน (Gibson. ๑๙๘๖ : ๓๒๓-๔-A) ซึ่งวิจัยพบว่าแผนการสอนที่เน้นการค้นคว้า พิสูจน์วิเคราะห์โดยผ่านการอ่านการเขียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน จะสามารถพัฒนาความสามารถเชิงวิจารณ์ได้

๒. เปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอน ระหว่างหลังการทดลองกับการทดลอง โดยมีสมมติฐานข้อ ๒ ว่า ความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนโดยใช้ชุดการสอน หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ฉันทนา ลีนะเสน (ฉันทนา ลีนะเสน ๒๕๒๐ : ๒๒๓) ซึ่งวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยจากชุดการสอนได้คะแนนสอบหลังเรียนและสอบก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นช่วยพัฒนาความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนได้จริง ทั้งนี้เนื่องจากชุดการสอนได้สร้างประสบการณ์ในการคิดเชิงวิจารณ์แก่นักเรียน และอาจเนื่องจากโดยปกตินักเรียนจะเรียนโดยครูเป็นผู้บรรยายสำคัญในการให้ความรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อเปลี่ยนมาเป็นเรียนโดยใช้ชุดการสอนนักเรียนจึงเกิดความตื่นตัว เกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียน ดังที่ พรณี ช.เจนจิต (พรณี ช.เจนจิต ๒๕๒๕ : ๒๒๓) กล่าวว่าสิ่งที่เราตีความหมายและแปลอีกใหม่จะเป็น

๓. เปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ระหว่างหลังการสอนกับก่อนการสอน โดยเมื่อสมมติฐานข้อ ๓ ว่าความสามารถเชิงวิจารณ์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา สร้างขึ้นโดยกลุ่มครูผู้มีความสามารถในการสอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนมีบทบาทร่วมกัน โดยครูมีบทบาทในการบรรยาย อธิบาย ชักถาม นักเรียนได้จับบันทึก ทบทวน และอภิปรายในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น ลักษณะการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อวยพร สกุดตัน (อวยพร สกุดตัน ๒๕๒๗ : ๖๕) ซึ่งวิจัยพบว่ากิจกรรมที่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยใช้มากในการฝึกทักษะการวิจารณ์คือ การแบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็นหลังจากการบรรยาย การแบ่งกลุ่มให้อ่านหนังสือแล้วนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอาจจะเนื่องมาจากครูผู้สอนกลุ่มควบคุมมีประสบการณ์และความชำนาญในการสอนวิชาภาษาไทยในชั้นนี้คือสอนมาแล้ว ๖ - ๗ ปี ในขณะที่ห้องจะทดสอบโดยใช้ชุดการสอนเป็นครั้งแรกสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จึงสามารถดำเนินการสอนจนนักเรียนพัฒนาความสามารถเชิงวิจารณ์ได้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้

ข้อสังเกตจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ข้อสังเกตบางประการที่เป็นประโยชน์ คือ

๑. แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ในการวิจัยจะยกสถานการณ์ให้นักเรียนอ่านหรือฟังเพื่อเป็นข้อมูลในการตอบคำถาม นักเรียนส่วนหนึ่งบอกว่าข้อทดสอบยาวเกินไป เสียเวลาอ่าน และขอทำข้อสอบที่มีคำถามและคำตอบสั้น ๆ มากกว่า จึงต้องอธิบายให้เข้าใจว่าการทำแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์นั้นนักเรียนต้องใช้หลักเกณฑ์ ความรู้ ประสบการณ์ที่เคยเรียนมาใช้กับสถานการณ์ใหม่เพื่อให้นักเรียนได้ใช้วิจารณ์อย่างเต็มที่ ข้อความและคำถามแต่ละข้อจึงต้องมีรายละเอียดพอที่จะพิจารณาได้ จึงทำให้ข้อทดสอบแต่ละข้อยาว ต้องใช้เวลาในการอ่านหรือฟังมาก

๒. ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเรียนโดยใช้ชุดการสอนมาก่อน ในระยะแรกจึงชดเชยหลักใช้เวลาในการทำกิจกรรมมากกว่ากำหนดแต่เมื่อคุ้นเคยกับการใช้ชุด

การสอนแล้วก็สามารถประกบกิจกรรมการเรียนได้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละชุด ดังนั้นในระยะแรก ครูสอนจึงต้องคอยให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

๓. นักเรียนบางคนไม่ชอบทำงานร่วมกับคนอื่น จึงต้องชี้แจงให้เข้าใจว่าการทำงานกลุ่มหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นเรื่องจำเป็นเพราะเมื่อออกนอกห้องเรียน การใช้ชีวิตประจำวันก็ต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น ทำงานร่วมกับคนอื่น การทำงานเป็นกลุ่มในขณะที่เรียนจึงเป็นการฝึกให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนและการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

๑.๑ การสอนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มนั้น ช่วยให้นักเรียนวางตัวสบายในขณะที่เรียน กล่าวแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว แต่ในระยะแรกที่ใช้ชุดการสอนหากนักเรียนไม่เคยเรียนโดยวิธีนี้มาก่อน ครูสอนต้องคอยให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดสักระยะหนึ่ง เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับการใช้ชุดการสอนแล้วก็จะสามารถประกบกิจกรรมได้เอง ครูควรใช้เวลาเพื่อรู้จักและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น

๑.๒ การสร้างชุดการสอนเพื่อใช้สอนในโรงเรียน หากจะให้เป็นภาระของครูคนใดคนหนึ่งจะทำสำเร็จได้ยาก เพราะการสร้างชุดการสอนมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและค่อนข้างสูง ดังนั้นในระยะโรงเรียนควรจัดทำในรูปคณะกรรมการหมวดวิชาหรือรายวิชา โดยโรงเรียนสนับสนุนเรื่องวัสดุอุปกรณ์อย่างเต็มที่จะสามารถสร้างชุดการสอนได้สำเร็จและมีคุณภาพ

๑.๓ ชุดการสอนที่มีหลายชุดดังเช่นชุดการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมี ๒ ชุด ภายในชุดการสอนควรมีเทคนิควิธีในการเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนแตกต่างกันออกไป เช่น การระดมพลังสมอง, มนุษยสัมพันธ์, การใช้เกมประกอบการสอน เป็นต้น เพื่อป้องกันการเบื่อหน่ายและเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวกับวิธีการและกิจกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

๑.๔ เวลาที่ใช้ในการสอนโดยใช้ชุดการสอน ควรจัด ๒ คาบติดต่อกัน

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ เกี่ยวกับความสามารถเชิงวิจารณ์

๒.๑.๑ ควรมีการวิจัยในระดับชั้นอื่น โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งหลักสูตรต้องการพัฒนาการด้านความคิดและคำภาษาไปพร้อม ๆ กัน

๒.๑.๒ ควรทดลองสอนโดยใช้วิธีการอื่น เพื่อให้ได้แนวทางการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถเชิงวิจารณ์หลาย ๆ วิธี

๒.๒ เกี่ยวกับชุดการสอน

๒.๒.๑ ควรปีการศึกษาการใช้ชุดการสอนสอนวิชาภาษาไทยในทักษะต่าง ๆ

๒.๒.๒ ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอนกับตัวแปรอื่น ๆ

เช่น บุคลิกภาพของผู้เรียน ระดับความสามารถทางสติปัญญา เจตคติต่อวิธีสอน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิพานิชย์ "ทัศนะเกี่ยวกับเยาวชน" วารสารการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ๑๙(๒) : ๑๑ - ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๕ - มกราคม ๒๕๒๖
- ชนิษฐา ราชพิบูลย์ ความสามารถในการอ่านขั้นต้นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิทยาลัยครูนครปฐม วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๑, ๑๓๒ หน้า อุดรธานี
- จรรยา เอี่ยมสะอาด การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และโดยวิธีสอนแบบบรรยาย วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๗, ๒๐๔ หน้า อุดรธานี
- จันทิมา พรหมโชติกุล การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๖, ๒๑๔ หน้า
- จุไรรัตน์ มะโนสร้อย การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องกาพย์เห่และกาพย์ห่อโคลง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑, ๒๐๕ หน้า อุดรธานี
- เจตนา นาควัชร ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ ดวงกมล ๒๕๒๔, ๒๐๔ หน้า
- เจือ สตะเวทิน วรรณคดีวิจารณ์ สุทธิสารการพิมพ์ ๒๕๑๔, ๑๙๕ หน้า
- ฉวีวรรณ ลิทธิพาน การสร้างแบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๖, ๑๔๔ หน้า อุดรธานี
- ฉัตร บุนนาค และคนอื่น ๆ ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจ พิมพ์ครั้งที่ ๒ ประกายพริก ๒๕๒๖, ๒๐๗ หน้า
- ฉันทนา ดินะเสน การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ภาษาภาษาไทย สำหรับโรงเรียนครูคนเดียว จังหวัดนครราชสีมา แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๐, ๒๖๓ หน้า

ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการวัดผล พิมพ์ครั้งที่ ๕ วัฒนาพานิช ๒๕๑๖, ๔๓๓ หน้า

_____ เทคนิคการเขียนข้อสอบ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๐, ๔๐๗ หน้า

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน : แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อมวลชนในอนาคต"

วารสารครูศาสตร์ ฉบับพิเศษ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๔

_____ "มาสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กันเถอะ" วิทยาสาร ๒๔(๒) ๑๕ มกราคม ๒๕๒๑
หน้า ๒๘ - ๓๑

เชาวนีย์ เกิดเพทางค์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้
แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๔, ๑๕๖ หน้า อัครสาเนา

ฐชาติ นาแสง การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชา

การศึกษาระดับสูง เรื่องราชาศัพท์และคำสุภาพ โดยการใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน

กับการสอนตามปกติ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๖๕ หน้า อัครสาเนา

ฐปะนีย์ นาคพรรพ และ ประภาศรี สีทอไฟ ภาษาไทยสำหรับครู คณะครูศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๐, ๑๒๔ หน้า

๑ ทศนีย์ มั่งประยูร ความสามารถในการอ่านเชิงวิจารณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ ๓ วิชาเอก

ภาษาอังกฤษของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๔, ๘๘ หน้า อัครสาเนา

๑ นพรัตน์ สรวัยสุวรรณ การศึกษาความสามารถในการอ่านระดับวิจารณ์ของนักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒๕๒๑, ๑๒๔ หน้า อัครสาเนา

นิพนธ์ สุขปรีดี นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ๒๕๑๔, ๑๗๕ หน้า

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ สถิติและการวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ ๒ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๓, ๑๘๔ หน้า

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๕๑๘, ๑๑๒ หน้า

— แนววรรณกรรมรวมบทความ อ่านไทย ๒๕๒๔, ๕๕๐ หน้า

ประภาศรี สีหอาไพ วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา วัฒนาพานิช ๒๕๒๔, ๓๔๑ หน้า

ประสิทธิ์ ฤทธิภักดิ์ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของชาวบ้านที่มีและไม่มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ในอำเภอแคนชนน จังหวัดพัทลุง วิทยานิพนธ์

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๒, ๘๖ หน้า อักสำเนา

ประสิทธิ์ สว่างเนตร ความสามารถในการอ่านโดยใช้วิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ ๓

วิชาเอกภาษาอังกฤษ ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๓, ๖๑ หน้า อักสำเนา

ปราณี ปัญจาคะ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับเรียนโดยครูเป็นศูนย์กลาง

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๔, ๓๐๑ หน้า

อักสำเนา

ปริศนา พุทธสุวรรณ การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดหนองจอก กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์

ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๓, ๑๙๕ หน้า อักสำเนา

เป็รื่อง กุญท นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร ๒๕๑๙, ๙ หน้า อักสำเนา

มะอบ โปษะกฤษณะ, พ.ต.หญิง ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด

การฟัง และราชาศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ ๓ บำรุงสาส์น ๒๕๒๖, ๒๓๔ หน้า

พรรณี ช.เจจิต จิตวิทยาการเรียนการสอน พิมพ์ครั้งที่ ๓ อมรินทร์การพิมพ์

๒๕๒๔, ๓๑๔ หน้า

พิมพ์อวไพ อินทรวัทร การสร้างชุดการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ให้สัมพันธ์กับ

ลักษณะความเป็นอยู่ปัญหาชนบทของจังหวัดสงขลา โดยวิธีวิเคราะห์ระบบ วิทยานิพนธ์

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๐, ๙๙ หน้า อักสำเนา

สุคนธ์ อนุทูล การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย

ท ๒๑๑ หลักภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยานิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑, ๖๕ หน้า อักส่าเนา

คุณฉนวนมัย การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง ปริญญาานิพนธ์

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๙, ๒๘๐ หน้า อักส่าเนา

ปานแร่ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบวรนิเวศน์ ระหว่างการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็น

ศูนย์กลาง วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๒, ๙๔ หน้า อักส่าเนา

บัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕ อักษรเจริญทัศน์ ๒๕๒๕,

๔๓๐ หน้า

สายยศ และ อังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ศึกษาพร ๒๕๒๔,

๓๑๔ หน้า

วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอน - มิตินใหม่ พิมพ์ครั้งที่ ๓ โอเคียนสโตร

๒๕, ๒๔๖ หน้า

าร, กรม คู่มือหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ ทุ่งศิลป์

ารพิมพ์ ๒๕๒๓, ๑๐๓ หน้า

คู่มือครูภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ ท ๕๐๓ ท ๕๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ม.๕) โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๕, ๙๙ หน้า

หนังสือเรียนชุดวรรณวิจิตร เล่ม ๒ ท ๕๐๓ ท ๕๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ม.๕) โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๕, ๒๐๐ หน้า

หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ ท ๕๐๓ ท ๕๐๔ ชั้นมัธยมศึกษา

ที่ ๕ ม.๕) โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๕, ๒๓๔ หน้า

, สำนักทดสอบทางการศึกษา รายงานการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยม

ษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๒๗ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๘, ๑๑๒ หน้า

การ, กรม คู่มือครูภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒ พ.ศ. ๕๐๓ พ.ศ. ๕๐๔ ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ ๕ (ม.๕) พิมพ์ครั้งที่ ๒ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๔, ๑๒๓ หน้า

ไล คอกจันทร์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้กับเรียนในห้องเรียนแบบครูเป็น
ศูนย์กลาง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๐, ๖๕ หน้า อิศาเนา
 าวุจน์ โกศลภัก การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ ปริญญาโท กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๒๓๔ หน้า อิศาเนา

าธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ โรงพิมพ์
 คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๒๔, ๓๑๔ หน้า

๔๔ ปีกระทรวงศึกษาธิการ ๑ เมษายน ๒๕๒๔ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
 ๒๕๒๔, ๑๗๒ หน้า

รรณ เล็กวิไล การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ๒๕๒๖, ๑๗๔ หน้า อิศาเนา

วิล วิเศษสมบัติ วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา อักษรบัณฑิต ๒๕๒๕, ๓๒๐ หน้า

น บุญล้น "ศูนย์การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับพัฒนาระบบห้องเรียน ชุดการสอน"

วารสารประชาศึกษา มีนาคม ๒๕๒๐ หน้า ๕ - ๘

ศึกษา, กรม หน่วยศึกษานิเทศก์ แผนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ (ม.๕)
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ม.ป.ป. ๑๑๔ หน้า

ยา มาลาภาวณ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลัง
การใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระดับ ป.กศ.สูง วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๓, ๑๕๕ หน้า อิศาเนา

แสง พันชุมสุต การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยม
ภาคตอนปลายในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง วิทยานิพนธ์
.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๔, ๓๐๔ หน้า อิศาเนา

อนุমানราชชน, พระยา การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์ บรรณาการ ๒๕๒๕, ๒๒๔ หน้า
 อวยพร สกลตัน การเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการวิพากษ์วิจารณ์ในการสอน
ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ๒๕๒๗, ๑๐๕ หน้า อัดสำเนา

อ้อยทิพย์ รุจิเวช ความสามารถในการอ่านระดับวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ๒๕๒๔, ๘๘ หน้า อัดสำเนา

อารี เจริญพจน์ เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยชั้นประถมปีที่ ๔ โดยใช้ชุดการสอนแบบ
ศูนย์การเรียนกับการสอนตามปกติ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๖๗ หน้า อัดสำเนา

อุไร วันดี เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาภาษาไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา ในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียน วิทยานิพนธ์
 ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๘, ๑๔๓ หน้า อัดสำเนา

Armstrong, Jame. "The Development and Evaluation of a Multi-Media Self-Instructional Package in Begining French at Tarrow Country Junior College," Dessertation Abstracts International. 30(10) : 5669-A, April, 1972.

Bloom, B.S. Taxonomy of Educational Objectives. London, Longman Group Ltd., 1979. 207 p.

Bruce, M.E. "Learning Package Versus Conventional Method of Instruction" Dissertation Abstracts International. 32(8) . 429-A, February, 1972.

Byrne, J.S. "The Effect of Critical Thinking Skills Instructional and Achievement and Attitudes of Elementary Students Differing in Learning Style Preferences," Dissertation Abstracts International. 45(6) . 1623-A, December, 1984.

Cannon, C.J. "A Case Study of Planning, Implementation, Documentation and assesment of Critical Thinking Skills Language Arts Curriculum in Graders 4, 5 and 6 in Full Time Program for the Academically Gift," Dissertation Abstracts International. 46(12) : 3579-A, June, 1986.

- 50
- Devine, T.G. Teaching Study Skills. Boston, Allyn and Bacon, Holt. Rinehart and Winston, Inc., 1974. 610 p.
- Dukess, Susan L. "Teaching Literary Skills to Eight Graders Through Critical Thinking : A Theoretical Model and a Comparison of Two Approaches," Dissertation Abstracts International. 46(08) . 2215-A, February, 1986.
- Fan, Jung teh. Item Analysis Table. Reproduced in Thailand by permission of Educational Testing Service, Princeton, New Jersey, 1952. 32 p.
- Gibson, H.W. "Critical Thinking A Communication Model" Dissertation Abstracts International. 46(11) 3235-A, May, 1986.
- Harrison, J.M. "The Relationship Between Bloom's Taxonomy and Critical Thinking Skills," Dissertation Abstracts International. 45(06) 1627-A, December, 1984.
- Kapfer, P. and Miriam. "Introduction to Learning Package," Learning Package in American Education. New Jersey, Educational Technology Publications. Englewood Cliffs, 1972.
- Louis, L.A. "Development and Evaluation of an Auto-Instructional Media Package for Teacher Education," Dissertation Abstracts International. 33(4) 429-A, February, 1972.
- Raths, Louis E. and others. Teaching for Thinking Theory and Application. Ohio, Charles E. Merrill Publishing Company, 1967. 348 p.
- Scott, William A. Introduction to Psychological Research. 4th printing, John Wiley & Sons. Inc. New York. 1967. 455 p.
- Wellington, C.B. Teaching for Critical Thinking. New York. McGraw-Hill Book Company, Inc., 1960. 364 p.
- Wolfskill, W.G. "An Analysis of Teaching of Critical Thinking Outcomes in Alabama Public Junior and Community College History Courses," Dissertation Abstracts International. 46(12) . 3592-A, June, 1986.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย
แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย

ตาราง ๔ แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
วัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย

ข้อที่	p	r	△	ข้อที่	p	r	△	ข้อที่	p	r	△
๑	.๔๒	.๓๔	๑๓.๘	๑๘	.๔๓	.๕๘	๑๓.๓	๓๕	.๕๒	.๒๙	๑๒.๘
๒	.๓๒	.๔๙	๑๔.๘	๑๙	.๔๔	.๓๓	๑๓.๖	๓๖	.๕๓	.๒๖	๑๒.๓
๓	.๕๘	.๒๓	๑๒.๒	๒๐	.๔๓	.๓๘	๑๓.๓	๓๗	.๔๓	.๓๘	๑๓.๓
๔	.๔๙	.๔๕	๑๓.๓	๒๑	.๔๒	.๕๕	๑๓.๘	๓๘	.๕๕	.๒๓	๑๒.๕
๕	.๖๓	.๒๓	๑๑.๓	๒๒	.๓๐	.๒๙	๑๕.๑	๓๙	.๕๕	.๓๖	๑๒.๕
๖	.๒๔	.๔๖	๑๕.๓	๒๓	.๓๕	.๔๓	๑๔.๖	๔๐	.๕๐	.๓๘	๑๓.๐
๗	.๒๒	.๔๐	๑๖.๑	๒๔	.๓๙	.๓๐	๑๔.๒	๔๑	.๔๕	.๒๓	๑๓.๕
๘	.๕๙	.๕๕	๑๒.๑	๒๕	.๔๐	.๔๘	๑๔.๐	๔๒	.๔๘	.๔๑	๑๓.๒
๙	.๓๓	.๔๕	๑๔.๓	๒๖	.๓๓	.๔๐	๑๔.๘	๔๓	.๖๐	.๓๙	๑๒.๐
๑๐	.๔๐	.๕๒	๑๔.๐	๒๗	.๔๔	.๔๖	๑๓.๖	๔๔	.๓๓	.๒๓	๑๔.๓
๑๑	.๔๓	.๓๒	๑๓.๓	๒๘	.๔๕	.๔๙	๑๓.๕	๔๕	.๓๑	.๒๙	๑๕.๐
๑๒	.๓๘	.๕๖	๑๔.๓	๒๙	.๓๙	.๓๖	๑๔.๑	๔๖	.๓๖	.๒๔	๑๔.๕
๑๓	.๒๕	.๓๓	๑๕.๓	๓๐	.๓๒	.๓๙	๑๔.๘	๔๗	.๒๘	.๔๒	๑๕.๓
๑๔	.๔๙	.๔๐	๑๓.๑	๓๑	.๓๓	.๕๕	๑๔.๓	๔๘	.๔๕	.๔๓	๑๓.๕
๑๕	.๓๑	.๔๓	๑๕.๐	๓๒	.๕๖	.๓๙	๑๒.๔	๔๙	.๔๓	.๒๐	๑๓.๓
๑๖	.๔๐	.๓๒	๑๔.๐	๓๓	.๓๒	.๓๘	๑๔.๙	๕๐	.๔๒	.๓๕	๑๓.๘
๑๗	.๒๘	.๔๓	๑๕.๕	๓๔	.๓๔	.๕๒	๑๔.๖	๕๑	.๒๑	.๖๒	๑๖.๓
								๕๒	.๓๔	.๓๔	๑๔.๓

แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น

แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

อ่าน

๑. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด ๔๒ ข้อ แบ่งเป็น ๒ ตอน ตอนที่ ๑ วัดความสามารถเชิงวิจารณ์
การอ่าน จำนวน ๒๒ ข้อ ตอนที่ ๒ วัดความสามารถในการฟัง จำนวน ๒๐ ข้อ ระยะเวลา ๒๐ นาที
๒. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับของคำตอบที่ถูกต้อง เพียงคำตอบเดียวของแต่ละข้อ

กระดาษคำตอบ

ตอนที่ ๑ วัดความสามารถเชิงวิจารณ์ในการอ่าน

"การช่วยเหลือให้เพื่อมนุษย์พ้นจากความทุกข์แห่งชีวิตทั้งที่แพทย์ พยาบาล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ
ของโรงพยาบาลได้ปฏิบัติงานตลอดระยะเวลาอันยาวนานนี้ นับเป็นการปฏิบัติคุณความดีและอุทิศตน เพื่อ
ส่วนรวม..."

ตามข้อความนี้ แพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ ได้ทำความดีในข้อใดเด่นที่สุด

- ก. ชยัน
ข. อภิน
ค. เมตตา
ง. เสียสละ
จ. พยายาม

"ตอนเที่ยงคืนหนึ่งนาที่ยังมืด เหล่า
พอรุ่งเช้าคนรู้จักก็หายกัน
เราไม่นานตอนรับส่งปีใหม่ เกา
แต่ เมื่อถึงปีใหม่มาน่าแปลกใจ

สวัสดีปีใหม่ เกาถิ่นให้ฉัน
เขาจากฉันจากไปแล้วไม่มา
ทั้งที่เราถูกตอนจนทนไปไหว
สวัสดีปีใหม่ เกาใหม่ได้ทุกปี"

ทุกวลสำคัญที่ไม่ควรจัดงานต้อนรับปีใหม่คือข้อใด

- เสียเวลาพักผ่อน
• สิ้นเปลืองเงินทอง
• มัวเมาในอบายมุข
ง. เกื้อกร่อนมากกว่าสนุก
จ. อาจสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

๓. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. ผมเริ่มสนุกรูปร่างแรกเมื่ออายุยังไม่ถึง ๑๖
- ข. ตอนนั้นเพิ่งเรียน ม.๕
- ค. สาเหตุที่สนุกเพราะเพื่อนชวนให้ลอง
- ง. สถานที่สนุกก็คือห้องน้ำของโรงเรียน
- จ. ผมไม่ชอบให้เพื่อนเรียกว่า "ไอ้หน้าตัว เมีย" เพราะไม่สนุกรูปร่างกับเขา

๔. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. หลอนตั้งใจจะขายรถเอาเงินให้อาริย์
- ข. สีป่างขบหนารองให้แก้มอ้มอกของบุหงาอายุกว่า
- ค. อ้อมอกที่อ้อมนอไม่ต่างอะไรกับหอบัง เกิดเกล้า
- ง. สีป่างบิณฑุ์ที่ธนาคาร หลอนมีเงินฝากอยู่ก่อนหนึ่ง
- จ. หลอนฝันถึงความสุขอย่างที่รวบรินกำลังมีอยู่ขณะนี้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๕ - ๖

"ความสุขที่ได้จากการสร้างสรรค์ความเจริญนั้นย่อม เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมกว่าความสุขที่ได้จากความเสื่อม
ทำลายอย่างแน่นอน และความสุขที่เกิดจากการแก้ไขปรับปรุงตัว เองให้ชอบกพรองลดลงทุกทีนี้ยังนับได้ว่าเป็น
เป็น "ความสุข" ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ความเจริญขั้นสูงสุดทีเดียว เพราะไม่มีความเจริญชนิดใด
ที่จะสูงกว่าความเจริญที่ได้จากการยกระดับจิตใจของตนเองให้สูงขึ้น"

๕. ข้อความใดไม่สอดคล้องกับข้อความข้างบน

- ก. ความสุขคือความเจริญ
- ข. การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่น่าชื่นชม
- ค. การลดขอบกพรอง เป็นการสร้างสรรค์
- ง. การยกระดับจิตใจ เป็นความ เจริญสูงสุด
- จ. การลดขอบกพรองของตนเอง เป็นการยกระดับจิตใจ

๖. บุคคลในข้อใดปฏิบัติตามข้อความข้างบนอย่าง เห็นแก่ตัว

- ก. เขามีความสุข
- ข. เขายกระดับจิตใจของตนเอง
- ค. เขามีความคิดสร้างสรรค์
- ง. เขาคั่งใจละเว้นการทำลาย
- จ. เขาแก้ไขข้อบกพร่องปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

๗. "กีฬา เป็นกิจกรรมสำคัญที่มีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้พร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติ ในอนาคตได้อย่างดี ทั้งนี้เพราะกีฬาช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้แก่เยาวชน ตลอดจนสามารถปลูกฝังเยาวชนให้มีความเป็นนักกีฬา มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตด้วย"

ข้อใด ไม่ใช่ ผลจากการ เล่นกีฬา

- ก. ปราศจากโรค
- ข. กระฉับกระเฉง
- ค. จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน
- ง. ถือกฎถือเกณฑ์
- จ. เคารพสิทธิคนอื่น

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๘ - ๙

"ความสำเร็จของช่างเขียนคนอื่นอาจเกิดจากอัจฉริยะจริง แต่สำหรับผมไม่ใช่แน่นอน ความเพียรพยายามอย่างสุดแรง เกิด ฝึกอย่างหนักตอ ๆ มาจนตลอดชีวิต เท่านั้นคือความสำเร็จ และถ้าความจนเข้ามา เป็นองค์ประกอบด้วยแล้วจะยิ่งทำให้ชีวิต เข้มข้นและแกร่ง"

๘. ข้อความว่า "ความเพียรพยายามสุดแรง เกิด" หมายความว่าอย่างไร

- ก. มีความเพียรสม่ำเสมอ
- ข. มีความเพียรตลอดชีวิต
- ค. มีความเพียรมาแต่เกิด
- ง. ใช้ความเพียรอย่างเข้มแข็ง
- จ. ใช้ความเพียรและความอดทนประกอบกัน

๔. ข้อความ "โฉมหน้าและเกรง" มีความหมายตามข้อใด

- ก. อคทนและแข็งแกร่ง
- ข. มุมนานะและแข็งแกร่ง
- ค. มีรชชาติและโฉมเข้มแข็ง
- ง. สุนกสนานและโฉมเข้มแข็ง
- จ. กาวหนาและประสมความสำเร็จ

อ่านบทละครต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑๐ - ๑๒

สมพร อ้าว คุณประชุม วันนี้มาสายอีกตามเคย มีข้อแก้ตัวอะไรอีกล่ะ หรือ เมื่อคืน เมาหนัก เลยตื่นสาย

ประชุม (ยิ้มแหย ๆ) ไรครับ...แหม...อาจารย์รู้อะไรจริง

สมพร เอาละ ลงเวลาซะ แล้วเขียนใบชี้แจง เหตุผลที่มาสายให้ผมก็แล้วกัน

สมศรี (หิ้วถุงข้าว เข้ามาในห้อง)

สมพร (เงยหน้ามองภรรยา) มาแล้วหรือจะ ผมกำลังหิวอยู่พอดี เอะ...ผมละ เมื่อระอาลูกน้องผมจริง ๆ ก็ยี้วก็มาสาย ก็ยี้วก็ลาป่วย ไบร่จะปกครองยังงี้

สมศรี (วางห่อข้าว ตรงไปจะเซ็นชื่อในสมุด) เอะ คุณช็อคเส้นแดงแล้วรี

สมพร (ทำหน้าตกใจ พุดเบา ๆ) ผม...ลืมไปครับ เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ไหน ๆ ผมก็ช็อคเส้นแดงไปแล้ว คุณก็ลงเวลาต่อจากคุณประชุมว่ามาสาย แล้วเขียนหมายเหตุว่าไปซื้อข้าวให้ครูใหญ่

สมศรี (หันมามองหน้าครูใหญ่ ทำหน้าบึ้ง) ออ...ได้ซิพคุณ (หยิบถุงข้าวเหวี่ยงแตก เลอะเทอะ) อย่างงออย่างกันั้นเลย (สมศรี เดินออกไป)

สมพร (แสดงสีหน้ารับผิด ยิ้มโอเอหัว) มาลา...ช่วยกวาดพื้นให้หน่อย (มาลา ภารโรง เดินถือไม้กวาดเข้ามา) แล้วเอาเงินนี้ไปซื้อข้าวฉีกมาสองห่อ เสร็จแล้วเอาไปให้สมศรี เขาห่อหนึ่งนะ

๑๐. สมพรมีขอบพระคุณอย่างไร

- ก. ใจร้อน
- ข. เอาแต่ใจ
- ค. แล้งน้ำใจ
- ง. หลงอำนาจ
- จ. ขาดความรอบคอบ

๑๑. หัวใจของละคร เรื่องนี้สอดคล้องกับข้อใด

- ก. เสียดสีสังคมศักดินา วงศ์หนัง
- ข. เมียรักบุญแม่ข้าง อย่าไต่ขวางใจ
- ค. ขอมให้ใจปวกราว เพื่อป้องกันยศธรรม
- ง. แล้งน้ำมิตรโลกม้วย หมกดินสุสานดี
- จ. ว่าแต่เขาอิเหนา เป็นเอง

๑๒. การที่สมพรซัดเส้นแดงในสมคลอง เวลาทำงานขณะที่ให้ภรรยาออกไปซื้อข้าวยังไม่กลับ เขามานั้น

เป็นการกระทำที่ถูกต้องแล้ว เพราะเหตุใด

- ก. เพื่อรักษาระเบียบ
- ข. เพื่อป้องกันการนิทา
- ค. เพื่อให้ครูทุกคนนับถือ
- ง. เพื่อครูคนอื่นจะได้เกรงใจ
- จ. เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่เกรงกลัวภรรยา

๑๓. "ไม่ต้องอายที่เป็นคนจน แต่ควรอายที่เป็นคนเลว" ข้อความนี้เป็นการกล่าวในลักษณะใด

- ก. ชักจูง
- ข. ชี้แจง
- ค. แนะนำ
- ง. สั่งสอน
- จ. ปลอบใจ

๑๔. ข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑๔ - ๑๕

สิ่งที่น่าพิศวงมีให้ฉัน เห็นและครุ่นคิด เสมอในตลาดที่ฉันต้องซื้อข้าวทุกเช้า....

ในตะกร้าของ เศรษฐีบางบ้านมีแต่มังกรและปลา เล็กปลาน้อยที่ชาวนาหรือคนหาปลาตามห้วยหนองคลองบึง
เอามาร้อย เป็นพวงหรือกองขายราคาถูก ๆ ยิ่งใครซื้อหลายพวงหรือซื้อเหมายิ่งต่อราคาได้ถูกลงอีก

แต่ในตะกร้าคนหา เขากินค่าหลายครอบครัวมีหมื่นเนื้อแดงทุกวัน แดงบางวันมีกุ้ง หอยลาย ปลาทะเล
สด ฯลฯ ที่ส่งมาจากกรุงเทพฯ กับรถโดยสาร เทียวค่ำเมื่อวาน แล้วเข้าน้ำแข็ง เกิดคึกคักขึ้นไว้อย่าง

ตอนรุ่งเช้า ซึ่งราคาคอนข้างสูง

๑๔. การซื้อกับข้าวของพวกเศรษฐี แสดงให้เห็นว่า เป็นคนอย่างไร

- ก. ประหยัด
- ข. ตระหนี่
- ค. ชีพเหนียว
- ง. เห็นแก่ได้
- จ. โลกและใจเงินไม่เป็น

๑๕. การซื้อกับข้าวของพวกคนจน ดีกว่า การซื้อกับข้าวของพวกเศรษฐีในแง่ใด

- ก. ให้อาหารที่ดี
- ข. รู้จักซื้ออาหารทะเล
- ค. ไม่ตระหนี่ในการซื้อของกิน
- ง. รู้จักใช้เงินให้เป็นประโยชน์
- จ. ใจของที่มีคุณค่าทางอาหารหลายประเภท

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑๖ - ๑๗

เขาเห็น เด็ก เหล่านั้นหอบกระสอบ เกา ๆ ออกจากบ้านแต่เช้าตรู่และ เดินกลับมาบ้านของตนอีกครั้ง พร้อมด้วยกระสอบที่หนักและใบหามอมแมม เมื่ออาทิตย์ เกือบลับทิวทองชยะไปแล้ว

แสงเคยไปนั่งดูจากดาดงพลาตึกที่คข้างถนน จุกหิมนั้นขึ้นมากครั้งละใบ พลิกเอาคานในซึ่งบางครั้ง มีเศษขนม ข้าวผัด หรือถ้วย เทียวติคมาควย และถ้า เป็นฝรั่งและมะยมคอง จุกจะหิมนั้นออกแล้วล้างกับ น้ำในคุ เช็ดขายเสื้อและใส่ปากเคี้ยวอย่างเอร็ดอร่อย

๑๖. การกระทำของเด็กในเรื่องนี้ควร เอาอย่างและไม่ควร เอาอย่างใดในเรื่องใด

- ก. ขยัน - อดออม
- ข. อดทน - ขกชน
- ค. อดออม - มั่งง่าย
- ง. พยายาม - สะเพรา
- จ. รับผิดชอบ - ไม่รู้จักกาลเทศะ

๑๗. ข้อความนี้ ผู้เขียนต้องการจะสื่อเรื่องใด เป็นสำคัญ

- ก. ความเสื่อมโทรมของสังคม
- ข. การดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย
- ค. การดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด
- ง. ความเสียเปรียบของผู้ประกอบการศึกษา
- จ. ความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม

๑๘. "การแกะสลักหินแกรนิต เป็นรูปธรรมจักรขนาดใหญ่และรูปสัญลักษณ์อื่น ๆ ขณะนี้กำลังเคลื่อนย้ายจากจังหวัดตากเพื่อนำมาแกะสลักประดับ เป็นสัญลักษณ์แห่งสังเวชนียสถาน ๔ ตำบลได้แก่ ประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา และปรินิพพาน" ผู้กล่าวข้อความนี้มีจุดประสงค์อย่างไร

- ก. บอกให้รู้
- ข. โน้มน้าวใจ
- ค. ทำความเข้าใจ
- ง. เตือนให้นึกถึงความสำคัญ
- จ. แสดงให้เห็นความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนา

๑๙. "ปกติผมไม่ใช่คนขี้มูม เพื่อย แต่วันนี้ก็สลดหดหู่ทรนัยกับใจเกือบตีหมื่น เลยมา เตะทำในร้านระดับหรรษาของอำเภอ" ข้อความนี้ใช้กลวิธีในการพูดอย่างไร

- ก. ใช้เหตุผล
- ข. ยกตัวอย่าง
- ค. แสดงข้อขัดแย้ง
- ง. พรรณนารายละเอียด
- จ. เปรียบเทียบความเหมือน

๒๐. "การเขียนถ้าจะเขียนอย่างเดียวไม่เอากิจกรรมเลย หรือกิจกรรมอย่างเดียวก็น่าเบื่อเขียนแล้วก็ควรจะมีการเขียนและกิจกรรมรวมกันไปด้วย จึงจะมีคนนับถือและเข้าสังคมได้" ข้อความนี้ใช้วิธีการเสนอความคิดอย่างไร

๒๐. "การ เรียน๑ตาจะเรียน๑อย่างเดียวไม่เอา๑กิจกรรม๑เลย หรือ๑กิจกรรม๑อย่างเดียวแต่ไม่เรียน๑เลยก็๑ไม่ดี ควร๑จะ๑มีการ๑เรียน๑และ๑กิจกรรม๑รวม๑กันไป๑ด้วย จึง๑จะมี๑คน๑นับ๑ถือ๑และ๑เข้า๑สังคม๑ได้๑ดี"

ข้อความนี้ใช้วิธีการ เสนอความก่อกอย่างใด

- ก. แสดงชั้นตอน
- ข. แสดงความสัมพันธ์
- ค. แสดงสาเหตุและผลลัพธ์
- ง. เปรียบเทียบความสอดคล้อง
- จ. เปรียบเทียบความแตกต่าง

๒๑. ข้อใดใช้กลวิธีโฆษณา เป็นความจริง

- ก. ยันมาร์รโดโก ชวัญใจชาวนา
- ข. เคนซี่ เล็กประหยัด เลิศประโยชน์
- ค. งามอย่างกุลสตรี ควยชูชั้นในกุลสตรี
- ง. กวนฉิมครีมีไข่มุกแท้ คุณภาพลานเปอร์ เซ็นต์
- จ. ฟา เมืองไทย ขึ้นปีที่ ๑๙ สด ๆ ร้อน ๆ ทุกตัวอภิวรคึกคัก

๒๒. ข้อใดใช้กลวิธีโฆษณาแบบสร้างคำขวัญ

- ก. บาคารู เพื่อเรื่องรองเทา
- ข. กูดเยียร์ ช่วยเพิ่มพลังรถบรรทุก
- ค. ชานินทร์ ทำให้ศักดิ์ศรีของคนไทยดังไปทั่วโลก
- ง. ไมโล เครื่องดื่มอาหารนมที่อร่อยและอุดมด้วยโปรตีน
- จ. บ้านลานทอง เงินค่านักมาก ผ่อนเพียง ๔๐ เดือน

๒๓. "งามอย่างกุลสตรี ควยชูชั้นในกุลสตรี" คำโฆษณานี้เด่นอย่างไร

- ก. เล่นคำ "กุลสตรี"
- ข. ภาพพจน์แจ่มชัด
- ค. ใช้คำกระทบความรู้สึก
- ง. ตั้งชื่อสินค้า เหมาะกับผู้ใช้
- จ. แสดงความเป็นผู้มีสเนียมสูง

๒๔. "กินสอแปะปี คุณภาพมาตรฐานต่างประเทศ" คำโฆษณานี้เกินอย่างไร

- ก. บงบอกรดนิยมสง
- ข. บอกคุณภาพไคนา เรือถือ
- ค. ใค่านอย แก่ให้ความหมายชัดเจน
- ง. อ้างแหล่งรับรองสินค้าที่คนทั่วไปเชื่อถือ
- จ. จักจังหวะเสียงของคำโฆษณา เป็นช่วง ๆ ใดก็

๒๕. "เกิดเป็นคนอย่างชา ถ้าชานักก็ก่อศัตรู ทุกวันนี้ผมทำตัวให้เล็กมากที่สุด แต่ทำงานให้มากที่สุด ทำประโยชน์ให้สังคมมากที่สุด"

ข้อใดไม่ใช่ข้อของการ "ทำตัวให้เล็กที่สุด"

- ก. มีคนนับถือ
- ข. ทำงานไคมาก
- ค. ไม่มีคนปองร้าย
- ง. มีความสบายใจ
- จ. เป็นตัวของตัวเอง

๒๖. ผู้ให้การอบรมผู้นำเกษตรกรกล่าวตอนหนึ่งว่า "ทุกคนควรจะทงฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีควมสามัคคีและมีความพรอมที่จะคํา เน้นการคํานการผลิตรวมทงการคํา เน้นการชรกิจควยควมเฉลียวฉลาด การคํา เน้นการคํานการ เกษตรให้ไคผลคํนั้น เราจะต้องฝึกหัดเรียนการจักรุปสหกรณ์"

ผู้ผ่านการอบรมควรมีคุณสมบัติอย่างไคจึงจะถือว่าการอบรมครั้งนี้ไคผล

- ก. ไคเป็นผู้นำเกษตรกร
- ข. มีความรักและสามัคคีกัน
- ค. มีความรับผิดชอบ เฉลียวฉลาด
- ง. รู้จักใช้วิชาการ เกษตรแผนใหม่
- จ. มีความสามารถทงการผลิตและการจัดการ

แบบทดสอบวัดความสามารถเชิงวิจารณ์ วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ขอความในแถบนี้ที่ก เสียข

ตอนที่ ๒ วัดความสามารถเชิงวิจารณ์ในการฟัง

ข้อนี้ ขอทดสอบตอนที่ ๒ มี ๒ ข้อ ตั้งแต่ข้อ ๒๓ ถึงข้อ ๒๖ ให้นักเรียนทั้งข้อความและคำถามจาก แถบนี้ที่ก เสียข เมื่อวนคำถามแล้วนักเรียนมีเวลาคิดเลือกคำตอบในแต่ละข้อ ๓๐ วินาที เมื่อตัดสินใจแล้วเลือกคำตอบในแถบนี้ที่ก เสียข ให้นำเครื่องหมายกากบาทของคำตอบ เช่นเดียวกับ ตอนที่ ๑

- สายธารแห่งน้ำใจ คือสายใยแห่งสัมพันธภาพ คำว่า "น้ำใจ" ในคำขวัญนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับคำใด

ฟังข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๒๔ ถึงข้อ ๓๐

ความทุกข์อันเกิดจากการพลัดพรากจากสิ่งที่ตนเองรัก เหนือ ยิ่ง เกิดกับพ่อแม่ที่พลัดพรากจากลูก โดย รอนาคของลูกจะเกิดอะไรขึ้น ยิ่งทุกข์หลายเท่าพันทวี มีเรื่องจริงสอนใจที่เกิดขึ้นในเมืองไทยคือ ศาชายส์ตวงสงออกนอกประเทศ มีลูกสาววัย ๕ ขวบ ถูกคนร้ายลักพาไปเรียกค่าไถ่ แต่ตำรวจได้ติดตาม คนร้ายได้ แล่นำลูกสาวมาคืนอย่างปลอดภัย หลังจากพ่อแม่พบลูกสาวแล้ว จึงได้คิดถึงผลกระทบที่ตนเคย ลักขังชาย บางครั้งพ่อพลัดแม่ บางครั้งแม่พลัดลูก พ่อค้ายนั้นจึงตั้งปณิธานว่าจะเลิกอาชีพจับตัว ชายต่างประเทศอีกต่อไป หลังจากที่ได้รู้รสความทุกข์ในการพลัดพรากจากสิ่งที่ตนเองรักว่าทำให้เกิด มทุกข์แก่ไหน

- การที่คนร้ายจับลูกสาวของพ่อค้าไปเรียกค่าไถ่ในเรื่องนี้สรุปได้ตรงกับสำนวนใด

ผู้แต่ง เรื่องนี้ใช้วิธีการ เสนอ เรื่องอย่างไร

เรื่องนี้ เน้นอะไรมากที่สุด

ฟังข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓๑ และข้อ ๓๒

การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์แห่งชีวิตทั้งที่ แพทย์ พยาบาล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ ทนทานที่ต่าง ๆ ของโรงพยาบาลได้ปฏิบัติมาตลอดระยะเวลาอันยาวนานนี้ นับ เป็นการปฏิบัติคุณความดี อธิคุณ เพื่อส่วนรวม

ถ้าข้อความนี้กล่าวในโอกาสเปิดโรงพยาบาล จะถือว่า เป็นการกล่าวในลักษณะใด

๓๒. "ทุกขแห่งชีวิต" ข้อใดไม่อยู่ในประเด็นของเรื่องนี้

๓๓. "การแกะสลักหินแกรนิตเป็นรูปธรรมจักรขนาดใหญ่และรูปสัญลักษณ์อื่น ๆ ขณะนี้กำลังเคลื่อนย้ายจากจังหวัดตาก เพื่อนำมาแกะสลักประดับเป็นสัญลักษณ์แห่งสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ไก่งาม ประสูติ ตรัสรู้ ปฐมเทศนา และปรินิพพาน" การแกะสลักหินเป็นรูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ นี้ แสดงถึงอะไร

ฟังข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓๔ และข้อ ๓๕

อาชีพทางการเกษตรนั้น นับวันจะต้องเพิ่มเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่มากขึ้น ทั้งนี้เพราะพื้นที่ทำการเกษตรของประเทศไทยเริ่มน้อยลง สืบเนื่องมาจากการขยายตัวของประชากรและความต้องการพืชเนื้อที่เพื่อการอยู่อาศัยมากขึ้น

๔. ผลการนำเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร จะเกิดอะไรขึ้น

๕. จุดมุ่งหมายที่นำเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่เข้ามามากขึ้นนั้น เพื่อต้องการให้เกิดผลอย่างไร

ฟังคำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓๖ ถึงข้อ ๓๘

โกขางบานขันปลุกทุกก่อนเช้า	เคยนอนเฝ้าฟังข่าวจนจำได้
แต่เขานี้เจียบสนิทจนผิดใจ	เจียบจนไม่เคยเป็นเช่นนั้นเลย
แล้วเสียงเสียงจากกรวักกรวัก	ทำหน้าที่สวดท่ายหรือโกเอย
เลื้อยคดผิดกรวักกระเซ็นเหมือนเช่นเคย	หลังสังเวทเลลาหวานวันมงคล

๖. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

๗. คำวิจารณ์ในข้อใดเหมาะสมกับคำประพันธ์มากที่สุด

๘. ข้อความว่า "ทำหน้าที่สวดท่ายหรือโกเอย" แสดงความรู้สึกอย่างไรของผู้ประพันธ์

"คนที่ไม่มีระเบียบชีวิตจะยุ่งเหยิง คนที่ไม่รักความสะอาดจะหาความสดชื่นแจ่มใสไม่ได้ และคนที่ไม่รักความสุจริตชีวิตจะมีมลทิน" คำกล่าวนี้ใช้กลวิธีใดเสนอความคิด

๙. คำว่าแผนดินธรรมนี้ ชาวพุทธเจ้าทั้งหลายคิดด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมว่า คือแผ่นดินอันเป็นที่อยู่อาศัยของปวงชนผู้ประพฤติธรรมและมีวัตรธรรมอันถึงงาม ล้วนแผ่นดินทองนั้น คือแผ่นดินที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพย์ากรและเจริญรุ่งเรืองด้วยเศรษฐกิจ"

ถ้าจะพูดว่า แผ่นดินใดเป็นแผ่นดินธรรม แผ่นดินนั้นย่อมเป็นแผ่นดินทอง ถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด

๔๑. "ไม่ต้องอายที่เป็นคนจน แต่ควรอายที่เป็นคนเลว" เหตุผลในข้อใดสนับสนุนความกิริยี้ที่ถูกต้อง
เหมาะสมที่สุด

ฟังข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔๒ และข้อ ๔๓

"พออะ หาไม้มะตองมา เรียนละอะ แม่แกแคว เรียนทำไม้มะตอง" ผู้เป็นพ่อเอามือลูบหัวลูกรัก
ด้วยหัวใจที่เคร่งเครียด เอนกายลงกับสนามหญ้าของสถาบัน เบนสายตาดูขึ้นไปบนตึกเรียน ก่อนจะตอบลูกน้อยว่า
"แม่เขาเรียนเอาปริญญาเนี่ยลูก"

"เขาไปหาไม้มะตองมา ปริญญามันคืออะไรอะคุณพ่อ"

"ปริญญามันก็คือกระดาษแผ่นหนึ่งเนี่ยลูก เอาไปกินได้กระมังลูกเอ๋ย"

๒. ข้อใด เป็นความรู้สึกของผู้เป็นพ่อในเรื่องนี้

- ถ้ายึดเหตุผลตามข้อใด ผู้เป็นแม่จึงไม่ควรมาเรียน

ฟังข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕

เด็กวัยรุ่นที่ปกครองตัวเองได้และรู้จักรับผิดชอบชั่วดีก็ไม่ใช่ แต่ส่วนใหญ่เมื่อขาดผู้ใหญ่คอย
ควบคุม อดทนที่ขบเคี้ยว เหวี่ยง อยากรู้อยากเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ คล้อยตามเพื่อน ก็มักเอาตัวไม่รอด
เปอร์เซ็นต์ก่อนข้างสูงอย่างน่าวิตกที่หันไปมั่วยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นกัญชา ยาเสพติด และที่หนัก
สุดก็คือเฮโรอีนและมั่วเซ็กซ์

- ส่วนใดสอดคล้องกับเด็กวัยรุ่นในข้อความนี้
- ข้อใดกล่าวขัดแย้งกับข้อความนี้มากที่สุด
- "การแพ้ในครั้งนี้ เท่าที่คาดคิดแล้ว เนื่องจากสองสามคนที่ผมแนะนำอย่างง่ายคาย ทำให้ผมคิดว่า
ควรคนต่อไปคงต้องบานใดเช่น เกย แต่ผลก็ตรงข้าม" ข้อความนี้ผู้เลามีจุดประสงค์ใด
- ตัวเลข ก ถึง จ ในข้อนี้ ตัวเลขใดเป็นข้อคิดเห็น
- ให้สังเกตุคำถามต่อไปนี้ แล้วตอบว่าผู้พูดเป็นอย่างไร

"ความสำเร็จของช่างเขียนคนอื่นอาจเกิดจากอัจฉริยะจริง แต่สำหรับผมไม่ใช่แน่นอน ความเพียร
พยายามอย่างสุดแรง เกิด ฝึกอย่างหนักหน่วง ๆ มาตลอดชีวิตเท่านั้นคือความสำเร็จ และถ้าความยากจน
มาเป็นอุปสรรคกีดขวางแล้ว จะยิ่งทำให้ชีวิตเข้มแข็งและแกร่ง"

๔๘. "บานลานทอง เงินทวนถูกมาก นอกเพียง ๔๐ เคียน" คำโฆษณนี้ใช้กลวิธีใดในการโฆษณ
๔๙. คำโฆษณต่อไปนี้ใช้กลวิธีในการโฆษณแบบเคียวณคำโฆษณาในข้อใด
- "สุดนี้ สดสีวิ้ง สวยจริง ๆ กับแถมเสื้อยืดหลายร้อยแบบ"
๕๐. "เบลนแดกชเท่านั้น ที่มีทั้งไอศกรีมและสารก่จจัดพลัค" คำโฆษณนี้มีข้อบกพร่องอย่างไร
๕๑. "พลังอันเร้นลับของธรรมชาติจะยื่นมือมาสัมผัสคุณ อย่าลืม ๓๐ กรกฎาคมนี้ ชมนิทรรศการผลงานกับชีวิตให้ได้" คำโฆษณนี้เด่นอย่างไร

เฉลย

๑. ง ๒. ง ๓. ง ๔. ก ๕. ก ๖. ง ๗. ก ๘. ง ๙. ก ๑๐. ง ๑๑. ก ๑๒. ก
๑๓. ง ๑๔. ก ๑๕. ง ๑๖. ก ๑๗. ก ๑๘. ก ๑๙. ก ๒๐. ก ๒๑. ง ๒๒. ก ๒๓. ก
๒๔. ง ๒๕. ก ๒๖. ง ๒๗. ข ๒๘. ง ๒๙. ก ๓๐. ง ๓๑. ก ๓๒. ง ๓๓. ข ๓๔. ข
๓๕. ง ๓๖. ง ๓๗. ข ๓๘. ข ๓๙. ข ๔๐. ง ๔๑. ข ๔๒. ง ๔๓. ง ๔๔. ก ๔๕. ง
๔๖. ก ๔๗. ง ๔๘. ก ๔๙. ง ๕๐. ง ๕๑. ก ๕๒. ง

ตอนที่ ๒ วัดความสามารถเชิงวิจารณ์ในการฟัง

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังข้อความและคำถามจากแถบบันทึกเสียง แล้วเลือกคำตอบโดย เขียนเครื่องหมาย

× ทับของคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องในกระดาษคำตอบ เช่นเดียวกับตอนที่ ๑

• ก. รัก ข. เ็นดู ค. อภัย ง. เมตตา จ. สามัคคี	๓๑. ก. ปลอบใจ ข. โน้มน้าวใจ ค. ให้งัดล้งใจ ง. อบรมจิตใจ จ. ทำความเข้าใจ
• ก. โจรล้งโจร ข. เสือล้งนักราบ ค. หักเหล็มนักเลง ง. กรรมสนองกรรม จ. ไม่เห็นโลงศพไม่หล้งน้าคา	๓๒. ก. ลูกจะคลอควันนี้ ข. มีชาวโรคระบาด ค. ชาคความรู่ชานสุขภาพ ง. สันคานหยาบชอบกอกกรรม จ. ทำงานหนัก เป็นลมฟุบ
• ก. แสดก เหตุผล ข. ไร่อุปนาอมไมย ค. แสดกตัวอย่างประกอบ ง. เบรียบ เทียบความแตกต่าง จ. ไร่ถอยคำให้เกิความสะเพรือใจ	๓๓. ก. ความกตัญญู ข. ความศรัทธา ค. ความยิ่งใหญ่ ง. ความอดทน จ. ความพยายาม
• ก. กฎแห่งกรรม ข. ความรักและความทุกข์ของพ่อแม่ ค. ความทุกข์ซัน เป็นล้งไม่พ้งปรารภนา ง. ความทุกข์ซัน เกิจากการพลัดพราก จ. ความทุกข์ซันมักจะมากับความรักเสมอ	๓๔. ก. เกษตรกรมีที่ดินทำกิน เป็นของตนเอง ข. เกษตรกรสามารถเพิ่มคุณภาพและปริมาณข้าวสูงซัน ค. เกษตรกรมีอำนาจต่อรองกับรัฐบาลในการกำหนดราคาสินค้า เกษตร ง. เกษตรกรมีเครื่องจักร เกษตร เป็นของตนเอง จ. เกษตรกรมีความรู้ เรือง เกษตรสมัยใหม่

๓๕. ก. จักรูปแบบการ เกษตรในรูปสหกรณ์
 ข. ช่วยเหลือ เกษตรกรให้พ้นจากความยากจน
 ค. สะกัดกั้นการไถ่พื้นที่ เกษตร เป็นที่อยู่อาศัย
 ง. ปรับปรุงคุณภาพของดินและวิธีการ เพาะปลูก
 จ. ปฏิรูปการ เกษตรให้เป็นอุตสาหกรรมการ เกษตร

๖. ก. ไก่ชางบ้านชั้นปลูกทกก่อนเช้า
 ข. เคยนอนเผ่าพังงาจนจำได้
 ค. แทะเข้านี้เงียบสนิทจนนึกใจ
 ง. แล้วเสียงเขียงจากครัวก็รัวถี่
 จ. ทำหน้าที่สวดสวดหรือไก่เอ๋ย

๗. ก. บรรยายภาพพญาก "มา" ใต้สมจริง
 ข. ในภาพพจน์แจ่มชัดพรรณนาก็คือที่คนค่า
 ค. เลือกใช้คำที่สร้างจินตภาพได้ก็เป็นที่พิเศษ
 ง. สร้างอารมณ์สะเทือนใจได้อย่างยอดเยี่ยม
 จ. ชี้ให้เห็นแง่มุมของชีวิตที่ไม่ค่อยมีใครนึกถึง

- ก. สงสัย
 ข. สงสาร
 ค. เสียใจ
 ง. เสียหาย
 จ. เกรี้ยวใจ

- ก. ให้ตัวอย่าง
 ข. อ้างเหตุผล
 ค. ใช้อุปมาอุปไมย
 ง. ใช้สัญลักษณ์
 จ. ตักเตือนโดยตรง

๔๐. ก. ถูกต้อง เพราะเมื่อคนมีคุณธรรมย่อม
 เกิดพลังสามัคคีในการสร้างชาติ
 ข. ไม่ถูกต้อง เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจ
 ไม่ต้องการคนที่มีคุณธรรม
 ค. ถูกต้อง เพราะเมื่อการปกครองยุติธรรม
 คนย่อมมีกำลังใจทำงานเพื่อสังคม
 ง. ไม่ถูกต้อง เพราะแผ่นดินธรรมเน้นด้าน
 จิตใจ แต่แผ่นดินทองต้องไว้ชีวิตทางการ
 สมัยใหม่
 จ. ถูกต้อง เพราะทุกอย่างขึ้นอยู่กับคน
 เมื่อคนมีคุณธรรมย่อมสามารถจัดการ
 กับทรัพยากรได้

๔๑. ก. เพราะคนจนยังมีเพื่อนร่วมชะตากรรม
 อีกมาก ส่วนคนเลวจะมีแต่ศัตรู
 ข. เพราะความรวยความจนเราเลือก
 ไม่ได้ แต่ความดีความเลวเราเลือกได้
 ค. เพราะความอายจะทำให้หนักนัยยิ่งขึ้น
 และลดแหลมของการทำความชั่วได้งาย
 ง. เพราะคนรวยใครจะมีความสุขเสมอไป
 ยิ่งคนรวยที่เลวยิ่งจะทำให้สังคมเดือดร้อน
 จ. เพราะความรวยความจนเป็นเรื่องของ
 ผลกรรม แต่ความดีความเลว เป็นการ
 สร้างกรรม

๔๒. ก. เสียใจ
 ข. ของใจ
 ค. แค้นใจ
 ง. หดหู่ใจ
 จ. ชัดเคืองใจ

๔๓. ก. พันวัย เรียบแล้ว

ข. ชัดกับประเทศไทย

ค. สามีและลูกโอรส

ง. กรอบกว้างจากความอบอุ่น

จ. ทำให้คนมองในแง่เสียหาย

๔. ก. น้ำตาลโกนอมก

ข. น้ำผึ้ง เจือยาพิษ

ค. เรือขาดหางเสือ

ง. ไม่อ่อนคั่งงายไม่แก้คักยาก

จ. ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด

๕. ก. เพื่อนเมื่อทวีพลทอวัยรุ่มมาก

ข. อะไร ๆ ก็มักจะมีทั้งคุณและโทษ

ค. ความเป็นอิสระไม่ใช่สิ่งที่พึงสศ

ง. วัยรุ่มยังจำเป็นต้องมีคนคอยชี้แนะ

จ. โดบทั่ว ๆ ไปแล้วคนเราก็ก็นิยมกันทุกคน

๖. ก. แสดงความกึกเห็น

ข. ระบายความในใจ

ค. ให้ตัวอย่างสอนใจ

ง. แนะนำแนวทางการหาเลี้ยงชีพ

จ. สรุปข้อเท็จจริงของชีวิตนักมวย

๗. ก. หนูเกิด ๓๑ พ.ค. ๑๔

ข. ปัจจุบันกำลังเรียนชั้น ม.๕

ค. พ่อเป็นข้าราชการ แม่เป็นแม่ค้า

ง. นับว่าเกิดมาสบายพอสมควร

จ. และยังมีน้องอีก ๒ คน เป็นหญิง

๔๔. ก. เป็นผู้มีคามมานะมากนั้น

ข. เป็นผู้มีอคติในการทำงาน

ค. เป็นผู้ที่สร้างบ่ม เกินจากบ่มคอย

ง. เป็นผู้มีพรสวรรค์ในการทำงาน

จ. เป็นคนที่เข้าใจชีวิตอย่างลึกซึ้ง

๔๕. ก. สร้างคำขวัญ

ข. โฆษณาเกินความจริง

ค. เน้นการสร้างภาพพจน์

ง. ปักธงความจริงบางส่วน

จ. ไรของแถม เป็นเครื่องล่อ

๕๐. ก. กิ่งเพชร เกินสวย กว้างเรือนสม

ข. ลั่นมั่ง กิ่ง เบี่ยง สิ่งคำสมองกล

ค. เสี่ยงกิ่ง พังซัด ประหยัคดี อีคิวดี

ง. กัดเย็บร ถ้ามอันทรงพลังของรถมรทุก

จ. แขนคอส สวยเจ็บ สวยแสบ สวมบับกระชับมือ

๕๑. ก. ชื่อสินค้าไม่ดึงดูดใจ

ข. ไม่เน้นจุดสำคัญของสินค้า

ค. ไรภาษาที่คนทั่วไปเข้าใจยาก

ง. ขอความโฆษณาขาดรายละเอียด

ว. เรียบ เรียงถ้อยคำไม่เหมาะสม

๕๒. ก. บอกรายละเอียดชัดเจน

ข. แสดงให้เห็นประโยชน์นำกิดตาม

ค. ไรภาษาใดเหมาะสมกับผู้รับสาร

ง. มีวิธีการ เรียบ เรียงถ้อยคำแปลกใหม่

จ. ไรคำแสดงอาการราวกับสิ่งมีชีวิต

ภาคผนวก ข

ชุดการสอน วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

แผนการสำหรับกลุ่มควบคุม

กมลวรรณใจ

คู่มือครู

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วีดิทัศน์ในการฟังการอ่าน
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

คำนำ

การสอนนักเรียนด้วยชุดการสอนนี้ เน้นที่บทบาทของนักเรียนเป็นสำคัญ แต่บทบาทของครูก็มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การ เรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูและนักเรียนจากคำชี้แจงต่อไปนี้

คำชี้แจง

๑. ครูต้องศึกษาชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการเรียน
การสอน

๒. ครูต้อง เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

๒.๑ นาฬิกา เพื่อจับ เวลา

๒.๒ กระดาษคำตอบสำหรับข้อสอบแบบ เลือกตอบ (ข้อสอบ ๑๐ ข้อ)

๒.๓ กระดาษขาว สำหรับตอบแบบฝึกหัด

๒.๔ เครื่องเขียนกระดาษ

๒.๕ แถบคำขวัญ "สายธารแห่งน้ำใจคือสายใยแห่งมิตรภาพ" กับ "ความรักและเมตตา

ปรองปรองสามัคคีภาพ

๓. การ เตรียมการก่อนสอน

๓.๑ จัดโต๊ะเรียนเป็นศูนย์กิจกรรม ๙ ศูนย์ และวางชุดการสอนดังแสดงในแผนผังต่อไปนี้

ศูนย์ที่ ๒

ศูนย์ที่ ๓

ศูนย์ที่ ๑

ศูนย์สำรอง

ศูนย์ที่ ๒

ศูนย์ที่ ๓

ศูนย์ที่ ๑

๙
โต๊ะครู

กระดานดำ

๓.๒ ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนและการใช้ชุดการสอน

๔. ลำดับการปฏิบัติในการสอน ตามที่กำหนดในแผนการสอน

๕. ขอบปฏิบัติของครูขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

๕.๑ ไม่พูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิในการเรียนของนักเรียน

๕.๒ ต้องสังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการเรียน การทำงานกลุ่มของนักเรียน

กลุ่มอย่างใกล้ชิด หากกลุ่มใดมีปัญหาจะคอยช่วยเหลือทันที

๕.๓ การบอกเวลา เป็นระยะทุก ๑๐ นาที ตามที่กำหนดให้ปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละศูนย์

๖. บทบาทของนักเรียน

๖.๑ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๖.๒ ให้แต่ละกลุ่มเข้านั่งตามศูนย์ที่จัดไว้ กลุ่มใดจะเรียนศูนย์ใดก่อนหลังก็ได้ เว้นศูนย์สำรอง

๖.๓ ทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน

๖.๔ เก็บแบบทดสอบ แล้วก็ยกมาชุดการสอน

๖.๕ อ่านบัตรคำสั่ง ศึกษาบัตรเนื้อหา และปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม

๖.๖ เมื่อปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์ใดเสร็จแล้ว ให้นักเรียนทั้งกลุ่มเปลี่ยนไปเรียนศูนย์อื่น

ครบ ๓ ศูนย์ หากปฏิบัติกิจกรรมครบทุกศูนย์แล้วยังมีเวลา เหลือก็ให้ศึกษาเพิ่มเติมที่ศูนย์สำรอง

๖.๗ เมื่อทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนไปจับฉลากว่ากลุ่มใดจะรายงาน

ครูจากศูนย์ใด

๖.๘ พยายามรักษาเวลาทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์ให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด

๖.๙ การชุดชุดการสอนต้องระมัดระวัง อย่าขีดเขียนลงในชุดการสอน เก็บรักษา

๖.๑๐ ทำแบบทดสอบฉบับ เกี่ยวกับที่ชุดทดสอบก่อนเรียน

แผนการสอน

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

เวลา ๒ คาบ

เนื้อหา

เป็นเนื้อหาจากเรื่องการใช้วิจารณ์ในการฟัง และเรื่องการอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์
ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ หน้า ๑๐๖ - ๑๒๐ และหน้า ๑๓๔ - ๑๓๙ แยกเป็น
หัวข้อ ดังนี้

๑. กระบวนการฟังอย่างมีวิจารณ์
๒. กระบวนการอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์
๓. ประเภทของสารที่ฟังและอ่าน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของการใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน
๒. เพื่อให้นักเรียนเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการมีวิจารณ์ในการฟังการอ่าน
๓. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนและกระบวนการใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน
๔. เพื่อให้นักเรียนรู้จักนำความรู้เกี่ยวกับการใช้วิจารณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๕. เพื่อให้นักเรียนรู้จักประเภทของสารที่ฟังและอ่าน

ประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำว่า "วิจารณ์" "วิเคราะห์สาร" และ "วิจารณ์" ได้
๒. นักเรียนสามารถชี้แจงความจำเป็นและความสำคัญของการมีวิจารณ์ได้
๓. นักเรียนสามารถชี้แจงประเภทของสารที่ฟังหรืออ่านได้ว่าเป็นสารที่ให้ความรู้ โน้มน้าวใจ
อรรถโง่งใจ
๔. นักเรียนสามารถบอกความมุ่งหมายในการฟังการอ่านได้
๕. นักเรียนสามารถอธิบายกระบวนการใช้วิจารณ์ในการฟัง การอ่านได้

สื่อการเรียนการสอน

๑. สื่อในชุดการสอน

๑.๑ บัตรคำสั่ง

๑.๒ บัตร เนื้อหา

๑.๓ บัตรกิจกรรม

๑.๔ บัตร เฉลย

๑.๕ แบบทดสอบประจำชุดการสอน

๒. สื่อที่ครูต้องเตรียม

๒.๑ ป้ายแสดงศูนย์กิจกรรม

๒.๒ แถบคำขวัญปีสันติภาพ

๒.๓ หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดท้ายพัฒนา เล่ม ๒

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๖ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๒. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน ซึ่งเตรียมไว้ในชุดการสอน ๑๐ ข้อ

๓. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยนำแถบคำขวัญปีสันติภาพ ๒ ข้อความดังนี้ "สายธารแห่งน้ำใจ

อสายใยแห่งมิตรภาพ" และ "ความรักและ เมตตา นำปวงประชาสู่สันติภาพ" บิคมบนกระดานดำ ตาม
นักเรียนว่าชอบคำขวัญใด เพราะเหตุใด เมื่อมีนักเรียนตอบพอประมาณแล้วจึงโยงเข้าสู่เรื่องที่จะเรียน
จากการที่จะคัดลอกข้อความใด ๆ ว่าดี ไม่ดี มีคุณค่า ไม่มีคุณค่าต้องมีหลักเกณฑ์ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนจาก
การสอนนี้

๔. ให้นักเรียนหมุนเวียนประกอบกิจกรรมในศูนย์ต่าง ๆ ศูนย์ละ ๒๐ นาที ดังนี้

๔.๑ ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ กระบวนการใช้วิจารณ์ญาณในการฟัง

๔.๒ ศูนย์กิจกรรมที่ ๒ กระบวนการใช้วิจารณ์ญาณในการอ่าน

๔.๓ ศูนย์กิจกรรมที่ ๓ ประเภทของสารที่ฟังและอ่าน

๔.๔ ศูนย์สำรวจ เปรียบเทียบกระบวนการใช้วิจารณ์ญาณในการฟังกับการอ่าน

๕. เมื่อนักเรียนกลุ่มใดปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์ใดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ครูเฉลยประจำศูนย์

ซึ่งหัวหน้ากลุ่มถือไว้ และให้หัวหน้ากลุ่มนำคำตอบแบบฝึกหัดของกลุ่มส่งครูก่อนไปเรียนศูนย์อื่น

๖. ให้รายงานผลการศึกษา โดยส่งตัวแทนออกมาจับฉลากว่ากลุ่มใดจะได้อำนาจในการนำเสนอ ในศูนย์ใด ซึ่งจะได้อำนาจที่จะรายงานเนื้อหาในศูนย์ที่ ๑ - ๓ จำนวน ๓ กลุ่ม และได้อำนาจที่จะวิจารณ์ การรายงานกลุ่มที่ ๑ - ๓ อีกจำนวน ๓ กลุ่ม

๗. ขณะตัวแทนของกลุ่มรายงาน นักเรียนทุกคนในชั้นจดบันทึกการรายงาน เป็นรายบุคคลส่งครู

๘. ขณะรายงานหากมีข้อสงสัยหรือมีความเห็นขัดแย้ง ให้ร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติม

การประเมินผล

๑. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

๒. สังเกตการร่วมมือ ความสนใจและการอภิปรายคำถาม

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ การใช้วิจารณ์ในการฟัง

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ศูนย์กิจกรรมนี้ ให้นักเรียนใช้เวลาประกอบกิจกรรมทั้งหมดประมาณ ๒ นาที
๒. ศึกษานักเรียน เนื้อหาให้เข้าใจ
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จทุกข้อแล้ว ตรวจสอบคำตอบจากบัตร เฉลยประจำศูนย์
๕. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บสื่อการเรียนทุกชิ้นเข้าที่ให้เรียบร้อย
 อยู่ในสภาพเดิม นำติดตัวไปเพียงกระดาษคำตอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่มเปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์ที่ว่าง ขณะเปลี่ยนศูนย์ขอให้ เป็นไปด้วยความ
 เรียบร้อย อย่าส่งเสียงดังรบกวนศูนย์อื่น

บท เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการอ่านการฟัง

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการฟัง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

☆ อะไรคือวิจารณญาณ

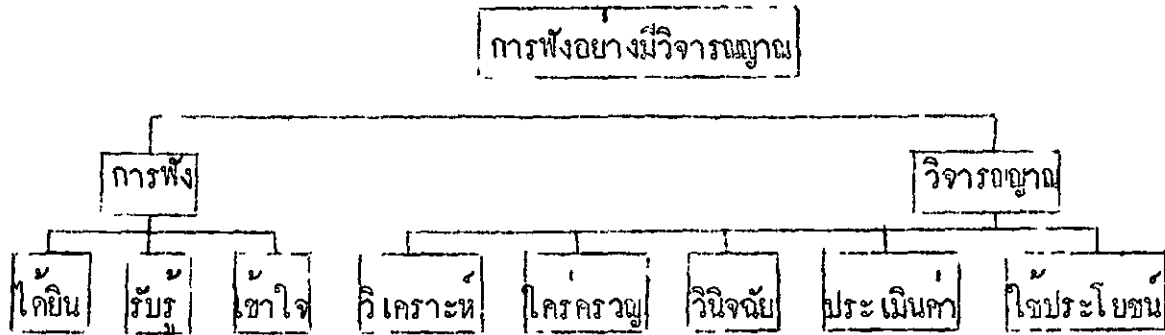
- วิจารณ์ ประกอบด้วยคำ วิจารณ์ + ญาณ หมายถึง การใคร่ครวญโดยใช้เหตุผล
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ วิจารณ์ = ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง
- พูดให้เข้าใจง่าย การใช้ปัญญาเลือกคิด เลือกเชื่อ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ช่วยไตร่ตรองพิจารณา เหตุผล เพื่อหาข้อสรุปในเรื่องนั้น ๆ คือ วิจารณ์

☆ การใช้วิจารณญาณในการฟังเป็นอย่างไร

๑. ในการฟังเราจะ ได้ยิน → รับรู้ → เข้าใจ จึงยังไม่ใช้วิจารณญาณในการฟัง
 ๒. เมื่อฟังแล้วมีการ วิเคราะห์ → ใคร่ครวญ → วินิจฉัย → ประเมินค่า → โง่ประโยชน์
- ถือว่าเป็นการใช้วิจารณญาณในการฟัง

การฟังโดยใช้วิจารณญาณคือ ฟังแล้วคิดใคร่ครวญ
 ตามไปทวนโดยใช้ความรู้ ความคิด เหตุผล และประสบการณ์
 ของตนเองประกอบ เพื่อหาข้อสรุปหรือประเมินค่าสารนั้น ๆ

พอเข้าใจหรือยัง ถ้ายังไม่แน่ใจ ลองดูแผนภูมิในหน้าต่อไป แล้วจะเข้าใจยิ่งขึ้น

หมายเหตุ

วิเคราะห์ = แยกแยะเนื้อหาสาระของสิ่งที่ฟังเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อพิจารณา

ใคร่ครวญ = พิจารณาทบทวนด้วยปัญญา

วินิจฉัย = ตกลงใจ ตัดสินใจว่า ควรเชื่อหรือไม่ เพียงใด

ประเมินค่า = ตีค่าข้อความนั้นว่า ดี ไม่ดี เหมาะสม ไม่เหมาะสม ฯลฯ

จะใช้วิจารณญาณในการฟัง ในแง่ใดบ้าง

○ เกี่ยวกับผู้ส่งสาร

๑. มีความมุ่งหมายในการพูดอย่างไร
๒. มีความจริงใจหรือไม่ เพียงใด
๓. ใช้กลวิธีถ่ายทอดความคิดอย่างไร

○ เกี่ยวกับสาร

๑. มีสาระ ประโยชน์ แก่ใคร อะไรบ้าง
๒. เรื่องที่ฟังเป็นไปได้อย่างไรเพียงใด
๓. เรื่องที่ฟังน่าเชื่อถือเพียงใด

☆ การฟังอย่างมีวิจารณญาณสำคัญอย่างไร

ทักษะการฟังนั้นสำคัญนัก	จงรู้จักจับความตามประสงค์
คอยพินิจคิดไปดั่งใจจง	ฟังแล้วคงแตกฉานวิจารณ์เป็น
ประเมินค่าวิเคราะห์สารชำนาญยิ่ง	สามารถแยกข้อเท็จจริงจากความเห็น
ทั้งสามารถตีความตามประเด้น	ฟังแล้วเห็นคุณค่านานิคม

บัตรกิจกรรม

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ การใช้วิจารณ์ในการฟัง

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

กิจกรรมในศูนย์นี้ไม่ยากเลย นักเรียนรู้คำตอบหมดแล้ว เพียงแต่อยากให้นักเรียนในกลุ่ม
 ช่วยกันเรียบเรียงคำตอบโดยด้อยค่าสำนวนของนักเรียนเอง ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. วิจารณ์คือ

๒. การฟังโดยใช้วิจารณ์ คือ

๓. ประโยชน์ของการใช้วิจารณ์ในการฟัง ได้แก่

จึงขอขอบคุณตนเอง

จงภูมิใจในภูมิปัญญา

อย่า...ดูเฉยก่อนทำกิจกรรม

บัตร เฉลย

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการฟัง

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. วิจารณ์ คือ การใช้ความรู้ ประสบการณ์ หลักเกณฑ์ ในการพิจารณาไตร่ตรอง
 เลือกคิด เลือกเหวี่ยงสิ่งใด ๆ อย่างมีเหตุผล
๒. การฟังโดยใช้วิจารณญาณ คือ ฟังอย่างคิดใคร่ครวญ โดยใช้ความรู้ ความคิด เหตุผล
 ประสบการณ์ ประกอบในการพิจารณา
๓. ประโยชน์ของการใช้วิจารณญาณในการฟังมีมาก เป็นต้นว่า
 - ๓.๑ ไม่ตกเป็นเครื่องมือของผู้อื่น เพราะรู้ไม่เท่าทันการพูดของเขา
 - ๓.๒ ไม่ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชักจูงที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร
 - ๓.๓ ช่วยให้การตัดสินใจหลังจากฟังเรื่องใด ๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง
 - ๓.๔ ได้รับประโยชน์จากการฟังคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๑ การไว้วิจารณ์งานในการฟังการอ่าน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๒ การไว้วิจารณ์งานในการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ศูนย์กิจกรรมนี้ ให้เวลาในการประกอบกิจกรรมทั้งหมด ๒ นาที
๒. ศึกษาบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตรวจคำตอบจากบัตร เฉลยประจำหน่วย
๕. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บสื่อการเรียนเข้าที่ให้เรียบร้อย
 อยู่ในสภาพเดิม นำติดตัวไปเพียงกระดานคำตอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่ม เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์ที่ว่าง ขณะเปลี่ยนศูนย์ขอให้เน้นไปด้วยความ
 เรียบร้อย ไม่ส่งเสียงดังรบกวนศูนย์อื่น

บัตร เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
ศูนย์กิจกรรมที่ ๒ การใช้วิจารณญาณในการอ่าน

วิรัชภาณุไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

() อ่านหนังสือเพื่ออะไร

๑. ฆ่าเวลา เช่น อ่านในขณะที่รอรถประจำทาง รอเพื่อน อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
ในยามว่าง หรืออ่านเพื่อผ่อนคลายอารมณ์
๒. หาความรู้ เช่น อ่านสารคดี หนังสือวิชาการ หนังสือเรียน เพื่อที่จะศึกษา เรื่องใด
เรื่องหนึ่ง
๓. อยู่ในสังคม อ่านเพื่อให้เป็นคนทันสมัย สามารถพูดคุย เรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจ
ของคนทั่วไปได้
๔. อ่านเพื่อความสนใจ เช่น อ่านงานเขียนงานประพันธ์เพื่อความสนใจในวรรณศิลป์ สนใจ
กลวิธีของผู้ประพันธ์ สนใจแนวคิด หรือสนใจ เรื่องราวที่เกี่ยวกับความมุ่งหวังของตน

อย่าลืม

ฆ่าเวลา	หาความรู้	อยู่ในสังคม	อ่านเพื่อความสนใจ
---------	-----------	-------------	-------------------

() การใช้วิจารณญาณในการอ่านเป็นอย่างไร

เป็นการอ่านโดยพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนด้วยความเอาใจใส่ พยายามเข้าใจว่า
งานเขียนที่อ่านนั้นให้ความรู้อะไรบ้าง ผู้แต่งได้แสดงความคิดเห็นอะไรให้เราทราบบ้าง ผู้แต่งต้องการ
แสดงอารมณ์ ความรู้สึกอะไร หรือต้องการให้เราอ่านเกิดความรู้ลึก เกิดอารมณ์อย่างไร

ถ้าจะพูดอย่างเป็นภาษาวិชาการหน่อย ก็คือการอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ นั่นเอง
จึงมีกระบวนการ เป็นขั้นตอน ดังนี้

☆ กระบวนการใช้วิจารณญาณในการอ่าน (วิเคราะห์และวิจารณ์) เป็นอย่างไร

ขั้นวิเคราะห์สาร

๑. ดูงานประพันธ์นั้น ๆ ใ้รูปแบบใด เช่น นิทาน ร้อยแก้วหรือร้อยกรอง บทละครรำ บทละครพูด นวนิยาย เรื่องสั้น นิราศ ฯลฯ
๒. แยกเนื้อเรื่องออกเป็นส่วน ๆ ให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม
๓. แยกพิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง และแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด

๔. พิจารณาให้เห็นว่า ผู้เขียนใช้กลวิธีอย่างไรในการนำเสนอเรื่องนั้น ๆ
- จากนี้ถึงขั้นวิจารณ์

ขั้นวิจารณ์

อาจ เป็นการพิจารณาคุณค่าด้านหนึ่งหรือหมดทุกด้านต่อไปนี้

๑. สำนวนว่า เนื้อความตอนใดเป็นข้อเท็จจริงหรือความรู้ ตอนใดเป็นความคิดเห็น หรือพรรณนา ตอนใดแสดงออกซึ่งอารมณ์หรือความรู้สึก
๒. สำนวนว่าความรู้ ทัศนคติ อารมณ์หรือความรู้สึกนั้น ผู้เขียนเขียนด้วยเจตนาอะไร หรือต้องการให้ผู้อ่านเกิดปฏิกิริยาตอบสนองอย่างไร รวมทั้งผู้เขียนให้แง่คิดต่าง ๆ แก่ผู้อ่านอย่างไรบ้าง
๓. พิจารณาเป็นขั้นสุดท้ายว่า สารสำคัญของ เรื่องนั้นก็คืออะไร และสารที่สำคัญรอง ๆ ลงมาคืออะไร

กระบวนการที่กล่าวมานี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสมองของเรา จนแทบไม่รู้สึกรู้ว่า เราใช้การวิเคราะห์ก่อนหรือวิจารณ์ก่อน ตามหลักวิชาถือว่ากระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นตามลำดับดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้

....ต่อไป ร่วมกันอภิปรายตอบคำถามในบัตรกิจกรรม

เชิญ...ครับ

บันทึกกิจกรรม

ชุดการสอนที่ ๑ การวิเคราะห์เนื้อหาในการฟังการอ่าน
 หน่วยกิจกรรมที่ ๒ การวิเคราะห์เนื้อหาในการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ครูท่านหนึ่งบอกกับนักเรียนชั้น ม.๕ ว่า ความมุ่งหมายในการอ่าน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑.๑ อ่านเพื่อความรู้

๑.๒ อ่านเพื่อความบันเทิง

คำพูดของครูท่านนี้ เหมือนหรือแตกต่างกับที่นักเรียนเรียนมาอย่างไร นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เห็นขัดแย้งกับคำพูดของครูท่านนี้ เพราะเหตุใด

๒. นักเรียนอ่านสารคดีเรื่องหนึ่ง จะพิจารณาสารคดีนี้ในแง่ใด อย่างไรบ้าง จึงจะได้รับประโยชน์จากการอ่านสูงสุด

ทั้งสองข้อให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่มหากำตอบ เป็นคำตอบตามมติของกลุ่ม

บัตร เฉลย

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
ศูนย์กิจกรรมที่ ๒ การใช้วิจารณญาณในการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๑๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ความมุ่งหมายในการอ่านจะมีกี่ประเภท มีกี่ข้อ ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ในการแบ่ง การที่ครูท่านนั้นแบ่ง เป็น ๒ ประเภท ก็โดยถือเอาการแบ่งอย่างกว้าง ๆ เป็นสารให้ความรู้ สารให้ความบันเทิง เป็นหลัก ส่วนในชุดการสอนนี้แบ่ง เป็น ๔ ประเภท ก็โดยถือเอาโอกาสและประโยชน์ที่ได้รับ เป็นหลักในการแบ่ง

๒. สารคดี เป็นสารประเภท เน้นให้ความรู้แก่แทรกความบันเทิงไว้ด้วย จึงควรพิจารณา ดังนี้

๒.๑ แยกเนื้อหาออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อศึกษาอย่างละเอียด

๒.๒ พิจารณาว่าแต่ละส่วนประกอบควยอะไรบ้าง และสัมพันธ์กันอย่างไร

๒.๓ พิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีใดในการเสนอเรื่อง

๒.๔ พิจารณาว่า เนื้อหาตอนใดเป็นความรู้หรือข้อเท็จจริง ตอนใดเป็นความคิดเห็น

หรือความรู้สึกของผู้เขียน

๒.๕ พิจารณาว่า ความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึกเหล่านั้น ผู้เขียนเขียนด้วยเจตนาอะไร ต้องการให้ผู้อ่านคิด เชื่อ หรือกระทำในสิ่งใด

๒.๖ พิจารณาว่าสารใดเป็นสารสำคัญ และสำคัญรอง ๆ ลงไป

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๑ การไว้พิจารณาในการฟังการอ่าน
 หน้าที่กิจกรรมที่ ๓ ประเภทของสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ให้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งหมดในขั้นตอนนี้ ๒๐ นาที
๒. ศึกษาบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จทุกข้อแล้ว ตรวจสอบแนวคำตอบจากบัตร เฉลยประจำขั้น
๕. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมในขั้นนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บสื่อการเรียนเข้าที่ให้เรียบร้อย
 อยู่ในสภาพเดิม นำจิตตัวไปเพียงกระดาษคำตอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่มเปลี่ยนไปเรียนยังหน้าที่กิจกรรมที่ว่าง ขณะเปลี่ยนหน้าที่ให้เป็นไป
 ด้วยความเรียบร้อย อย่าส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

บัตรเนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๑ การวิจารณ์งานในการฟังการอ่าน
ศูนย์กิจกรรมที่ ๓ ประเภทของสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

สารที่เราฟังหรืออ่าน จำแนกตามลักษณะเนื้อหา

ได้ ๓ ประเภท คือ

๑. สารที่ให้ความรู้
๒. สารที่โน้มน้าวใจ
๓. สารที่จรรโลงใจ

นักเรียนลองพิจารณาว่า สิ่งต่อไปนี้ควรจัดเป็นสารประเภทใด

เพลง, พระธรรมเทศนา, หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ท ๕๐๓, นวนิยายเรื่องขุนช้างขุนแผน, ข่าวในหนังสือพิมพ์, กำโขนกาชาวยุทธเพลง, กำเจ็ญชวนบริจาคนิคมิต, หลักเกณฑ์การเขียนเรื่องสั้น, คำปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง, เพลงสาวนาสงฆ์แพน

สารที่ให้ความรู้

สารที่ให้ความรู้ ได้แก่ สารที่มุ่งให้ข้อเท็จจริง สารที่เป็นประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ท ๕๐๓, ข่าวในหนังสือพิมพ์, หลักเกณฑ์การเขียนเรื่องสั้น

ใช้วิจารณ์งานกับสารให้ความรู้ได้อย่างไร

แนวในการใช้วิจารณ์งานกับสารที่ให้ความรู้ ปฏิบัติดังนี้

๑. พิจารณาสารนั้นควรแก่การใช้วิจารณ์หรือไม่
๒. ถ้าต้องวิจารณ์ ควรเพิ่มความตั้งใจ จับประเด็นสำคัญให้ได้
๓. ผูกแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น พิจารณาข้อคิดเห็นของผู้ส่งสารว่า เชื่อถือได้

หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

๔. ขณะที่ฟังหรืออ่านควรบันทึกประเด็นสำคัญไว้เพื่อเตือนความทรงจำ

๕. ประเมินค่าสารว่าเป็นประโยชน์ หรือไม่อย่างไร

๖. พิจารณาสารที่ผู้ส่งสารใช้กลวิธีในการส่งสารอย่างไร น่าสนใจหรือไม่ การใช้ถ้อยคำ

จำนวนถูกต้องหรือไม่

สารที่โน้มน้าวใจ

สารประเภทนี้อาจมีจุดมุ่งหมายในทางที่ให้คุณประโยชน์ เช่น ให้รักบ้านเมือง หรืออาจมีจุดมุ่งหมายเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ ปลุกปั่นยุบงักได้ เป็นสารที่เน้นที่การชักนำ โน้มน้าวให้ผู้รับสารยอมรับถือปฏิบัติตามที่ผู้ส่งสารต้องการ เช่น คำโฆษณาขายเทปเพลง, คำเชิญชวนบริจาคโลหิต, คำปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

วิธีวิจารณ์สารที่โน้มน้าวใจอย่างไร

การวิจารณ์สารในการฟังการอ่านสารประเภทนี้ ชาวพิจาณิกในแง่ต่าง ๆ ดังนี้คือ

๑. สารนั้นดึงดูดความสนใจ เสริมสร้างความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
๒. สารนั้นสนองความต้องการของผู้รับสาร หรือก่อให้เกิดความต้องการใดเพียงใด
๓. สารนั้นได้แสดงให้เห็นว่าผู้รับสารจะได้ประโยชน์อะไรจากสารนั้นหรือไม่
๔. สารนั้นเร่งเร้าให้เชื่อถือ ใ้ปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งใด อย่างไร

สารที่จรรโลงใจ

ความจรรโลงใจอาจได้จาก เพลง คำประพันธ์ บทละคร คำปราศรัย โอวาท พระธรรมเทศนา สารประเภทนี้จะทำให้เกิดความผ่อนคลาย เกิดจินตนาการ มองเห็นภาพ เกิดความซาบซึ้งและได้รับความสุขใจ ยกกระทัดจิตใจให้สูงขึ้น

วิธีวิจารณ์สารที่จรรโลงใจอย่างไร

มีวิธีการที่สำคัญ ๆ คือ

๑. อ่านหรือฟังด้วยความตั้งใจ ขณะเดียวกันก็ทำให้สบาย อย่าเกร็ง เครียด
๒. ทำความเข้าใจกับเนื้อหาสำคัญ ใ้จินตนาการประกอบ
๓. พิจารณาว่าสารนั้นจรรโลงใจในแง่ใด อย่างไร เพียงใด ถ้าสารนั้นต้องอาศัยเหตุผล เคารพยกย่องว่าสม เหตุสมควรหรือไม่
๔. พิจารณากาษาที่ใ้ว่าเหมาะสมกับรูปแบบ เนื้อหา และผู้รับสารหรือไม่ เพียงใด

บัตรกิจกรรม

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
 หน่วยกิจกรรมที่ ๓ ประเภทของสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

เป็นธรรมชาติของการแข่งขันที่ความคุ้นเคยกับธุรกิจต่าง ๆ เสมอ เจ้าของธุรกิจต่าง ๆ จึงพยายามทุกวิถีทางที่จะโฆษณาสินค้าและบริการของตนออกไปในรูปแบบที่จะสร้างความรู้สึกอยากเป็นเจ้าของให้กับประชาชนมากที่สุด และให้เกิดภาพเจนนีที่คือธุรกิจของตนด้วย ด้วยความพยายามและการแข่งขันอย่างสูงนี้เอง เราจึงมักพบอยู่เสมอว่าในที่สุดแล้ว เนื้อหาที่ถูกโฆษณาออกมานั้น เป็นการโฆษณาเท็จ และเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคอีกทางหนึ่งด้วย

กรณีหมู่บ้านเสนานิเวณที่ใดมีการเสนอขายต่อ เนื่องกันนั้น แม้จะเป็นรูปธรรมหนึ่งของการโฆษณาเท็จและเอาเปรียบผู้บริโภคก็ตาม แต่เมื่อมองในภาพที่ขยายกว้างขึ้นจะเห็นว่า ขณะที่ธุรกิจหมู่บ้านจัดสรรกำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในรอบสองปีนี้ และประชาชนที่แม่ประสบปัญหาการครองชีพ แต่ก็พยายามกู้เงินจากธนาคารมาผ่อนชำระ เพื่อเป็นเจ้าของบ้านสักหลังหนึ่งนั้น ประชาชนจำนวนมากต้องตกอยู่ภายใต้การโฆษณาที่หลอกลวงว่า ทางบริษัทจัดสรรบ้านและที่ดินได้จัดให้มีสถานพักผ่อนสาธารณะให้กับชาวหมู่บ้านเป็นก้ำกัณฑ์ให้ ซึ่งปรากฏว่าหลายหมู่บ้าน เมื่อทางบริษัทสามารถจำหน่ายบ้านหมดไป ก็เอาที่ดินที่อ้างว่าจะจัดสร้าง เป็นสถานพักผ่อนสาธารณะหรือสาธารณประโยชน์ที่มีอยู่แล้วไปหาประโยชน์ต่อไป จึงใน เรื่องนี้ประชาชนมากมายไม่เท่าทันเล่ห์หลวงเหล่านั้น

ให้ร่วมกันพิจารณาในกลุ่ม เพื่อหาคำตอบว่า

๑. ข้อความนี้เป็นสารประเภทใด

๒. นักเรียนจะพิจารณาข้อความนี้ในแง่ใดบ้าง ผลการพิจารณาของกลุ่มในแต่ละแง่

ควาอย่างไรมาง

บัตร เฉลย

ชุดการสอนที่ ๑ การวิเคราะห์วรรณคดีในการฟังการอ่าน
 อนุญัตติกรรมที่ ๓ ประเภทของสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ข้อความนี้เป็นสารประเภทให้ความรู้
๒. แนวในการพิจารณาข้อความนี้ ควรนำหลักเกณฑ์การพิจารณาสารที่ให้ความรู้มาใช้ คือ
 - ๒.๑ ประเด็นสำคัญของสารมีอะไรบ้าง
 - ๒.๒ แยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น
 - ๒.๓ ข้อคิดเห็นของผู้เขียนมีประโยชน์ในทางใด อย่างไร
 - ๒.๔ กลวิธีในการเสนอความคิดเห็นน่าพอใจ น่าติดตามหรือไม่ การไว้อรรถคำภาษาเหมาะสมกับผู้รับสารหรือไม่

นักเรียนวางแผนพิจารณาตามนี้หรือเปล่า เอย ส่วนการพิจารณาในแง่ต่าง ๆ จะเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องรวมพิจารณาแก่นักเรียนกลุ่มอื่นในการรายงานหน้าชั้นเรียน

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ศูนย์กิจกรรมสำรอง เปรียบเทียบกระบวนการใช้วิจารณญาณในการฟัง
กับการอ่าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. พยายามอ่านบัตรเนื้อหาให้เข้าใจ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เรื่องการใช้วิจารณญาณในการฟัง
การอ่าน

๒. เมื่อทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมในขั้นต่าง ๆ เสร็จแล้ว ให้เตรียมตัวรายงานหน้าชั้นเรียน
ตามที่ครูสั่ง

บัตร เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ศูนย์กิจกรรมสำรอง เปรียบเทียบกระบวนการใช้วิจารณ์ในการฟัง
กับการอ่าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

การใช้วิจารณ์ในการฟัง การอ่าน เป็นกระบวนการฝึกหัดวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่าน ได้อ่าน
อย่างละเอียดจนสามารถตัดสินใจประเมินได้ว่า เรื่องนั้นมีคุณค่าในทางใด ทั้งแก่ตนเองและสังคม

ในหนังสือทักษะพัฒนา เล่ม ๒ บทที่ ๒ เรื่อง การใช้วิจารณ์ในการฟัง และบทที่ ๔ เรื่อง
การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ ทั้งสองบทเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้วิจารณ์เหมือนกัน แต่ได้
คำพูดกับการฟังว่า "การใช้วิจารณ์" ใช้กับการอ่านว่า "การวิเคราะห์และวิจารณ์" เพื่อให้เห็น
ได้ชัดเจน อาจเปรียบเทียบกระบวนการฟังและกระบวนการอ่านได้ดังนี้

กระบวนการฟัง	กระบวนการอ่าน
๑. ได้ยิน	๑. ดู (เห็น)
๒. รับรู้	๒. รับรู้
๓. เข้าใจ	๓. เข้าใจ
๔. วิเคราะห์	๔. วิเคราะห์
๕. วิจารณ์	๕. วิเคราะห์
๖. ประเมินค่า	
๗. ใช้ประโยชน์	

จะสังเกตเห็นว่าขั้นที่เป็นการใช้วิจารณ์เกิดขึ้นที่ ๕ ขึ้นไป แม้ในส่วนกระบวนการฟัง
จะแยกแยะไว้หลายขั้นกว่าในส่วนกระบวนการอ่าน แต่โดยลักษณะพฤติกรรมของขั้นวิจารณ์ ประเมินค่า
ในการฟัง ก็คือพฤติกรรมวิจารณ์ในการอ่านนั่นเอง

แบบทดสอบ

ชุดการสอนที่ ๑ การใช้วิจารณ์งานในการฟัง การอ่าน
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๑. ข้อใดเป็นความหมายของ "วิจารณ์งาน"

- ก. การวิจารณ์
- ข. การ เปรียบ เทียบ
- ค. การสรุปสาระสำคัญ
- ง. การโต้ตอบด้วยเหตุผล
- จ. การไตร่ตรองหาเหตุผล เพื่อลงสรุป

๒. ข้อใดเป็นการวิเคราะห์

- ก. รับสารด้วยความตั้งใจ
- ข. วินิจฉัยโดยใช้วิจารณ์งาน
- ค. ให้การตัดสินว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า
- ง. แยกแยะพิจารณา เป็นส่วน ๆ
- จ. ประมวลความคิดเพื่อการตัดสินใจ

๓. ข้อใดไม่ใช่การวิจารณ์งาน

- ก. ที่ความ
- ข. วินิจฉัย
- ค. ไตร่ตรอง
- ง. วิเคราะห์
- จ. ประเมินค่า

๔. การพิจารณาข้อใดไม่ใช่การวิจารณ์งาน

- ก. ผู้ส่งสารมีเจตนาอะไร
- ข. สารสำคัญที่สุดคืออะไร
- ค. ผู้ส่งสารในกลวิธีใดส่งสาร
- ง. สิ่งนั้นมีประโยชน์ในคำใด
- จ. ข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง

๕. การพิจารณาว่าสารใดสำคัญที่สุด สารใดสำคัญ

- รอง ๆ ลงมา เป็นพฤติกรรมขั้นใด
- ก. เข้าใจ
- ข. วินิจฉัย
- ค. ไตร่ตรอง
- ง. วิเคราะห์
- จ. ประเมินค่า

๖. การพิจารณาว่าผู้เขียนใช้วิธีการอย่างไร

- ในการเสนอเรื่อง เป็นพฤติกรรมขั้นใด
- ก. เข้าใจ
- ข. วินิจฉัย
- ค. ไตร่ตรอง
- ง. วิเคราะห์
- จ. ประเมินค่า

๙. ข้อใดลำดับกระบวนการฟังได้ถูกต้อง

- ก. ไคร่กรวญ รับรู้ วินิจฉัย
- ข. วินิจฉัย ประเมินค่า เข้าใจ
- ค. ไคร่กรวญ เข้าใจ วิเคราะห์
- ง. วิเคราะห์ ไคร่กรวญ วินิจฉัย
- จ. วิเคราะห์ เข้าใจ ประเมินค่า

๑๐. ข้อใดเป็นสารให้ความรู้

- ก. การซื้อสินค้าไม่ควรคำนึงถึงของแถม หรือส่วนลด
- ข. วัวควายที่ถูกนำไปฆ่า บางตัวถึงกับ น้ำตาตก นอนนาถใจจริง ๆ
- ค. สงวนความสาวของนิพพรวณไวควย กริมประ เพื่องนิพพวระเกด
- ง. ซื้อวัวควยจากโรงฆ่าสัตว์ไปปล่อย กันเถอะ เป็นกุกถมทากถล
- จ. ไคร่นอ รักเรวเทำชีวี ไคร่นอ ปรานีค่อเรวเรื่อขมา

๑๑. ข้อใดเหมาะที่จะเขียนเป็นสารจรโรงใจ

- ก. การผจญภัยในป่าดงดิบ
- ข. การโฆษณาเครื่องสำอาง
- ค. การแบ่งเวลาอ่านหนังสือ
- ง. เบื่องหลังการแกกกฎหมาย
- จ. ประวัติการปกครองของไทย

๑๒. ข้อใดเป็นสารประเภทเดียวกันกับเพลง

"สาวร่าง"

- ก. เทปชุด ท ๕๐๓
- ข. ขรรลสำหรับมมัทกข
- ค. การหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส.
- ง. การแถลงข่าวของโฆษกรัฐบาล
- จ. โฆษณขายเทปเพลง "เมียบาอ"

คู่มือครู

การสอนที่ ๒ การใ้วิจารณ์งานในการฟัง
 วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

คำนำ

การสอนนักเรียนด้วยชุดการสอนนี้ เน้นพัฒนาของผู้เรียน เป็นสำคัญ แบบบทบาทของครูก็มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การ เรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรพิจารณาละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูและนักเรียนจากคำชี้แจงต่อไปนี้

๑. ครูต้องศึกษาชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการเรียน

ขั้นตอน

๒. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่มีไว้จัดไว้ในชุดการสอน ก่อ

๒.๑ นาฬิกา เพื่อจับเวลา

๒.๒ กระดาษคำตอบสำหรับข้อสอบแบบ เลือกตอบ (ข้อสอบมี ๑๐ ข้อ)

๒.๓ กระดาษขาว เพื่อตอบแบบฝึกหัด

๒.๔ เครื่องเขียนกระดาษ

๓. การเตรียมการก่อนสอน

๓.๑ จัดโต๊ะเรียนเป็นศูนย์กิจกรรม ๖ ศูนย์ และวางชุดการสอนไว้ให้ครบ ตามแผนผัง

ศูนย์ที่ ๑

ศูนย์ที่ ๕

ศูนย์ที่ ๓

ศูนย์สำรอง

ศูนย์ที่ ๒

ศูนย์ที่ ๔

โต๊ะครู

กระดานดำ

๓.๖ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนและการใช้ชุดการสอน

๔. ลำดับการปฏิบัติในการสอน ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

๕. ขอบปฏิบัติของครูขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

๕.๑ ไม่พูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการรบกวนสมาธิของนักเรียน หากกลุ่มใดมีปัญหาต้องการคำแนะนำครูควร เข้าไปให้คำปรึกษา เฉพาะกลุ่มนั้น

๕.๒ ต้องสังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการเรียน การทำงานกลุ่มของนักเรียนทุกกลุ่ม อย่างใกล้ชิด หากกลุ่มใดมีปัญหาจะคอยช่วยเหลือทันที

๕.๓ ควรบอกเวลา เป็นระยะทุก ๑๕ นาที ตามที่กำหนดให้ปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละกลุ่ม

๖. บทบาทของนักเรียน

๖.๑ แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๖.๒ ให้แต่ละกลุ่มเข้านั่งตามแผนที่จัดไว้ กลุ่มใดจะเรียนศูนย์ใดก่อนหลังก็ได้ เว้นศูนย์สำรอง

๖.๓ ทำแบบฝึกหัดประจำชุดการสอน เสร็จแล้วเก็บแบบทดสอบให้เรียบร้อย

๖.๔ ศึกษาชุดการสอน โดยอ่านบัตรคำสั่ง บัตร เนื้อหา และปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดใน

ตรกกิจกรรม

๖.๕ เมื่อปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์ใดเสร็จแล้ว ให้ตรวจดูเฉลยแบบฝึกหัดหิ้งหัวหน้ากลุ่มถือไว้
งาตอบของกลุ่มใดกร และเวียนไปเรียนศูนย์อื่นต่อไปจนครบ ๕ ศูนย์

๖.๖ เมื่อทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมเสร็จหมดทุกศูนย์แล้ว ให้ตัวแทนกลุ่มไปจับฉลากว่ากลุ่มใด
ะรายงานเนื้อหาจากศูนย์ใด

๖.๗ ตัวแทนกลุ่มรายงาน นักเรียนทั้งหมดจดบันทึกการรายงานเป็นรายบุคคล สังคร

๖.๘ พยายามรักษา เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละศูนย์ให้เสร็จสิ้นตามที่กำหนดให้

๖.๙ การใช้ชุดการสอนต้องระมัดระวัง อย่าขีดเขียนลงในชุดการสอน เกิดขาด

๖.๑๐ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อน เรียน

แผนการสอน

ชุดการสอนที่ ๒ การใ้พิจารณาแผนในการฟังการอ่าน
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

เนื้อหา

๑. การจับประเด็นสำคัญของสารแบบต่าง ๆ
๒. การแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

ประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนรู้จักสารแบบต่าง ๆ
๒. เพื่อให้นักเรียนรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

ประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถระบุสารสำคัญของข้อความได้
๒. นักเรียนสามารถระบุสารสำคัญรอง ๆ ลงไปของข้อความได้
๓. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น

การเรียนรู้

๑. สื่อการเรียนรู้ในชุดการสอน
 - ๑.๑ บัตรคำสั่ง
 - ๑.๒ บัตรเนื้อหา
 - ๑.๓ บัตรกิจกรรม
 - ๑.๔ บัตรเฉลย
 - ๑.๕ แบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ ๒
๒. สื่อที่ครูต้องเตรียม
 - ๒.๑ หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพัฒนา เล่ม ๒

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนเป็น ๕ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน
๒. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำภาคการสอบ ซึ่งเตรียมไว้ในชุดการสอนแล้ว จำนวน ๑๐ ข้อ
๓. ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์ต่าง ๆ ใ้เวลาศูนย์ละ ๑๕ นาที ซึ่งประกอบด้วย
 - ๓.๑ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบให้รายละเอียด
 - ๓.๒ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เสนอปัญหาและทางแก้ไข
 - ๓.๓ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบลำดับ เหตุการณ์และเรียงสา เหตุ - ผลด้วย
 - ๓.๔ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เปรียบ เทียบความ เหมือนและแตกต่าง
 - ๓.๕ การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อกักเห็น
๔. เมื่อนักเรียนประกอบกิจกรรมแต่ละศูนย์ เสร็จ เรียบร้อยแล้วให้หัวหน้ากลุ่มนำกระดาษคำตอบ

บันทึกหลังครู

๕. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการ เรียนตามศูนย์ต่าง ๆ โดยดำเนินการดังนี้
 - ๕.๑ แต่ละกลุ่มจับฉลากว่าจะใดรายงาน เนื้อหาในศูนย์ใด
 - ๕.๒ ตัวแทนกลุ่มรายงาน
 - ๕.๓ นักเรียนทุกคนจดบันทึกสาระสำคัญของการรายงานส่งครู และซักถามหรืออภิปราย

เกม

ประเมินผล

๑. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำภาคการสอบ ซึ่งเป็นฉบับ เกี่ยวกับที่ไรทดสอบก่อนเรียน
๒. สังเกตความร่วมมือและความสนใจในการประกอบกิจกรรม

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วีดิทัศน์ในการฟังการอ่าน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบให้รายละเอียด

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ให้เวลาปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์นี้ ๑๕ นาที
๒. ศึกษาบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ
๓. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจคำตอบจากบัตร เฉลยประจำศูนย์
๕. ให้เก็บสื่อการเรียนเข้าที่ให้เรียบร้อยอยู่ในสภาพเดิม นำติดตัวไปได้เพียงกระดาษคำตอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่ม เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์ที่ว่างอยู่ จะเปลี่ยนศูนย์ขอให้ เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย อย่าส่งเสียงดังรบกวนศูนย์อื่น

บัตร เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๒ การวิจารณ์ภาพยนตร์ในการฟังการอ่าน
 คุนยกิจกรรรมที่ ๑ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบให้รายละเอียด

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

การจับประเด็นสำคัญของสารแบบให้รายละเอียด

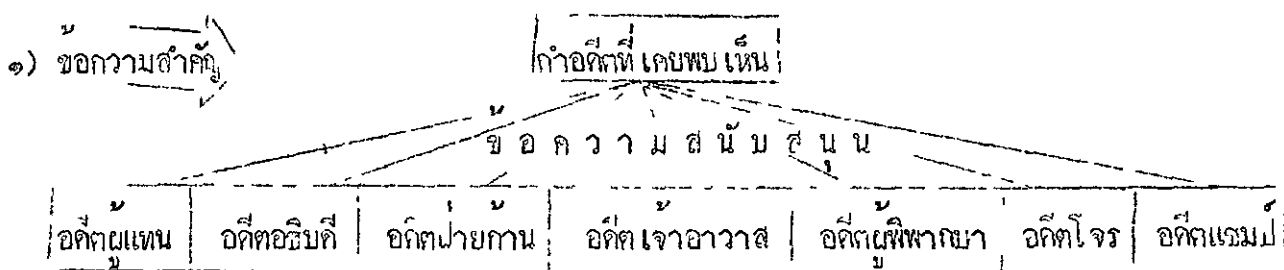
สารแบบนี้มักเป็นการให้รายละเอียดในลักษณะการบอกเล่า เช่นความเป็นไป ความเป็นจริง
 ของเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น

๑) แล้วฉันก็ว่าได้เคยพบเห็นเกมพิ้งเกี่ยวกับคำอดีตนี้มีอะไรบ้าง มีอดีตผู้แทน อดีตฝ่ายค้าน
 อดีตเจ้าอาวาส อดีตผู้พิพากษา อดีตโจร อดีตแชมป์ อดีตตำรวจ

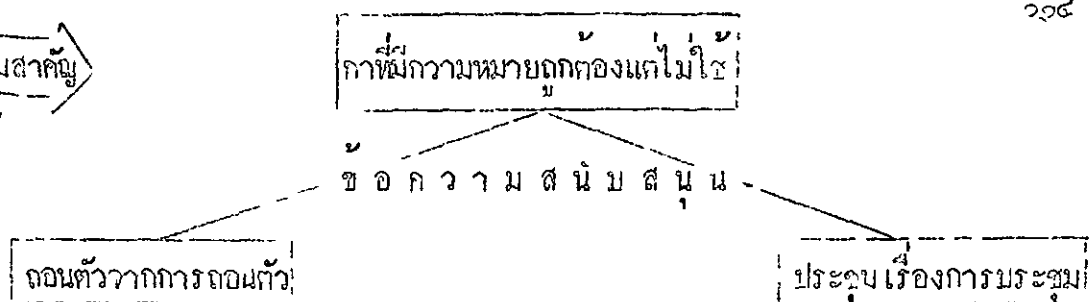
๒) ปีศาจ ๆ ที่เขาไม่ไขว่กันแถวมันถูกคอง เช่น ตอนตัวจากการตอนตัว ประชุมเรื่องการ
 ประชุม

๓) ในโรงเรียนต้องติดต่อกับเพื่อนนักเรียน กับครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูประจำ
 หองสมุด ตลอดจนพนักงานภารโรง

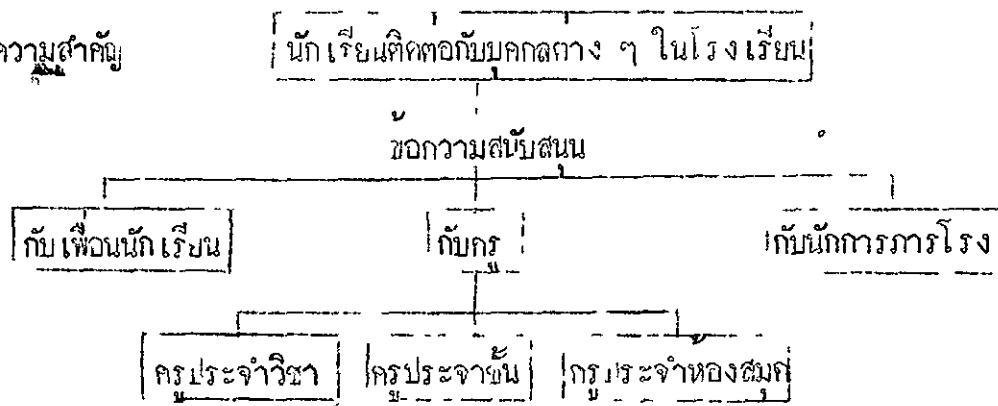
ขอความเหล่านี้เราอาจวิเคราะห์หาขอความสำคัญและขอความสนับสนุน(ผลความ) ได้โดย
 การทำแผนภูมิ ดังนี้

๒) ข้อความสำคัญ

๓) ข้อความสำคัญ

บริษัท ภิรมย์

ชุดการสอนที่ ๖ การวิเคราะห์เหตุการณ์ในการฟังการอ่าน วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ การจับประเด็นสำคัญของสารประเภทให้รายละเอียด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

ให้นักเรียนเล่าข้อความต่อไปนี้แล้วทำแผนภูมิ เพราะหาข้อความสำคัญและข้อความสนับสนุน หรือข้อความประกอบตามใจศึกษาในบัตร เนื้อหา

๑. ในภาษาไทยมีคำเกี่ยวกับรสชาติของอาหาร เป็นจำนวนมาก เช่น ชื่น ฝาด กร่อย มัน ซืด ปร่า
๒. ชีวิตของคนไทยเต็มไปด้วยความรื่นเริง ไม่ว่าจะเป็นงานศพ งานแต่งงาน งานโกนจุก งานบวช จะแสดงถึงความรื่นเริงของคนไทยทั้งสิ้น

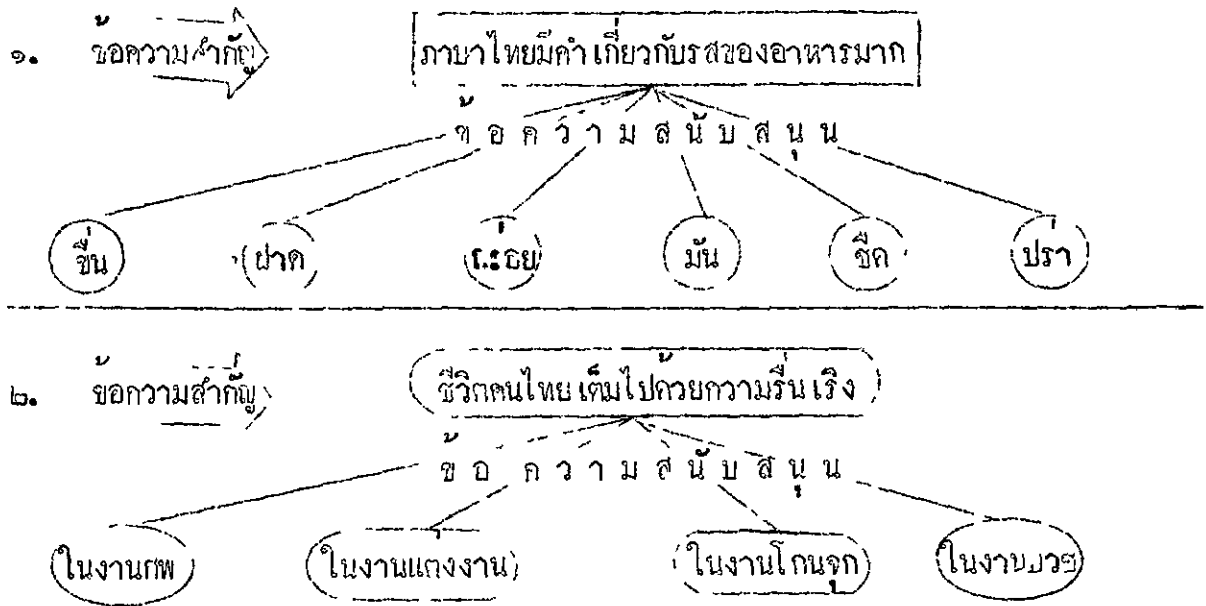
บัตร เฉลย

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๑ การจัดประเด็นสำคัญของสารแบบให้รายละเอียด

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วีดิทัศน์ในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

หน่วยกิจกรรมที่ ๑ การจับประเด็นสำคัญของตารางแบบเสนอปัญหาและทางแก้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ให้เวลาปฏิบัติกิจกรรมในหน่วยนี้ ๑๕ นาที
๒. ศึกษาบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดครบทุกข้อแล้ว ให้ตรวจคำตอบจากบัตร เฉลยประจำหน่วย
๕. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บสื่อการเรียนเข้าที่ให้เรียบร้อยอยู่ใน
สถานที่เดิม นำคิ๊วตัวไปไว้ที่เพียงกระดานคำตอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่มเคลื่อนไปเรียนยังหน่วยที่ว่างอยู่ ขณะเปลี่ยนหน่วยขอได้ เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อย อย่าส่งเสียงรบกวนคนอื่น

บัตร เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๒ การใ้วิจารณ์งานในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ศูนย์กิจกรรมที่ ๒ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เสนอปัญหาและทางแก้ไข ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เสนอปัญหาและทางแก้ไข

ข้อความแบบนี้ไว้วิธีการ เรียบเรียงจากปัญหาไปหาข้อสรุปหรือจากคำถามไปหาคำตอบ มักจะมีข้อความต่อไปนี้ปรากฏอยู่

ปัญหาคือ.....หนทางแก้ไข.....

คำถามที่ว่า.....คำตอบน่าจะใกล้เคียง.....

สิ่งที่ต้องทำคือ.....เพื่อแก้ปัญหา.....

ตัวอย่าง

๑) ความแห้งแล้งของภาคอีสาน เป็นปัญหาที่ประสบมาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน โครงการนำพระทัยจากในหลวงจะทำให้ปัญหาดังกล่าวหมดไป

๒) การจัดปัญหา เรื่องความแห้งแล้งของภาคอีสานจะทำได้อย่างไร การสร้างแหล่งน้ำจะเป็นหนทางแก้ปัญหาได้ สร้างให้มากพอทั้งเพื่อการบริโภคและการทำนา ซึ่งขณะนี้กระทรวงหลักกำลังร่วมวางแผนกับกองทัพเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลภายใน ๕ ปี

๓) กรณีเกิดลมที่ระประแ่ง มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บหลายราย ทางราชการได้เข้าไปช่วยเหลืออย่างทันด่วนที่ ผู้ได้รับบาดเจ็บจะได้รับแจกเสื้อผาอาหารและจัดที่อยู่ชั่วคราวให้ ส่วนผู้เสียชีวิตทางราชการก็ประกาศให้ญาติมารับศพไปดำเนินการ และที่สำคัญคือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รวมประชุมหามาตรการป้องกันมิให้เหตุการณ์ เช่นนี้ เกิดขึ้นอีก

ข้อความข้างบนนี้เราอาจวิเคราะห์หาข้อความสำคัญและข้อความสนับสนุนได้โดยในแผนภูมิดังนี้

๑) ข้อความสำคัญ

ปัญหา	ทางแก้ไข
ความแข็งแรงของภาคอีสาน	โครงการนำพระทัยจากในหลวง

๒) ข้อความสำคัญ

ปัญหา	ทางแก้ไข
จะจัดปัญหาความแข็งแรงของภาคอีสานได้อย่างไร (คำถาม)	จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ

ข้อความสนับสนุน

เพียงพอทั่วโลก	เพียงพอทำนา	สี่กระทรวงหลักกำลังรวมวางแผนกับกองทัพบกเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติ
----------------	-------------	---

๓) ข้อความสำคัญ

ปัญหา	ทางแก้ไข
ที่ดินลุ่มที่พระประแดง	ทางราชการให้ความช่วยเหลือ

ข้อความสนับสนุน

คนปากเจ็บ

คนตาย

ให้อาหาร

จัดที่อยู่ชั่วคราว

ประกาศให้ญาติมารับศพ

ประชุมวางมาตรการหาทางป้องกัน

บันทึกกิจกรรม

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วีดิทัศน์ในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ศูนย์กิจกรรมที่ ๒ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบเสนอปัญหาและทางแก้ไข ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำแผนภูมิวิเคราะห์หาข้อความสำคัญและข้อความสนับสนุนตามแบบที่ได้ศึกษามาในวัตร เนื้อหา

๑. เด็กเล็ก ๆ ในภาคอีสานมีเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้โภชนาการ ร่างกายแคระแกร็น ผอมแห้ง หัวโต มองเห็นโครงเป็นกสันทั่วตัวข้าง จำเป็นต้องรีบแก้ไขทั้งการให้สารอาหารและความช่วยเหลือขณะนี้ทางกระทรวงสาธารณสุขได้จัดเจ้าหน้าที่ออกเผยแพร่ความรู้แก่ราษฎรในท้องถิ่นที่ทุรกันดาร ประกอบกับได้รับความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศให้ทุนในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ให้อาหารเสริมแบบให้เปล่าแก่เด็ก ๆ ในพื้นที่ดำเนินโครงการ

๒. การจะก้าวไปสู่การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องแข่งขันกับคนอื่นในการสอบ เขาเรียนในคณะต่าง ๆ ที่ต้องการ ต้องต่อสู้กับตนเองในการเอาชนะความเกียจคร้าน ความโง่เขลา ต้องจัดการเวลาในการเตรียมตัวให้ถูกต้อง หากตอบไม่ได้ว่าในคณะที่ตนเองอยากเข้าศึกษานั้นเขาจะสอบวิชาอะไรกันบ้าง นักเรียนจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อขยันท่องบทตำรา ศึกษาจนกว่า จะได้ตามข้อของใจจากครูอาจารย์ จนมั่นใจได้ว่าสามารถแข่งขันคนอื่นได้ ต้องศึกษาให้เข้าใจให้ได้ว่าคณะที่เราต้องการเรียนนั้นจะต้องสอบวิชาอะไรบ้าง หาข้อสอบปีก่อน ๆ มาศึกษาเป็นแนวทาง

บัตร เฉลย

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วิจารณญาณในการ ังการอ่าน

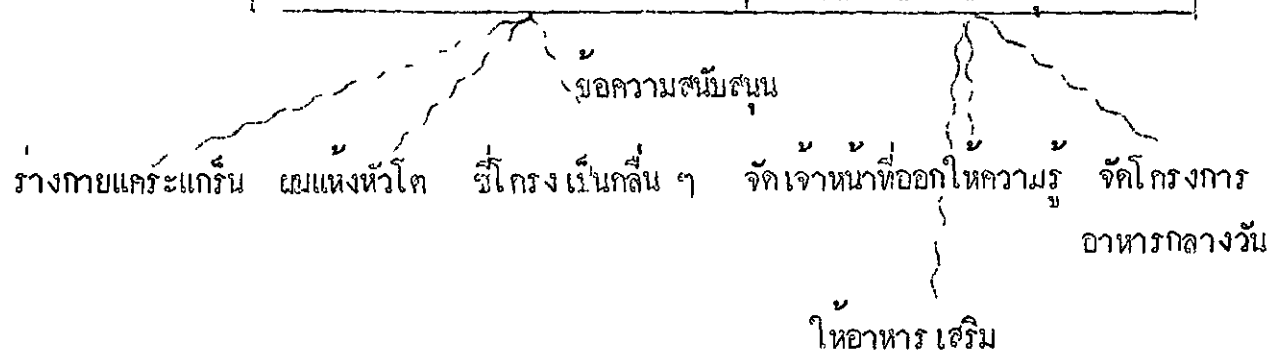
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

หน่วยกิจกรรมที่ ๒ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เสนอปัญหาและทาง
แก้ไข

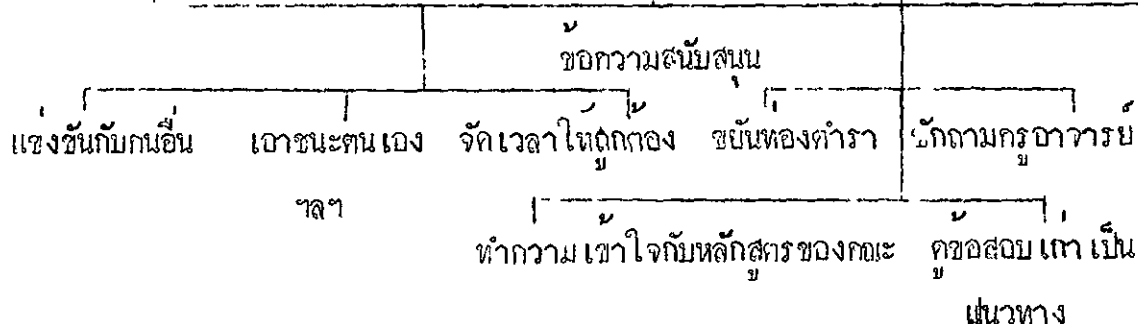
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑.	ปัญหา	ทางแก้ไข
ขอความสำคัญ	เด็ก ๆ ในภาคอีสานเป็นโรคขาดอาหาร	ให้ความรู้และความช่วยเหลือด้าน อนามัยและสาธารณสุข

๒.	ปัญหา	ทางแก้ไข
ขอความสำคัญ	การ เข้าใจในมหาวิทยาลัยนั้นยาก	ต้อง เตรียมตัวให้พร้อมทุกด้าน

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วีดิทัศน์ในการฟังการอ่าน
 ศูนย์กิจกรรมที่ ๓ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบดู กับ เหตุการณ์
 และ เรียงลำดับ เหตุ - ผลลัพธ์

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

๑. ให้เวลาปฏิบัติกิจกรรมในศูนย์นี้ ๑๕ นาที
๒. ศึกษาบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ .
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จทุกข้อแล้ว ให้ตรวจคำตอบจากบัตร เฉลยประจำศูนย์
๕. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บสื่อการเรียน เข้าที่ให้เรียบร้อยอยู่ใน
 สภาพเดิม นำติดตัวไปได้เพียงกระดาษคำตอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่ม เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์ที่ว่างอยู่ ขณะเปลี่ยนศูนย์ขอให้ เป็นไปด้วย
 ความเรียบร้อย อย่าส่งเสียงดังรบกวนศูนย์อื่น

บัตร เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๒	การใช้วิจารณ์ภายในการฟังการอ่าน	วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ศูนย์กิจกรรมที่ ๓	การจับประเด็นสำคัญของสารแบบลำดับ เหตุการณ์ และเรียงสา เหตุ - ผลลัพธ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
		เวลา ๒ คาบ

การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เรียงลำดับ เหตุการณ์ก่อนหลังหรือเรียงสา เหตุ - ผลลัพธ์
 สารแบบนี้จะบอกลำดับว่าอะไร เกิดขึ้นก่อนอะไร เกิดขึ้นหลัง หรืออะไร เป็นเหตุ อะไร เป็น
 ผลลัพธ์ อาจมีข้อความ เหล่านี้ปรากฏอยู่ให้สังเกตได้ คือ

ก่อนหน้านี้ แต่ในที่สุดก็.....
 ทั้งนี้.....
 และแล้วก็.....
 ๓.....ก็.....
 อย่างไรก็ตาม.....
 ถึงแม้ว่า.....
 กำบอกเหตุการณ์ก่อน - หลัง ฯลฯ

ตัวอย่าง

- ๑) ก่อนที่ฉันจะไปญี่ปุ่น ฉันพูดภาษาญี่ปุ่นได้เพียงเล็กน้อย เกียวนี้ฉันพูดได้คล่องแล้ว
 - ๒) ความร้อนของ เปลวแดดหน้าแล้งนี้เหลือทนจริง ๆ หม่อมสาวชาวอีสานถึงกับทนอยู่
 ไม่ไหวต้องทิ้งทิ้งทุ่งมุงสุกรุง เทพ ฯ
 - ๓) สุชาติเพียรหนุนหนังสือเตรียมสอบตั้งแต่เขาอยู่ ม.๔ จนถึง ม.๖ ท้ายที่สุดเขาก็ประสบ
 ผลสำเร็จ สามารถเขาเรียนต่อในคณะที่เขาหมายตา
- ข้อความข้างบนนี้เราอาจวิเคราะห์หาข้อความสำคัญและข้อความสนับสนุนได้โดยใช่
 แผนภูมิ ดังนี้

๑) ขอความสำคัญ ก่อน _____ หลัง

ก่อนไปตั้งบ้านพักภาษาญี่ปุ่นไต้หวัน ----- เกี่ยวกับที่พักใกล้คลองแล้ว

๒) ขอความสำคัญ สาเหตุ ผลลัพธ์

ความรอนทนาแลงของอี่สำนรณแรงมาก	หม่นสาวทนอยุ่ไม่ไหวคงทิ้งทิ้งม่งสู่ กรุงเทพ ฯ
--------------------------------	--

๓) ขอความสำคัญ สาเหตุ ผลลัพธ์

สุชาติขยันหนังสือ	สุชาติประสบผลสำเร็จ
-------------------	---------------------

ขอความสนับสนุน

เพียรหนังสือตั้งแต่ ม.๔ ถึง ม.๖

สอบเข้าคณะที่ทำการ

บันทึกกิจกรรม

ชุดการสอนที่ ๒	การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน	วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ศูนย์กิจกรรมที่ ๓	การจับประเด็นสำคัญของสารแบบลำดับ เหตุการณ์ และเรียงสา เหตุ - ผลลัพธ์	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๒ คาบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำแผนภูมิวิเคราะห์หาข้อความสำคัญและข้อความสนับสนุน
ตามแบบที่ได้ศึกษามาในครั้ง เนื้อหา

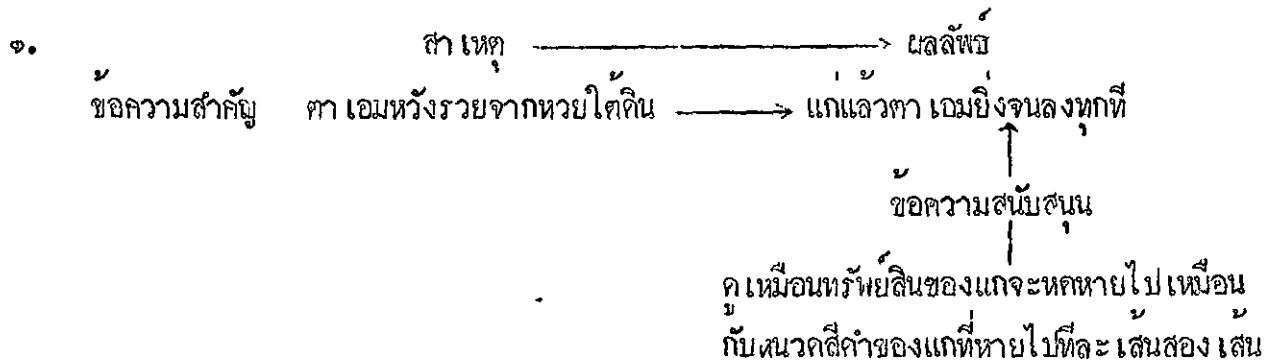
๑. คาแอมแห้ววังมาตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่นว่า สักวันแกจะต้องรารวยด้วยการ เล่นหวยใต้ดิน
จนมีค้้นหนวคแหงอกหลาย เส้นแล้ว ดูเหมือนทรัพย์สินของแกจะหดหายไปเหมือนกับหนวคสีค้ำของแก
ที่หายไปทีละ เส้นสอง เส้น

๒. เสี่ยงกระหิมของบทสวดก็ก่อกองขึ้นในพระอุโบสถแต่เรามีค พอตะวันตกแดงทองแห่งอรุณ
ทำให้อานวัคสว่างจากลัับปรากฏว่าลานวัคนั้นวาง เปลา เจียบสงบ จนตะวันสายโค่งนั้นแหละ
จึงเห็นพระสงฆ์เดินกลับวัคเป็นสาย ๆ

บัตร เฉลย

ชุดการสอนที่ ๒ การใ้พิจารณาณในการฟังการกาน
 ุณยกิจกรรณที่ ๓ การจับประเ็นคำคัญแบบคำคัย เหตุการณและ
 เรียงสา เหตุ - ผลลัพท์

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
 ัฒนัยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

๒. กอน _____ ๖ หลัง

เรามีคเสียงกระหิมกองไนโบสถ์ → รุง ้เข้าลานวิควาง เปลา → ตอนสายพระ เกิน ้เข้ามา เป็นแถว

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วิชาความรู้ในการฟังการอ่าน
 หน่วยกิจกรรมที่ ๔ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เปรียบ เที่ยบ
 กว้าง เหมือนและแตกต่าง

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

๑. ให้เวลาปฏิบัติกิจกรรมในขั้นนี้ ๑๕ นาที
๒. ให้นักเรียน เนื้อหาให้เข้าใจ
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จทุกข้อแล้ว ให้ตรวจคำตอบจากบัตร เฉลยประจำขั้น
๕. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บสื่อการเรียนเข้าที่ให้เรียบร้อยอยู่ใน
 สภาพเดิม นำติดตัวไปได้เพียงกระเป๋ากำกอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่ม เปลี่ยนไปเรียนยังพื้นที่ว่างอยู่ ขณะเปลี่ยนศูนย์ขอให้ เป็นไปด้วย
 กว้าง เรียบร้อย อย่าส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น

บัตร เนื้อหา

รูปการสอนที่ ๒	การใช้วิจารณ์ในการอ่านการฟัง	วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ศูนย์กิจกรรมที่ ๔	การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เปรียบเทียบ	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
	ความเหมือนและแตกต่าง	เวลา ๒ คาบ

การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่าง

สารแบบนี้มีลักษณะแสดงให้เห็นความเหมือนหรือความแตกต่างของสองสิ่ง ของเหตุการณ์หรือมากกว่านี้ จะมีถ้อยคำที่ช่วยให้สังเกตเห็นได้ คือ

ความขัดแย้งของ... ..กับ..... ..ถึงนั้น..... ..จึง..... ..

ความแตกต่างระหว่าง... ..ในทำนองเดียวกัน

เช่นเดียวกับ..... ..แทนที่จะ..... ..กับ..... ..

เมื่อเทียบแล้ว..... ..ที่เหมือนกันก็คือ..... ..

ตัวอย่าง

๑) เมื่อปีที่แล้วชาวนาเคยหวังว่าชาวไร่จะไถราคาคีแต่ก็ผิดหวัง ในปีนี้ก็มีที่ท้าวจะเข้านำนองเดิม พวกพ่อค้าเริ่มมีที่หา เบี่ยงบายไม่ยอมรับราคาประกันที่รัฐบาลประกาศออกไป

๒) ข้อแตกต่างของนักเรียนในชนบทกับนักเรียนในเมืองก็คือ นักเรียนในชนบทขาดแหล่งก่นควา ขาดอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย แต่นักเรียนในเมืองมีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่าง แต่พวกเขาคิดความสนใจที่จะศึกษาดีกว่า เพราะมีเพื่อนอยู่กับความสนุกสนานสถานเริงรมย์

ขอความข้างบนนี้ เราอาจวิเคราะห์หาข้อความสำคัญและข้อความสนับสนุนได้โดยใช่แผนภูมิ ดังนี้

๑) สภาพของชาวนาปีที่แล้ว
ชาวไร่ราคาคี	สภาพของชาวนาปีนี้
เบี่ยงบาย เบี่ยงไม่ยอมรับราคาประกันของรัฐ
๒) นักเรียนในชนบท
ขาดแหล่งก่นควา ขาดอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย	นักเรียนในเมือง
มีอุปกรณ์การเรียนทันสมัย มีแหล่งก่นควา
ไม่สนใจการเรียน เปรียบ เกรในสถานเริงรมย์

บันทึกกิจกรรม

ชุดการสอนที่ ๒ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
 หน่วยกิจกรรมที่ ๔ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เปรียบเทียบ
 ความเหมือนและแตกต่าง

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วหาเหตุผลวิเคราะห์หาข้อความสำคัญและข้อความสนับสนุน

๑. ฝ่ายเจ้าขาวได้ปรึกษากับญาติพี่น้องว่าจะไปขอหมั้นเจ้าสาวในเกื่อนหน้า ทางฝ่ายเจ้าสาว
 กลับตอบว่า ไม่ทองนั้นแล้วมาถึง เกื่อนหน้าแดง เลยกี่กว่า

๒. นำเห็นใจเด็กที่ไร้ชีวิตในสมัย วัน ๆ ซุกอยู่กับกองขยะ เพียวๆ เขียวหา เกมสิ่งของ
 ที่พอจะนำไปขายเป็นเงินได้ ส่วนเด็กที่พบในภาคอีสานจะไม่โกซุกอยู่กับกองขยะหา เกมสิ่งของ แต่
 พวกเขาได้จับกังทา ซุกอยู่กับขี้ควายเพื่อหา "กูดจ" ไว้เป็นอาหารอร่อยมีประโยชน์

บัตร เสนอ

ชุดการสอนที่ ๒ การไ้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน
 ญัตติกรรมการที่ ๔ การจับประเด็นสำคัญของสารแบบ เปรียบ เทียบ
 กราบ เพื่อบ่นและแตกต่าง

วิชาภาษาไทย พ ๔๐๓
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

๑.	ฝ่ายเจ้าบ่าว	ฝ่ายเจ้าสาว
	ปรึกษาญาติจะไปหมั้นเจ้าสาวใน เดือนหน้า	ไม่ท้องหมั้นแล้วถ้างถึง เดือนหน้าแต่ง เลย ดีกว่า

๒.	สภาพ เด็กชาย	สภาพ เด็กชายจนในภาคอีสาน
	ลูกของชยะ หา เกษอาหาร หาสิ่งของที่ขายได้	ไล้จับกังกา ชดคยกองชีควาย หากคือเป็นอาหารมือเย็น

มาตรา ๕

จุดประสงค์ที่ ๒ การไว้ใจารณในการเ่งการงาน
 ุณยกิจกรรมที่ ๔ การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อกิดเห็น

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ให้เวลาปฏิบัติกิจกรรมในกบยนี้ ๑๕ นาที
๒. ศึกษบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จหข้อแล้ว ให้ตรวจคำตอบจากบัตร เฉลยประจำกบย
๕. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้เก็บข้อการ เรียบเร้าที่ให้เรียบร้อยอยู่ในสภาพ
 เติม นำติดตัวไปไ้เพื่ยกระคาคำตอบ
๖. ให้นักเรียนทั้งกลุ่ม เฝี่ยนไปเรียนยังศูนย์ที่ว่างอยู่ ขณะเปลี่ยนศูนย์ขอให้ เป็นไปด้วยความ
 เรียบร้อย อย่าส่งเสียงก้งรบกวนกบยอื่น

บัตร เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๒ การใ้วิจารณ์งานในการฟังการอ่าน
 ุณย์กิจกรรมที่ ๕ การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

ข้อเท็จจริง หมายถึงข้อความที่เป็นจริงตามสถานการณ์นั้น ไม่ใช่การคาดเดาของผู้เขียนหรือ
 ผู้พูด ข้อความที่มีลักษณะเป็นการบอกเล่าถึงสภาพต่าง ๆ เช่น
 ๑) กางกร้างหนึ่งนาเฒาแล้ว มีสิ่งโกตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในป่าใหญ่.....
 ๒) เาณักกันว่า เมื่อมีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้นในตอนหกโมงเย็น ให้ออกจากบ้านไปโดย
 ไม่ต้องรับโทรศัพท์
 ๓) จากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ความว่า ผู้ต้องหาได้ทำผิดตามที่ถูกกล่าวหา
 แต่เขาถูกไ้ร้ายเพราะผิดผลประโยชน์ทางการค
 ข้อความเหล่านี้เป็นการบอกเล่าเรื่องราว ซึ่งอาจจริงหรือไม่จริงในทางการพิสูจน์ แต่ถือว่าเป็น
 เป็นข้อความประเภทข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น หมายถึงการพูดหรือเขียนที่แสดงความรู้สึก ทัศนคติ ความต้องการ ให้ปรากฏ
 ในรูปของ ความเห็นใจ สงสาร โกรธแค้น สนใจ ฯลฯ
 มีข้อความหลายลักษณะที่จะทำให้ทราบได้ว่าเป็น "ข้อคิดเห็น" คือ

เรื่องเนาะ.....	นาจะ.....
รู้สึกว่ามันจะ.....	อย่าเลย.....
ผมว่าดีแล้ว.....	ควร.....
ถูกแล้ว.....	อย่านะ.....
ขอเสนอว่า.....	คิดมันไปเห็นควย.....
.....	คือความเห็นของข้าพเจ้า

เช่น ผมว่าคนควรให้ความยุติธรรมแก่กันทั้งก, ขอเสนอว่าพวกเราควรร่วมมือร่วมใจกันให้มากกว่านี้
 อย่ามัวแต่เล่นอยู่เลย จวนจะสอบแล้ว เตรียมตัวสอบกันดีกว่า

บันทึกกิจกรรม

ชุดการสอนที่ ๒ การพิจารณาแผนในการฟังการอ่าน
 ภูมิปัญญาที่ ๕ การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

ให้นักเรียนพิจารณาตามหลักที่ได้เรียนมาแล้วข้อความต่อไปนี้ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น ถ้าเห็นว่าข้อใดเป็นข้อเท็จจริง ให้เขียนอักษร จ ในกระดานคำตอบ ถ้าเห็นว่าข้อใดเป็นข้อคิดเห็นให้เขียนอักษร ก ในกระดานคำตอบ

๑. วัยรุ่นบางคนเรียกว่าวัยแรง บางคนก็เรียกว่าวัยพายุฝน
๒. "หนาวอากาศไม่มันเลยลูกเอ๋ย ในเมืองไหนมันอันตรายมาก"
๓. เพราะทวงรัก ผลสุดท้ายเป็นพดตองทำตามความต้องการของลูก
๔. ไกรจะว่ายังไงก็ขวางเขาเถอะนา เราบ่ใจว่าเราทำดี เราทำถูกก็พอแล้ว นะ
๕. จิตใจที่มั่นคง จะรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ ขาพเจ้าเห็นว่าเป็นอย่างนี้เป็นจริงจำเป็น
 อย่างยิ่งสำหรับนักเรียน

บัตร เฉลย

ชุดการสอบที่ ๒ การไต่พิจารณาฎีกาในการฟังการอ่าน
 ฎีกาที่ ๕ การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อกักเห็น

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. จ

๒. ก

๓. จ

๔. ก

๕. ก

แบบทดสอบ

ชุดการสอบที่ ๒ การจับประเด็นสำคัญของสารและการแยกข้อเท็จจริง
ออกจากข้อคิดเห็น

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑ - ๒

"พื้นที่เสียค่าที่สตรีไทยส่วนมาก เลือกรูปร่างโดยมองข้ามความสำคัญอื่น สตรีไทยส่วนมาก
วิ่งเข้าคอมริ่อเสียง คอมเงิน เหมือนแมลงเม่าบินเข้าคอมไฟ"

๑. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความนี้

- ก. พื้นที่เสียค่า
- ข. แมลงเม่าบินเข้าคอมไฟ
- ค. สตรีไทยส่วนมากวิ่งเข้าคอมเงิน
- ง. สตรีไทยส่วนมากวิ่งเข้าคอมริ่อเสียง
- จ. สตรีไทยส่วนมากเลือกรูปร่างโดย
มองข้ามสิ่งสำคัญ

๒. ข้อใดแสดงให้เห็นว่าข้อความดังกล่าว เป็น
ข้อคิดเห็น

- ก. พี่เกยเสียค่า
- ข. เหมือนแมลงเม่าบินเข้าคอมไฟ
- ค. สตรีไทยส่วนมากวิ่งเข้าคอมเงิน
- ง. สตรีไทยส่วนมากวิ่งเข้าคอมริ่อเสียง
- จ. สตรีไทยส่วนมากเลือกรูปร่างโดยมองข้าม
สิ่งสำคัญ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓ - ๔

จาก วงเวียนชีวิต ถึง ขาวนอกนา อาจจะมองไม่เห็นวิวัฒนาการที่ดีขึ้นของสี่ฟ้ามากนัก แต่
แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของสี่ฟ้าในระบอบหนึ่ง และว่าความจริงขาวนอกนาจะเหนือกว่าวงเวียน
ชีวิตเล็กน้อย ทั้งแต่การตั้งชื่อเรื่องและเรื่องที่นำมาเขียน

๓. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความนี้

- ก. สี่ฟ้าไม่พัฒนาตนเอง
- ข. สี่ฟ้าแต่งนวนิยายหลายเรื่อง
- ค. สี่ฟ้าเน้นที่ความรับผิดชอบต่อสังคม
- ง. ขาวนอกนาเหนือกว่าวงเวียนชีวิต
- จ. แผนงานเขียนจะไขกาวหนาแก่สี่ฟ้า
ที่รับผิดชอบต่อสังคม

๔. ข้อใดเป็นความคิดเห็น

- ก. ไม่เห็นวิวัฒนาการของสี่ฟ้า
- ข. จากวงเวียนชีวิตถึงขาวนอกนา
- ค. ทั้งการตั้งชื่อเรื่องและเรื่องที่นำมาเขียน
- ง. แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม
- จ. ขาวนอกนาจะเหนือกว่าวงเวียนชีวิต

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๕ - ๖

ศิลปะเริ่มจากความเรียบง่ายและค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้น การมองศิลปะวรรณคดีที่จะต้องซับซ้อน (เช่น มีสัญลักษณ์ที่ยาก ปรัชญาสูง) เป็นพรทนะที่ไม่ถูกต้อง ความซับซ้อนกับความเรียบง่ายมีลักษณะที่สะท้อนกลับไปกลับมาได้

๕. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. ศิลปะเริ่มจากความเรียบง่าย
- ข. จึงเป็นพรทนะที่ไม่ถูกต้อง
- ค. การมองวรรณคดีว่าต้องมีความซับซ้อน
- ง. ความซับซ้อนกับความเรียบง่ายกลับไปกลับมาได้
- จ. ไม่มีข้อถูก

๖. ข้อใดเป็นใจความสำคัญ

- ก. วรรณคดีที่ดีไม่จำเป็นต้องซับซ้อน
- ข. ความซับซ้อน ความเรียบง่ายกลับไปกลับมาได้
- ค. ศิลปะคือความซับซ้อนที่พัฒนามาจากความเรียบง่าย
- ง. การมองว่าวรรณคดีต้องซับซ้อนจึงจะดีนั้นไม่ถูกต้อง
- จ. ศิลปะเริ่มจากความเรียบง่ายแล้วค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้น

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๗ - ๘

ก่อนกลับมาเกิด รวบรวมเรื่องสั้นเวียกนามปฏิวัติ เป็นหนังสือเล่มหนึ่งซึ่งควรค่าต่อการอ่าน และศึกษาอย่างยิ่งในแง่ประวัติศาสตร์ เรื่องเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นความเดือดร้อน กลาหาญ และเสียสละอย่างสูงส่งในการต่อสู้เพื่อป้องกันบ้านเกิด เมืองนอนของตนเอง

๗. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของข้อความนี้

- ก. ก่อนกลับมาเกิด เป็นหนังสือที่น่าอ่าน
- ข. ก่อนกลับมาเกิดมีหลายเรื่องหลายรส
- ค. ก่อนกลับมาเกิดเป็นรวมเรื่องสั้นเวียกนามปฏิวัติ
- ง. ก่อนกลับมาเกิดสะท้อนชีวิตชาวเวียกนามได้ดี
- จ. ก่อนกลับมาเกิดสะท้อนภาพการต่อสู้เพื่อบ้านเกิด เมืองนอน

๘. ข้อใดแสดงให้เห็นว่า เป็นข้อคิด เห็น

- ก. ก่อนกลับมาเกิด เป็นรวม เรื่องสั้น เวียดนามปฏิวัติ
- ข. เป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่นำมานำศึกษาอย่างยิ่ง
- ค. เรื่องเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความ เกิด เกี่ยวกล่าหาญ
- ง. ในการต่อสู้เพื่อมาน เกิด เมืองนอนของถน
- จ. เป็นข้อคิดเห็นทุกขอ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๙ - ๑๐

สายตาที่จ้องมองอย่างแกล้งใจ และหวากระแวง ผมไม่เข้าใจว่าทำไมจึงมีคนจำนวนหนึ่ง
มากที่เคียวที่มองดูการกระทำของคนอื่นในแง่ร้ายไปเสียหมด

๙. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญของเรื่องนี้

- ก. แกล้งใจ
- ข. ไม่ไว้ใจ
- ค. ไม่เข้าใจ
- ง. มองแง่ร้าย
- จ. หวากระแวง

๑๐. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. สายตามากมองดูอย่างแกล้งใจ
- ข. ผมไม่เข้าใจว่าทำไม
- ค. ไม่เข้าใจและหวากระแวง
- ง. มีคนจำนวนหนึ่งมากที่เคียว
- จ. มองดูการกระทำของคนอื่นในแง่ร้าย
ไปเสียหมด

เฉลย

๑. ก ๒. ก ๓. ง ๔. จ ๕. ข ๖. จ ๗. ก ๘. ข ๙. ข ๑๐. ข

ชุดการสอนที่ ๓ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
วิชาภาษาไทย พ ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

คำนำ

การสอนนักเรียนด้วยชุดการสอนนี้ เน้นที่บทบาทของนักเรียน เป็นสำคัญ แก่บทบาทของครูก็มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูและนักเรียนจากคำชี้แจงต่อไปนี้

คำชี้แจง

๑. ครูต้องศึกษาชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ โดยเปิดฟังแถบบันทึกเสียงและอ่านเอกสารทุกชิ้นในชุดการสอนนี้
๒. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่
 - ๒.๑ เครื่องเล่นแถบบันทึกเสียง
 - ๒.๒ นาฬิกาเพื่อจับเวลา
 - ๒.๓ กระดาษคำตอบสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบ (ข้อสอบ ๑๐ ข้อ)
 - ๒.๔ กระดาษขาว สำหรับตอบแบบฝึกหัด
 - ๒.๕ เครื่องเขียนกระดาษ
๓. การเตรียมการก่อนสอน
 - ๓.๑ จัดโต๊ะเรียนเป็น ๒ กลุ่ม วางชุดการสอนให้ครบ ตามแผนผังต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑

กลุ่มที่ ๒

กลุ่มที่ ๒

กลุ่มที่ ๕

กลุ่มที่ ๑

กลุ่มที่ ๔

โต๊ะครู

กระดานดำ

๓.๖ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนและการใช้ชุดการสอน

๔. คำสั่งการปฏิบัติการสอน ตามที่กำหนดในแผนการสอน

๕. ขอบปฏิบัติของครูขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

๕.๑ ใบพูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิในการเรียนของนักเรียน

๕.๒ ต้องสังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการเรียน การทำงานกลุ่มของนักเรียน

ทุกกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้ากลุ่มไหนมีปัญหาจะคอยช่วยเหลือทันที

๖. บทบาทของนักเรียน

๖.๑ แบ่งกันเป็น ๖ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๖.๒ ทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน เสร็จแล้วเก็บแบบทดสอบเข้าตู้ให้เรียบร้อย

๖.๓ พึงขอความจากแถบบันทึกเสียงและจดบันทึกสาระสำคัญ

๖.๔ ทำแบบฝึกหัดตามที่ระบุในใบภารกิจกรรป

๖.๕ ทำแบบทดสอบ ฉบับเดียวกับที่ไรทดสอบก่อนเรียน

แผนการสอน

การสอนที่ ๓ การใช้วิจารณญาณในการฟังและการอ่าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาษาไทย ท ๕๐๓

เวลา ๒ คาบ

เนื้อหา

เนื้อหาจากเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการฟัง และเรื่องการอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์ใน
หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ หน้า ๑๐๖ - ๑๒๐ และหน้า ๑๓๔ - ๑๓๙ เน้นการตีความ
นวนิยายและการระบุกลวิธีในการส่งสาร
คประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนตีความสำนวนภาษาที่มีความหมายโดยนัย การใช้อุปมา หรือการแสดง
พรรณนาโดยวิธีต่าง ๆ

๒. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกลวิธีในการส่งสาร
ประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำหรือข้อความที่ไม่ตรงตามเสียงที่ได้ยินหรือ
อักษรที่ปรากฏได้

๒. นักเรียนสามารถระบุกลวิธีในการพูดหรือการเขียนได้

๓. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าคำโฆษณาที่โหล่งโหล่านใช้กลวิธีโฆษณาแบบใด

การเรียนรู้

๑. สื่อการเรียนรู้ในชุดการสอน

๑.๑ แถบบันทึกเสียง ๑ ม้วน

๑.๒ บัตรคำตั้ง

๑.๓ บัตรกิจกรรม

๑.๔ บัตรเฉลย

๑.๕ แบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ ๓

๒. สื่อการเรียนรู้ที่ครูต้องเตรียม

๒.๑ เครื่องเล่นแถบบันทึกเสียง

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๒. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน จำนวน ๑๐ ข้อ เสร็จแล้วเก็บแบบทดสอบไว้ที่เดิมให้เรียบร้อย

๓. เปิดแถบบันทึกเสียงให้นักเรียนฟังและจดบันทึก ดังนี้

๓.๑ เนื้อหาตอนที่ ๑ การศึกษา เมื่อฟังจบตอนนี้แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตามบัตร

กิจกรรมที่ ๑ เป็นรายกลุ่ม ใช้เวลา ๑๐ นาที

๓.๒ เนื้อหาตอนที่ ๒ การระบุกลวิธีส่งสาร เมื่อฟังจบตอนนี้ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดตาม

บัตรกิจกรรมที่ ๒ เป็นรายกลุ่ม ใช้เวลา ๑๐ นาที

๔. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำคำตอบแบบฝึกหัดที่ ๒ ไปเขียนบนกระดานดำ (เฉพาะคำโฆษณา)

และเสนอข้อคิดของกลุ่มต่อคำโฆษณานั้น ๆ ว่ามีข้อเด่น ข้อด้อยอย่างไร

๕. นักเรียนทั้งชั้นร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับคำโฆษณาที่ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ เสนอ

การประเมินผล

๑. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน ึ่งเป็นรูปเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

๒. สังเกตความร่วมมือ ความสนใจในการประกอบกิจกรรม

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๓ การใช้วีดิทัศน์ในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

- การทำความเข้าใจภาษาและระบบกลวิธีสื่อสาร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ให้เวลาประกอบกิจกรรมในชุดการสอนนี้ทั้งสิ้น ๒ คาบ
๒. ให้นักเรียนฟัง เนื้อหาจากแถบบันทึกเสียงให้เข้าใจ
๓. ทำแบบฝึกหัดตามที่ระบุในบัตรกิจกรรม และทำสิ่งใบแถบบันทึกเสียง
๔. เมื่อทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ตรวจสอบจากบัตร เฉลยประจำชุดการสอน

บัตรเนื้อหา (เฉพาะผู้สอน)

ชุดการสอนที่ ๓ การไต่สวนพยานในการพิจารณาคดี วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
 - การตีความสำนวนภาษาและการระบุกลวิธีในการสังเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

ข้อความในแถบบันทึกเสียง

ทักทาย	สวัสดีครับ นักเรียนที่รัก
	เราเรียนเรื่องการไต่สวนพยานในการพิจารณาคดีโดยในชุดการสอน แบบแผนการเรียนรู้มา ๒ ชุดแล้ว คราวนี้เราจะเรียนกันโดยในแถบบันทึกเสียง และให้นักเรียนทำกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมกลุ่มสลับกันไป
คำสั่ง	ให้นักเรียนแบ่งกันออกเป็น ๒ กลุ่ม
แจ้งจุดประสงค์	จุดประสงค์ในการเรียนครั้งนี้คือ ให้นักเรียนสามารถตีความสำนวนภาษาได้ และสามารถระบุกลวิธีสังเคราะห์ของเพศหรือผู้เขียนได้
เนื้อหา ตอนที่ ๑	ขั้นแรกนี้เรามาดูกันว่า ทำไมถึงต้องมีการตีความสำนวนภาษา ถ้าพูดว่า "สมัยก่อนพื้นเป็นป่าทึบ มีเสือมีช้างมากมาย" คำพูดนี้ ความหมายตรงตามที่ได้ยินเสียงทุกประการ เอาใหม่ ถ้าพูดว่า "คนที่เสือทั้งนั้น" ไม่ได้หมายความว่าคนที่คอย เป็นเสือเป็นสง่าไปจริง ๆ แต่ความหมายอาจจะเป็นอย่าง - คนที่ขี้กลัว - คนที่เป็นโจร อย่างที่เราเรียก ไอ้เสือเนั้น ไอ้เสือนี้ เน้นเอง - คนที่ขี้เกียจ คำพูดหรือข้อความที่มีความหมายไม่ตรงกับเสียงที่ได้ยินหรืออักษรที่ปรากฏ นี้เอง เราคงมีการตีความ ข้อความที่ทำให้เกิดการตีความมีหลายประเภท เช่น ๑. <u>การใช้คำที่มีความหมายนัยประวัติก</u> คือ เมื่อได้ยินข้อความนั้นแล้ว ใจเราจะประวัติกไป คิดไปทั้งในทางบวก ทางลบ เช่นข้อความที่ครูพูดเมื่อสักครู่นี้

คือ คนที่เสียห้านั้น เมื่อได้ยินข้อความนี้ ใจเราจะประหลัดไปในทางที่ตลกอีกกว่า คนที่เผลอกล้า บางทีก็คิดไปในทางตรงข้ามว่าคนที่ถูกราย

๒. การใช้สำนวน ทั้งที่เป็นสำนวนภาษาในภาษามลายู สำนวนภาษาใน คำประพันธ์ สำนวนภาษาของสื่อมวลชน คำพังเพย ฯลฯ เช่น

- เอะมะพรวาหวาไปชายสวน
- กิ้งก่าไฟทอง
- เอะลัดกั๊กของ เอะกบรรม

๓. การสร้างภาพพจน์โดยวิธีการต่าง ๆ

๓.๑ การ เปรียบ เปรียบเหมือนหรืออุปมา เป็นการ เปรียบสิ่งหนึ่งว่า เหมือนกับอีก สิ่งหนึ่ง โดยยืมคำที่แสดงความเหมือนปรากฏอยู่ เช่น เปรียบ ถัง ดุจ ประหนึ่ง ราวกับ ยิ่งกับ เปรียบ เอะก เอะน

- บริสุทธิ์เหมือนหยกน้ำค้าง
- งามคจนางฟ้า

๓.๒ เปรียบเป็น เป็นการ เปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยไม่มีคำแสดง ว่าเหมือนปรากฏอยู่ เช่น

- แม่นอกกวีวิหังหิกลอน
- ฉันทเฝ้ามองแสงจันทร์ที่ฉายจากมัยนตาเธอ

๓.๓ การ สมมติขึ้นเป็นมนุษย์ คือการกล่าวถึงสิ่งใดก็ตามที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่กระทำกริยาอาการอย่างมนุษย์ใด เช่น

- เกลียวกคลื่นกวักง้อเรือกอย่างเริงรา
- ตะเฒ่าไม่เกยหลับไหล ไครตอบโต้ไหมโนนจิ้งจก

๓.๔ การใช้สัญลักษณ์ คือการใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง เช่น

สีขาวแทน ความบริสุทธิ์
ดอกกหลาม แทน ความรัก
นกขมิ้น แทน คนรอนเร่เมเนจร

๓.๕ การกล่าวเกินจริง เพื่อเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ชัดขึ้น เช่น

- การบินไทยรักคนเท่าฟ้า (รักมาก)
- จะรักเขोजนกว่าโลกลาย (รักนาน)

๓.๖ การกล่าวถึงส่วนน้อยแทนมายรวมถึงส่วนรวม เป็นการกล่าวในลักษณะตรงข้ามกับข้อ ๓.๕ เช่น

"อยากกระฉิบเบา ๆ ว่าตอนนี้เหงาใจจังเลย" (ไม่เพียงแต่เหงา แต่รวมถึงความรัก ความต้องการอยู่ใกล้ด้วย)

"อยากจะทำทั้งคนหัวหงอกหัวดำนั่นแหละ" (เกลียดแก่คนทั้งหมด ทั้งคนแก่ คนหนุ่มสาว ไม่เฉพาะคนหัวหงอกกับคนหัวดำคนใดคนหนึ่ง)

กิจกรรม
ที่ ๑

เอากระดาษกรวนี้ให้นักเรียนทุกคนหยิบบัตรกิจกรรมที่ ๑ ขึ้นมา แล้วช่วยกันพิจารณาว่าข้อความที่ให้ไว้นั้น หมายความว่าอย่างไร ให้เวลาในการทำกิจกรรมนี้ ๑๐ นาที เสร็จแล้วตรวจคำตอบจากบัตร เฉลยประจำชุด

(อาจารย์กรับ ผสมข้อพิถัก ๑๐ นาที ปิดเทปก่อนนักเรียน)

เนื้อหา
ตอนที่ ๒

เป็นยังงั้บางครั้งแบบฝึกหัด ไม่ยากเลยใช่ไหมครับ กรวนี้เรามาศึกษา กลวิธีในการ เสนอความคิดของบุคคลเขียน ที่ใคร่ไปแล้ว การใช้คำที่มีความหมาย นัยประหวัด การใช้สำนวน การใช้อุปมา การสมมติขึ้นเป็นมนุษย์ การใช้สัญลักษณ์ การกล่าวเกินจริง การกล่าวส่วนน้อยแทนมายถึงส่วนรวม เราถือว่าเป็นกลวิธีในการ เสนอความคิด ซึ่งยังมีวิธีการอื่น ๆ อีกมาก

ถ้าข้อความที่เราได้อ่านไถ้ครั้งนั้นเป็นสารประเภทโน้มน้าวใจ พวกคำโฆษณา คำเชิญชวนต่าง ๆ มักจะมีวิธีการ เฉพาะของเขา ที่น่าสนใจคือ

๑. ใช้วิธีการทางจิตวิทยา ในลักษณะต่าง ๆ เช่น

๑.๑ การอ้างคนส่วนใหญ่ เช่น ไกร ๆ ก็ไจ้ ไกร ๆ ก็ชม หรือ ทุกสังคม นิยมไจ้แต่....., ทั่วโลกรู้จักไจ้ เป็นต้น

๑.๒ อ้างชาตินิยม เช่น ไทยทำไจ้ไทยไจ้ เพื่อคนไทยโดยคนไทย นิยมไทยรักษาไทย ไจ้ ป.ท.ท. เป็นต้น

๑.๓ การเข้าหาบุคคล เช่น ภาพยนตร์ขวัญใจชาวบ้าน ชูระของท่าน
กิจการของเรา นักร้องขวัญใจคนเดิม เป็นต้น

๑.๔ การเน้นลักษณะเด่นของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น นาฬิกาสำหรับเมื่
รสนิยมสูง สมุดสำหรับการภาพยนตร์ แอโรวเอกลักษณ์ของเอกบุรุษ เป็นต้น

๑.๕ การเสนอตัวเป็นพวกเดียวกัน เช่น เราห่วงใยดวงใจของคุณ
ขอให้เราได้รับใช้คุณ เป็นต้น

๑.๖ การทำให้เกิดความหวาดกลัว เช่น อันตราย...อย่าเปิดเครื่องใช้
ไฟฟ้าทิ้งไว้โดยไม่มีใครดูแล ไฟรั่วไฟชอร์ตคุณจะสูญเสียทุกอย่าง หรือ แม่นาคมาแล้ว...
หมัดให้หน้าหรือไม้เท้าตีถึงที่เอวเพช (โฆษณาภาพยนตร์)

๒. การใช้เหตุผล เช่น ผมชนะทุกหนเพราะใช้เครื่องยนต์ยี่ห้อ ยี่ห้อ
ปลอดภัยเพราะใช้แผนยี่ห้อยี่ห้อ เป็นต้น

๓. โฆษณาเกินความจริง เช่น การบินไทยรักคุณเท่าฟ้า กริมไข่มุกกวานอิม
คุณภาพล้านเปอร์เซ็นต์ เป็นต้น

๔. ขยายประสาทสัมผัส เช่น ขาอมรสา... เกี้ยวพาราสี อมิ่ง ทานมัน

๕. สร้างคำขวัญ เช่น จิวแตกแจว เล็กก็รักโต บาคารูเพื่อเรื่องรองเท้า

๖. ใช้คำต่างประเทศ เช่น สบาย ไวนุกเลอร์ เส้นทางใหม่ของนักดื่ม

ยาสี่พันผสมสารฟลอรอโรกและสารกำจัดปลวก

๗. ตั้งชื่อสินค้าให้มีความหมายโฉบเฉี่ยวใจ เช่น แป้งหอมน่ารัก
น้ำพริกรสพิพม์ เป็นต้น

คำโฆษณาหนึ่งเราอาจจะบอกว่าใช้กลวิธีนำเสนอหลายแบบ เช่น นิยมไทย
กรุณาไทยไว ป.ต.ท. เราอาจจะบอกว่าอาจากินนิม ในขณะเดียวกันก็มีลักษณะเป็น
คำขวัญควย

ฟังตัวอย่างมากมายแล้วนะครับ คราวนี้ให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ ๒ คำนึงเลย
นะครับไม่ยากหรอก เพียงแต่นักเรียนนึกถึงคำโฆษณาอะไรก็ได้ ลองเขียนมาให้เพื่อน ๆ
ในกลุ่มช่วยกันพิจารณาว่ามันเข้ากับกลวิธีแบบไหน แล้วก็ช่วยกันพิจารณาว่าคำโฆษณานั้น
ดีหรือไม่ดีอย่างไร ๑๐ นาทีนะครับ

บัตรกิจกรรม ที่ ๑

ชุดการสอนที่ ๓ การวิจารณ์งานในการฟังการอ่าน
- การตีความสำนวนภาษา

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๒ คาบ

ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่าคำที่ขีดเส้นใต้ หมายความว่าอย่างไร

๑. ใจปอง ไชยวราไปเมืองเหนือมาหรือ ฉลุยไหม
๒. ทะเลใจเคยหลับใหล ไกรตอมไค้ใหม่จนจืดกัน
๓. เก่ง รุ่ง ๆ พอก เราใจหาเรื่องให้พวกหัวโทะกวัน
๔. อย่าหวังว่าทางที่เธอเดินจะโรยกลีบกลีบหลาบ แฉงหวังว่า เธอจะพบกับ
ชวากหนามรอยแปด และความสำเร็จของ เธอกำลังรอเธออยู่ เมื่อเธอเดินทาง
ผ่านพวงพยอมไปแล้ว
๕. "...ถึงฟ้าเจ้า เอยเจ้า เคยไกลที่ ขึ้นกันเพียงนี้ บุญที่ไม่มีขอเทียมทัน..."

บันทึกกิจกรรมที่ ๒

ชุดการสอนที่ ๓ การใช้วิจารณ์คุณภาพในการฟังการอ่าน
- การระบุกลวิธีในการสังสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

(๑) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาคำโฆษณาที่จำได้ หรือพบเห็นในสิ่งพิมพ์ วิทย์ ไทรทัศน์
ที่ใช้กลวิธีต่อไปนี้ อย่างน้อยวิธีละ ๑ ตัวอย่าง

๑. อ้างชาตินิยม
๒. ใช้เหตุผล
๓. โฆษณาเกินความจริง
๔. สร้างกำขำขัน
๕. ปกป้องความจริงบางส่วน

(๒) ใ้บ้แสดงความคิดเห็นต่อโฆษณาที่ยกมาแต่ละข้อความว่ามีข้อดีเด่น ข้อควรอย่างไร

ตัวอย่าง

"นิยมไทย ภูมิใจไทย ใช้ ป.ต.ท."

ใช้กลวิธีแบบอ้างชาตินิยม มีข้อเด่นคือ ใ้บ้โดยอาศัย กระต๊กรัก กลองจอง จำง่าย
และเป็นถ้อยคำที่ปลุกเร้าจิตใจผู้ได้เห็นได้ฟังข้อความนี้ด้วย

บัตร เฉลย

ชุดการสอบที่ ๓ การไ้วิจารณ์งานในการฟังการอ่าน
- การระบุกลวิธีในการส่งสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

กิจกรรมที่ ๑

๑. ฉลุย - รำรวัน สะทวกสขบาย
๒. ทะเลไ้เกยหลับ = ทะเลมี้ก่ล้น, เก็มไปท่วยคล้น
๓. เก่งวริง ๆ พอกุณ = แ่ยจริง ๆ
๔. โรยควยกลีบกุหลาบ = สะทวก รำรวัน สขยงาม
- ขวญหญมรขบแปค = อนุสรรณานาประการ
๕. กิงฟ้เจาเอย = หิงญสงคักคัก (ยกยองหิงที่ทนรัก)

กิจกรรมที่ ๒

เฉลยตามการ เสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

แบบทดสอบ

ชุดการสอนที่ ๓ การวิเคราะห์วรรณคดีในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

- การตีความสำนวนภาษาและระบิลวิธีในการสังสาร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. "เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ขอเชิญประชาชน
ชาวไทยร่วมกันปลูกป่าเป็นราชบูรณ"

คำเชิญชวนนี้ใช้กลวิธีใดเสนอความนึก

- ก. แสลงรสนิยม
- ข. สร้างคำขวัญ
- ค. อ้างสถิตินิยม
- ง. อ้างคนส่วนใหญ่
- จ. อาศัยความเกรงกลัว

๒. คำเชิญชวนในข้อ ๑. มีลักษณะเด่นอย่างไร

- ก. มีเหตุผลหนักแน่น
- ข. ใช้ให้เห็นประโยชน์
- ค. ใช้ถ้อยคำน่าเชื่อถือ
- ง. ใช้จิตวิทยาในการชักชวน
- จ. กำตอบทุกข้อรวมกัน

๓. "กระทิงแดง ไม่เคยลดคุณค่า โกร ๆ ก็รู้"
คำโฆษณาใช้กลวิธีโฆษณาแบบใด

- ก. สร้างคำขวัญ
- ข. อ้างคนส่วนใหญ่
- ค. อ้างสถิติ
- ง. เสนอตัว เป็นพวกเดียวกัน
- จ. ปิดบังความจริงบางส่วน

๔. "เหมือนคลิด นิตกรมาน ธนาการกรุงเทพ"
คำโฆษณาใช้กลวิธีโฆษณาแบบใด

- ก. อ้างส่วนใหญ่
- ข. สร้างคำขวัญ
- ค. ยั่วประสาธสัมผัส
- ง. โฆษณาเกินความจริง
- จ. ปิดบังความจริงบางส่วน

๕. คำโฆษณาในข้อ ๔. มีลักษณะเด่นอย่างไร

- ก. ใช้ถ้อยคำคล้องจอง
- ข. มีเหตุผลน่าเชื่อถือ
- ค. แสลงความหวังใน
- ง. ใช้คำเรียบง่าย
- จ. ใช้ให้เห็นความมั่นคง

๖. "ในความเห็นของข้าพเจ้า วรรณกรรมร้อยแก้วของไทยก้าวหน้า เปลี่ยนแปลงกลีกลายอย่างทีละขั้น ก่อนที่ไม่ว่าจักรวรรดิมหานครจะคิดไปไม่ถึง แต่สำหรับคนจักรวรรดิมหานคร ความกลีกลายทั้งหลายก็มีใจสิ่งพึงพิศวง"

ความกลีกลายในที่นี้คืออะไร

- ก. ละทิ้งของเดิม
- ข. เข้าใจปัญหาที่เคยมี
- ค. ขยายออกกว้างกว่าเดิม
- ง. ใจชอบเปรียบเทียบกับของเดิม
- จ. เห็นข้อบกพร่องที่มีมาแต่เดิม

๗. "เกิดเป็นคนอย่าช้า ถ้าวานิชก็ก่อกำตรุ ทดวันนี้
 ฌมทำตัวให้เล็กที่สุด แก่ทำงานให้มากที่สุด
 ทำประโยชน์ให้มากที่สุด"

คำว่า "ช้า" ในที่นี้หมายความว่าอย่างไร

- ก. ทะเลิ่ง
- ข. ทะนงตัว
- ค. กูดกุดอื่น
- ง. เห็นแก่ตัว
- จ. อวดเป็นนักเลงโต

๘. ข้อความ "ทำตัวให้เล็กที่สุด" ในข้อ ๗

หมายความว่าอย่างไร

- ก. อ้อยอย่างงอม
- ข. ไม่เกี่ยวข้องกับคนอื่น
- ค. ไม่สร้างกมลขบถ

๙. เรือฟังกำลังของรัฐ

จ. กังหนำคังคางงานอย่างเดียว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๙ - ๑๐

ที่จริงบัวทองก็ได้ชื่อว่า เป็นมหาคนหนึ่ง บวชเรียน
 มากหลายปี กังแกสักหลาเพศไป ท่านมหา
 ก็ทำตัวพริ้วมาตลอด ทำตัวเป็นมราวาสเต็มชั้น
 กินเหลา เขามารตามประสาปฤจนทุกอยาง
 และโกรชนักดาโกรเรียก "มหา" เวลากิน
 เหลาหรือเพี้ยวน้ำผึ้ง หมอว่ามันทำให้เสีย
 "จริต" ว่างไปโนน

๙. คำว่า "มหา" ในที่นี้ หมายความว่า
 อยางไร

- ก. ยิ่งใหญ่
- ข. บุคคลสำคัญ
- ค. พระชั้นผู้ใหญ่
- ง. เกษมราชเรียน
- จ. มีความรู้และประพฤติดี

๑๐. "เสียจริต" หมายถึงข้อใด

- ก. เสียหนา
- ข. เสียอารมณ์
- ค. เสียใจ
- ง. เสียชื่อเสียง
- จ. เสียความตั้งใจ

เฉลย

๑. ๑, ๒. ๑, ๓. ๒, ๔. ก, ๕. ก, ๖. ค,

๗. ๒, ๘. ก, ๙. ๑, ๑๐. ข

ชุดการสอนที่ ๔ การใช้วีดิทัศน์ในการฟังการอ่าน
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

คำนำ

การสอนนักเรียนด้วยชุดการสอนนี้ เน้นที่บทบาทของนักเรียนเป็นสำคัญ บทบาทของครูก็มี
ความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การ เรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงควร
ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูและนักเรียนจากคำชี้แจงต่อไปนี้
คำชี้แจง

๑. ครูจะต้องศึกษารายละเอียดของชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการเรียน
การสอน

๒. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

๒.๑ นาฬิกา เพื่อจับเวลา

๒.๒ กระดาษคำตอบสำหรับข้อสอบแบบ เลือกตอบ (ข้อสอบมี ๑๐ ข้อ)

๒.๓ กระดาษขาว สำหรับตอบแบบฝึกหัด

๒.๔ เครื่องเขียนกระดาน

๓. การเตรียมการก่อนสอน

๓.๑ จัดโต๊ะเรียนและแบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม วางชุดการสอนไว้ให้ครบตามจำนวน

นักเรียนในแต่ละกลุ่ม

๓.๒ ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนและการใช้ชุดการสอน

๔. อวัชปฏิบัติการการสอน ตามที่กำหนดในแผนการสอน

๕. ขอบปฏิบัติของครูขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

๕.๑ ไม่พูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิในการเรียนของนักเรียน

๕.๒ ครูต้องคอยสังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการเรียน การทำงานกลุ่ม ของนักเรียน

กลุ่มอย่างใกล้ชิด หากกลุ่มใดมีปัญหาจะคอยช่วยเหลือได้ทันที

๖. บทบาทของนักเรียน

- ๖.๑ แบ่งกันเป็น ๖ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน
- ๖.๒ ทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน แล้วเก็บแบบทดสอบเข้าที่ให้เรียบร้อย
- ๖.๓ ศึกษารูปการสอน
- ๖.๔ ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
- ๖.๕ ทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ๖.๖ รักษาเวลาในการดาแบบฝึกหัดตามที่กำหนดให้

แผนการสอน

ชุดการสอนที่ ๔ การใช้วิจารณญาณในการฟัง การอ่าน
วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๒ คาบ

เนื้อหา

เนื้อหาจากเรื่อง การใช้วิจารณญาณในการฟัง และเรื่อง การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์
ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ หน้า ๑๐๖ - ๑๒๐ และหน้า ๑๓๔ - ๑๓๗ เน้นเรื่อง
การชี้แจงข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ เรื่องที่ฟังหรืออ่าน และการระบุทรรศนะ ความมุ่งหมายของผู้
ส่งสารมิได้กล่าวไว้โดยตรง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้ นักเรียน จักนำขั้นตอนในการวิเคราะห์และวิจารณ์มาใช้ในการอ่าน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถชี้แจงข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับ เรื่องที่ฟังหรืออ่าน
๒. นักเรียนสามารถระบุทรรศนะ ความมุ่งหมายของผู้ส่งสารซึ่งมิได้กล่าวไว้โดยตรงได้

สื่อการเรียนรู้

๑. บัตรคำสั่ง
๒. บัตร เนื้อหา
๓. บัตร เฉลย
๔. แบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ ๔

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน
๒. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน เสร็จแล้วเก็บแบบทดสอบเข้าที่ให้เรียบร้อย
๓. ให้นักเรียนศึกษาชุดการสอนโดย
 - ๓.๑ ศึกษาบัตร เนื้อหาที่ ๑ และทำแบบฝึกหัดที่ ๑ โดยให้หากาคอบของกลุ่ม เขียนคำคอบ

ของกลุ่มบนกระดานดำ แล้วนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าคำตอบของแต่ละกลุ่มถูกต้อง

เหมาะสมหรือยัง ใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ ๔๐ นาที

๓.๒ ศึกษาบัตร เนื้อหาที่ ๒ และทำแบบฝึกหัดที่ ๒ โดยให้หาคำตอบของกลุ่ม เขียนคำตอบ
ของกลุ่มบนกระดานดำ แล้วนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าคำตอบของแต่ละกลุ่มถูกต้อง
เหมาะสมหรือยัง ใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ ๔๐ นาที

การประเมินผล

๑. ให้นักเรียนหาแบบทดสอบประจำชุดการสอน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
๒. สังเกตความร่วมมือ ความสนใจในการประกอบกิจกรรมการเรียน

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๔ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
 - การรับข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน
 และการระบุจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 เวลา ๒ คาบ

๑. ศึกษาบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ

๒. ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรมซึ่งมี แบบฝึกหัดที่ ๒ ชุดคือ

๒.๑ กิจกรรมที่ ๑ การรับข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่ฟังหรืออ่าน

๒.๒ กิจกรรมที่ ๒ การระบุจุดมุ่งหมาย ทรรศนะของผู้ส่งสาร

๓. อภิปรายสนับสนุนหรือคัดค้านการรายงานกิจกรรมของกลุ่มอื่น

๔. ส่งตัวแทนรายงานการปฏิบัติกิจกรรม

บัตร เนื้อหาที่ ๑

ชุดการสอนที่ ๔ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

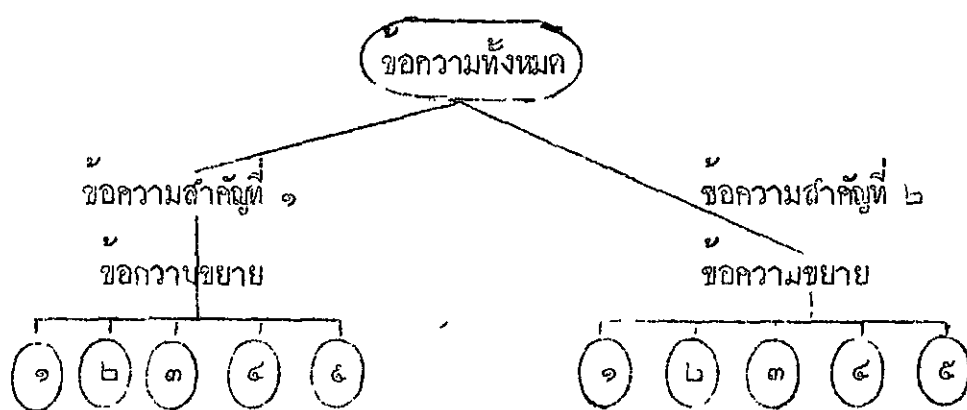
- การบ่งชี้ข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ เรื่องที่ฟังหรืออ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

และการระบุจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร

เวลา ๒ คาบ

การบ่งชี้ข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ เรื่องที่ฟังหรืออ่าน

ในการอ่านหรือฟังข้อความใด ๆ ที่มีความยาวพอประมาณ เรามักจะพบว่า เรื่องนั้น ข้อความนั้น มีสาระสำคัญหลายประเด็น แต่ละประเด็นก็จะมีข้อความขยายหรือข้อความสนับสนุน แสดงให้เห็นได้ดังนี้

ดังนั้นในการการอ่านหรือฟัง เราต้องพยายามแยกให้ได้ว่าข้อความใดเกี่ยวกับประเด็นใด และไม่เกี่ยวกับประเด็นใด

ตัวอย่าง ให้พิจารณาว่าข้อต่อไปนี้ข้อใดเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับการทำ "สมตำ"

ชื่อ	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง	ชื่อ	เกี่ยวข้อง	ไม่เกี่ยวข้อง
ผักชี		/	ต้นหอม	/	
กระเทียม	/		ผักกาดขาว		/
ผักบุ้ง		/	พริกไทย		/
ขมิ้นชัน	/		มะนาว	/	

ลองพิจารณาว่าข้อความต่อไปนี้ ข้อความใด เกี่ยวข้อง ที่จะใช้ในการเรียบเรียงเป็นเรื่อง
“ก่อนซื้อสินค้าควรพิจารณาในรอบคอบ”

๑. สินค้าที่จำหน่ายในท้องตลาดปัจจุบันมีวันจะมีมากขึ้น
๒. ภาวะการขนส่งสินค้าของของไทยตอนนี้ไม่ค่อยแจ่มใส
๓. ไม่ว่าจะเป็นคน เกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรม เรายังต้องพัฒนาอีกมาก
๔. ผู้ผลิตแต่ละรายต่างพยายามหาวิธีการต่าง ๆ
๕. เพื่อที่จะขายสินค้าให้ไ้มากที่สุด
๖. ความระมัดระวังในการวางตัวในวงวนนี้จึงสำคัญยิ่ง
๗. ไม่ควรคำนึงถึงของแถมหรือส่วนลด
๘. เพราะผู้ขายได้เพิ่มราคาไว้กับต้นทุนสินค้าที่เราซื้อแล้ว
๙. เมฆาณได้ยอมเกิด ว่า การฝึกหัดการมาการค้า เรือนให้ลดลงแล้ว
๑๐. เพราะถ้าภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันเราจำเป็นต้องประหยัด

(ข้อที่เกี่ยวข้องคือ ๑, ๓, ๖, ๙)

จากตัวอย่างที่บอกมาข้างต้นจะพบว่า การที่เราจะพิจารณาว่าอะไรสัมพันธ์กับอะไร
ข้อความใดเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับข้อความใด เราต้องวิเคราะห์ ประสิทธิภาพ การสังเกต
รวมกันเข้า เพราะข้อความเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องนั้น

ลองทบทวนฝึกหัดและกับ เราจะทำให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กัน
ของข้อความใดข้อใด

บทกวีจกรรณที่ ๑

ชุดการสอนที่ ๔ การวิเคราะห์งานในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

- การบ่งชี้ข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่ฟังหรืออ่าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

ให้พิจารณาร่วมกันในกลุ่ม นำเอาข้อความข้างล่างนี้มาเรียงกัน เป็นเรื่องราว "รากวีอัน
เจียมสังค" ข้อความใดไม่เข้าพวกให้ตัดทิ้ง เมื่อนั้นใจว่า เรียบ เรียงใดก็ได้แล้วให้เขียนข้อความที่
เรียบเรียงแล้วบนกระดานดำ เพื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น

๑. ฉันทองมาบังหลังชกหลังแข็งอยู่ เชนนี้
๒. เทียงกันเจียมสังค
๓. ชีวิตส่วนใหญ่กำลังอยู่ในห้วงนิทราอย่างสุขารมณ์
๔. ขอมอกไทรบาวาไปเพียงคนเดียว
๕. ซาพเจ้าจาไควา ไคยังเอิญเห็นการาโทรทัศน์
๖. ไม่มีแม้แต่เสียงหรือคหิ่ง เรวไรที่ร้องระงมเหมือนนอยาง เกย
๗. ไม่ใช่ความงมมันในอนาคตกอดหรือ
๘. ทางก็จอมองศุภาสตรีนั้น เปนตา เกียว
๙. ทำไมเล่า ฉันจึงไม่สนนิทราอย่างเขาอื่น
๑๐. ฉันท้องกำลังนั่งลิ้มคาโพลง
๑๑. ถักลงไปข้างล่างริมฝั่งน้ำ เห็นควัสีเซียวอดน
๑๒. น้ำในแม่น้ำไหล เรื่อย เอื่อย ไบ่มีกลิ่นโยนไปโยนมา เหมือนแม่น้ำเจ้าพระยา

บัตร เสนอกิจกรรมที่ ๑

ชุดการสอนที่ ๘ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

- การเรียงข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับ เรื่องที่ฟังหรืออ่าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

นักเรียนลอง เรียงเรียงข้อความตามลำดับต่อไปนี้ จะได้เรื่องราวที่สมบูรณ์

๒

๖

๓

๑๐

๕

๗

๑

นอกจากนี้ไม่เกี่ยวข้องกับ

บันทึกเนื้อหาที่ ๒

ชุดการสอนที่ ๔ การใช้วิจารณ์งานในการฟังการอ่าน

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

- การระบุจุดมุ่งหมาย ทัศนคติของผู้ส่งสาร

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

การระบุจุดมุ่งหมาย ทัศนคติของผู้ส่งสาร

ในการฟังหรืออ่านสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ผู้รับสารสามารถทราบทัศนคติ จุดมุ่งหมายซึ่งผู้ส่งสารมีได้กล่าวไว้โดยตรง เรามักจะพบว่าจุดมุ่งหมายหรือทัศนคติของผู้ส่งสารนั้นมักจะอยู่ในลักษณะดังนี้

๑. บอกไว้โดยตรง เช่น "ผมขอให้พวกเราร่วมกันปลูกป่า เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของท้องถิ่นเรา" จึงถ้าเป็นเช่นนี้ก็ไมยุ่งยากในการพิจารณาแยกแยะอย่างใด

๒. คำซ่อนเร้น คำสั่ง เช่น อย่าทำลายต้นไม้, พรุ่งนี้ขอโหมไฟพร้อมกันนะ

๓. ให้ข้อมูลรายละเอียดในแง่สิ่งที่มีความหมายไว้ เช่น "การบริจากลโลหิตไม่ใช่เรื่องน่ากลัว กลับเป็นผลดีต่อร่างกายที่จะทำให้ระบบการสร้างโลหิตเป็นไปอย่างดีขึ้น และเมื่บริจากลโลหิตยังได้รับความอบอุ่น ความภูมิใจอีกด้วย" การให้ข้อมูลในลักษณะนี้ก็เพื่อประกอบจุดมุ่งหมายให้คนบริจากลโลหิต

๔. การให้เหตุผลสนับสนุน เช่น "ไฉนการพิสูจน์แล้วว่าการตัดไม้ทำลายป่าทำให้พื้นดินขาดความชุ่มชื้น ขาดความอุดมสมบูรณ์ มีหลายประเทศที่กำลังจะกลายเป็นทะเลทรายก็เนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่า เราเองก็อยู่ในสภาพเช่นนั้นเหมือนกัน" เหตุผลที่กล่าวนี้ เพื่อสนองจุดมุ่งหมายไม่ให้ทำลายป่า

อ่านทบทวนอีกครั้งๆ ๖ ให้เข้าใจ แล้วทำแบบฝึกหัด

บัตรกิจกรรมที่ ๒

ชุดการสอนที่ ๔ การใช้วิจารณญาณในการฟังการอ่าน
- การระบุจุดมุ่งหมาย ทรรศนะของผู้ส่งสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ให้ช่วยกันพิจารณาในกลุ่มว่าข้อความต่อไปนี้ ผู้ส่งสารมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

๑.๑ เบอร์นาต ซอว์ ไต่พบกับความล้มเหลวและความไม่สำเร็จมาแล้ว

แต่ความไม่สำเร็จนั้นกลับ เป็นกำลังใจใหม่ความพยายามมากขึ้น แทนที่จะเกิดความท้อแท้ใจ

๑.๒ ในชีวิตทางธุรกิจ ความไม่ตรงต่อเวลาทำให้คนต้องสูญเสียเงินที่ควรจะได้เป็น
หมื่นเป็นแสน และคนเถลไถลต้องพลาดสิ่งดี ๆ หลายอย่างในชีวิต

๑.๓ มิตรที่ก็ร้ายแถมกันไปแล้วครั้งหนึ่ง ผู้ใดเอาเข้ามาสมาคมคิดตัวอีก นั้นได้ชื่อว่า
ถือเอาความตายไว้

๑.๔ จะทำให้รู้เวลาในงาน จะรู้ความให้รู้เมื่อเวลาตกทุกข์ จะรู้มิตรให้รู้เวลา
เกิดภัย จะรู้เมียให้รู้เวลาไรสมบัติ

๑.๕ พึงละความกระตกรกระ เกื่องในการพยายามหาทรัพย์สมบัติ ในการ เล่า เรียน
วิชาอาคม ในการแสวงหาอาหาร ในการทำมาค้าขาย

๒. เขียนคำตอบของกลุ่มบนกระดานคำ เป็นการรายงาน และ เปรียบ เทียบกับกลุ่มอื่น
แล้วร่วมกันอภิปรายว่าคำตอบของกลุ่มใดถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง

กิจกรรมนี้ใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที

บัตร เสนอกิจกรรมที่ ๒

ชุดการสอนที่ ๔ การวิเคราะห์ภาพในการตั้งคำถาม
- การระบุจุดมุ่งหมาย ทรรศนะของผู้ส่งสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

จุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารคือ

๑.๑ ให้มีความสามารถในการสื่อสาร

๑.๒ อธิบาย เป็นกลุ่มใด เด เดล เดล

๑.๓ ทักษะที่มีขอบเขตกว้าง (เช่น ความประพฤติไม่ดีที่เคยปรากฏมาแล้ว) ต้องระมัดระวัง

๑.๔ ให้รักในการศึกษา

๑.๕ ไปควรรู้ในการหาทรัพยากรและความรู้

ชุดการสอนที่ ๔ การใช้วิจารณ์ในการฟังการอ่าน
- การบ่งชี้ข้อความที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน
และการระบุจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

ใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ เป็นข้อมูลตอบคำถามข้อ ๑

เราคือหนุมสาวของวันนี้
มีภาระหน้าที่ที่เฝ้า เฝย
หนทางเรากว้างขวางกว่าใคร เคย
ท่องตั้งตนและลง เอยควยตัว เอง

๑. คำประพันธ์นี้ ผู้แต่งมีความมุ่งหมายอย่างไร

- ก. แสดงหน้าที่ของหนุมสาว
- ข. บรรยายภาพของหนุมสาว
- ค. บอกความรู้สึกของหนุมสาว
- ง. ปลุกเร้าจิตใจของหนุมสาว
- จ. ประกาศเจตนารมณ์ของหนุมสาว

ใช้คำประพันธ์ต่อไปนี้ เป็นข้อมูลตอบคำถามข้อ ๒

ภัยจากล่านำเนา เศร้าใจหาย
อากาศกลายเป็นพิษฤทธิมหันต์
ล้วนเกิดโดยคนก่อวันต่อวัน
ไม่นานมันก็กินฆ่าตนเอง

๒. ผู้แต่งคำประพันธ์นี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร

- ก. ชูใจกลัว
- ข. เตือนให้คิด
- ค. พรรณนาสภาพแวดล้อม
- ง. บรรยายความคับแค้นใจ
- จ. แสดงให้เห็นโทษของความมั่งง่าย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๓ - ๕

"คนที่มีความซื่อเป็นหลัก ความโง่เขลาเป็นแกน มีความยากจนจนจนเป็นอาภรณ์ บางครั้ง
ผมอยากจะกลืนใจตายไปหมดแล้ว" รอดไป

รายหนึ่งตลอดชีวิตต้องอยู่ไฟ และไม่ยอมกินอะไรทั้งสิ้นนอกจากข้าวเหนียวจิ้มเกลือ ผอม เหลือแต่
กระดูก เป็นโรคโลหิตจาง ผมแนะนำให้กินไข่ กิน เนื้อและนม ก็ถูกชาวบ้านโวยวายเอาว่าผิด
ผิดยิ่งใจ กว่าจะรู้กันก็ความหมายถึง แผลง ก็เล่นเอาผมต้องเรียกหายาแก้ปวดศีรษะ"

๓. การแก้ปัญหาของที่นี่ เรื่องใดจำเป็นน้อยที่สุด

- ก. ให้ความรู้ เรื่องอนามัย
- ข. ให้ความรู้ เรื่องศีลธรรม
- ค. ให้ความรู้ เรื่องโภชนาการ
- ง. ให้ความรู้ เรื่องการเกษตร
- จ. ให้ความช่วยเหลือการเล่าเรียนของเด็ก

๔. ข้อใดไม่ใช่ความลำบากของคนที่นี่

- ก. การศึกษา
- ข. เศรษฐกิจ
- ค. สาธารณสุข
- ง. ศาสนา
- จ. โภชนาการ

ไขข้อสงสัยต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๖ - ๗

ในความเห็นของข้าพเจ้า วรรณกรรมร้อยแก้วของไทยก้าวหน้า เปลี่ยนแปลงคลี่คลาย
อย่างที่คุณรูก่อนที่ไม่รู้จักวรรณกรรมตะวันตกจะคิดไปไม่ถึง แต่สำหรับคนที่รู้จักวรรณกรรมตะวันตก
ความคลี่คลายทั้งหลายก็มีอะไรสิ่งหนึ่งพิศวง"

๖. ข้อใดเป็นความคิดสำคัญที่ผู้เขียนมิได้กล่าวไว้
โดยตรง

- ก. วรรณกรรมร้อยแก้วมีลักษณะเฉพาะ
- ข. วรรณกรรมร้อยแก้วขาดเอกลักษณ์ไทย
- ค. วรรณกรรมร้อยแก้วเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- ง. วรรณกรรมร้อยแก้วรับแบบอย่างมาจากตะวันตก
- จ. วรรณกรรมร้อยแก้วซับซ้อนเกินกว่าคนรุ่นก่อนจะเข้าใจ

๗. ข้อใดอยู่นอกประเด็นของข้อความนี้

- ก. คนรุ่นก่อนไม่ยอมรับวัฒนธรรมตะวันตก
- ข. คนรุ่นก่อนยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมของตะวันตก
- ค. ร้อยแก้วของไทยปัจจุบันมีลักษณะคล้ายของตะวันตก
- ง. วัฒนธรรมตะวันตกแทรกซึมเข้ามาในวัฒนธรรมไทย
- จ. ร้อยแก้วไทยคลี่คลายไปในทางสร้างสรรค์

๔. "บ้านเมืองข้างหน้าจะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ ทำไรทำนาเอาแน่ไม่ได้ ดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลงไปมาก เรียนไว้เถอะสิ"

ข้อใดไม่สอดคล้องกับข้อความนี้

- ก. กันไว้ดีกว่าแก้
- ข. มีวิชาอยู่กับตัวกลัวอะไร
- ค. เป็นชาวบ้านหลังฟ้าหน้าสีดิน
- ง. มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน
- จ. เกิดเป็นคนควรหาความสุขใส่ตน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๕ - ๑๐

"คนเขลามีกระทำความขบถ ความอยาก คนฉลาดมักกระทำความดีคิดว่าต้องทำ คนมีปัญญากล้าหาญ จึงกระทำการทวย เห็นว่าการกระทำ"

๕. ความเห็นของบุคคลที่มีใจกล้าไว้โดยตรงคือข้อใด

- ก. คนมีปัญญาไม่มีความขบถ
- ข. คนมีปัญญาไม่มีความรอบคอบ
- ค. คนมีปัญญาไม่ต้องให้ใครบังคับ
- ง. คนมีปัญญาทำอะไรควยคิดว่าการกระทำ
- จ. คนมีปัญญาทุกอย่างว่าจะไรควรอะไรไม่ควร

๑๐. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับข้อความนี้

- ก. ต่างคนก็ต่างใจ
- ข. จงมีใจคนฉลาดล้วนอยู่รวมโลกเดียว
- ค. การกระทำเป็นเครื่องจำแนกให้แตกต่าง
- ง. กิเลสคือความอยากทำให้มนุษย์ทำในสิ่งที่โง่งเขลา
- จ. เมื่อมีแต่ความฉลาดกลัวพลาดผิด จะทำอะไรสักนิตก็แสนเข็ญ

เฉลย

๑. ง, ๒. ข, ๓. ข, ๔. ก, ๕. ง, ๖. ง, ๗. ก, ๘. จ, ๙. ข, ๑๐. ข

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

เวลา ๒ คาบ

คำนำ

การสอนนักเรียนด้วยชุดการสอนนี้ เน้นที่บทบาทของนักเรียน เป็นสำคัญ เกมบทบาทของครูก็มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูสอนจึงควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติของครูและนักเรียนจากคำชี้แจงต่อไปนี้

คำชี้แจง

๑. ครูต้องศึกษาชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนทุกขั้นตอน

๒. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่มีไว้จัดไว้ในชุดการสอน ใต้แก่

๒.๑ นาฬิกา เพื่อจับเวลา

๒.๒ กระดาษคำตอบสำหรับข้อสอบแบบเลือกตอบ (ข้อสอบมี ๑๐ ข้อ)

๒.๓ กระดาษขาว สำหรับตอบแบบฝึกหัด

๒.๔ เครื่องเขียนกระดาษ

๓. การเตรียมการก่อนสอน

๓.๑ สั่งให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้น เราคือลูกของแม่พระธรณี มาล่วงหน้า

๓.๒ แบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม และจัดโต๊ะเรียนเป็น ๕ กลุ่ม

๓.๓ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนและการใช้ชุดการสอน

๔. ลำดับการปฏิบัติการสอน ตามที่กำหนดในแผนการสอน

๕. ขอบปฏิบัติของครูขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

๕.๑ ไปทุกเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิในการเรียนของนักเรียน

๕.๒ ครูต้องคอยสังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการเรียน การทำงานกลุ่มของนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากกลุ่มใดมีปัญหาจะคอยช่วยเหลือทันที

๖. บทบาทของนักเรียน

- ๖.๑ แบ่งกัน เป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน
- ๖.๒ ทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน เสร็จแล้วเก็บแบบทดสอบ เอาที่ให้ไว้เรียบร้อย
- ๖.๓ ศึกษาชุดการสอน
- ๖.๔ ทำแบบฝึกหัดตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
- ๖.๕ ทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ๖.๖ พยายามรักษา เวลาในการทำแบบฝึกหัดให้อยู่ภายในกำหนดที่ให้ได้

แผนการสอน

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราก็คือลูกของแม่พระธรณี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

เวลา ๒ คาบ

เนื้อเรื่อง

เรื่องสั้น เราก็คือลูกของแม่พระธรณี ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒

หน้า ๗๗ - ๘๙

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจความหมายและลักษณะของ เรื่องสั้น
๒. เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ส่วนประกอบของ เรื่องสั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ เรื่องสั้นได้
๒. นักเรียนสามารถบอกข้อขัดแย้งของ เรื่องสั้นได้
๓. นักเรียนสามารถอธิบายฉากและความสำคัญของฉากได้
๔. นักเรียนสามารถให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในเรื่องที่อ่านได้
๕. นักเรียนสามารถเล่า เรื่องได้

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อการเรียนรู้ในชุดการสอน
 - ๑.๑ บัตรคำตั้ง
 - ๑.๒ บัตร เนื้อหา
 - ๑.๓ บัตรกิจกรรม
 - ๑.๔ แบบประเมินการรายงาน
 - ๑.๕ แบบทดสอบประจำชุดการสอน
๒. สื่อการเรียนรู้ที่ครูต้องเตรียม
 - ๒.๑ หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๒. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ ๕ - ๖ แล้วจึงแก้แบบทดสอบเข้าที่
ให้เรียนรอบ

๓. ให้นักเรียนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

๓.๑ กิจกรรมที่ ๑

๓.๑.๑ แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนไปจับฉลากว่ากลุ่มใดจะรับผิดชอบศึกษาบัตรเนื้อหาใด
ในบัตรเนื้อหาที่ ๑ - ๕

๓.๑.๒ ศึกษาบัตรเนื้อหาให้เข้าใจ ใช้เวลาประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที

๓.๑.๓ แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นในเนื้อหาที่ได้รับมอบหมาย

๓.๑.๔ ขณะที่ตัวแทนกลุ่มรายงาน กลุ่มอื่นให้คะแนนการรายงานในแบบ

ประเมินการรายงาน

๓.๑.๕ นักเรียนทั้งชั้นร่วมอภิปรายซักถาม

๓.๒ กิจกรรมที่ ๒

๓.๒.๑ ให้แต่ละกลุ่มทบทวนเนื้อเรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี ทมที่กำหนดให้
ในบัตรกิจกรรมที่ ๒ ใช้เวลาประมาณ ๑๕ นาที

๓.๒.๒ ส่งตัวแทนกลุ่มเล่าเรื่องตอนที่ได้รับการมอบหมาย หน้าชั้นเรียน

๓.๒.๓ ขณะที่ตัวแทนกลุ่มรายงาน กลุ่มอื่นให้คะแนนการรายงานในแบบ

ประเมินการรายงาน

๓.๒.๔ รวมคะแนนจากใบประเมินการรายงานกิจกรรมที่ ๑ และ ๒

ประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดและรอง ๆ ลงมา

การประเมินผล

๑. สังเกตความร่วมมือ ความสนใจในการประกอบกิจกรรมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการ
รายงานหน้าชั้นเรียน

บัตรคำสั่ง

๑๓๒

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราก็คือลูกของแม่พระธรณี
- ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้น
- เล่าเรื่อง

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

-
๑. ให้นักเรียนศึกษาบัตร เนื้อหาที่ได้รับมอบหมายให้เข้าใจ
 ๒. กิจกรรมในชุดการสอนนี้แบ่งเป็น ๒ ตอน
 - ๒.๑ กิจกรรมที่ ๑ เกี่ยวกับความรู้ทั่วไปในเรื่อง เรื่องสั้น ตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรมที่ ๑
 - ๒.๒ กิจกรรมที่ ๒ เล่าเรื่องเราก็คือลูกของแม่พระธรณี ตามที่กำหนดในบัตรกิจกรรมที่ ๒
 ๓. การปฏิบัติกิจกรรมในชุดการสอนนี้ มีการให้คะแนนโดยวิธีแบบประเมิน ขอให้ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมเต็มความสามารถ

บทกิจกรรมที่ ๑

๑๙๒

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องอื่น : เราก็ดูกของแม่พระธรณี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

เวลา ๒ คาบ

-
๑. ให้ส่งตัวแทนกลุ่มไปจับฉลากรับบัตร เนื้อหาบทกวี
 ๒. กักขฬบัตร เนื้อหาให้เข้าใจ ใจ เวลาประมาณ ๑๕ นาที
 ๓. ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น
 ๔. ขณะตัวแทนกลุ่มอื่นรายงาน ให้บันทึกเรียนกรอกคะแนนในแบบประเมินการรายงาน
 ๕. อภิปรายคำถามการรายงาน

บัตร เนื้อหาที่ ๑

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

เรื่องสั้นคืออะไร

เรื่องสั้น เป็นกวีที่เฉพาะ หมายถึงวรรณกรรมร้อยแก้วสั้น เติงคคีประเภทหนึ่ง มีโครงเรื่องอิงประกอบด้วยเหตุการณ์ ตัวละครในเรื่องมีน้อย ข้อขัดแย้งหรือปัญหาชีวิตของตัวละคร จึงมีน้อยไปด้วย และมักมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของชนทั่วไป ตามที่กล่าวมานี้ เรื่องสั้นจะคล้ายกับนวนิยาย คือ มีเนื้อเรื่องที่ผู้แต่งพยายามแต่งให้สมจริงตามลักษณะชีวิตมนุษย์ เรื่องสั้นต่างจากนวนิยายในประการสำคัญคือ นวนิยายกล่าวถึงชีวิตหลายคน หลายกาน และมีเหตุการณ์ในเรื่องซับซ้อนหลาย เหตุการณ์ แต่เรื่องสั้นมีน้อย อีกประการหนึ่งตัวละครในนวนิยายอาจพัฒนาลักษณะนิสัย เปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ของตนในเรื่อง แต่ตัวละครในเรื่องสั้นจะค่อย ๆ เปลี่ยนไม่ได้ ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงนิสัยจะต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะขนาดของเรื่องมีจำกัด

เนื้อเรื่องของเรื่องสั้นจะเกี่ยวกับอะไรก็ได้ อาจเป็นเรื่องชวนขัน การผจญภัย เรื่องลึกลับ เรื่องมีแก่นความจริง เรื่องเหนือธรรมชาติ เหนือวิสัย การวิเศษ และเรื่องที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยหรือจิตใจมนุษย์ หรือเรื่องเกี่ยวกับสังคมมนุษย์ก็ได้ทั้งสิ้น

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราก็ดูลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

โครงเรื่องและข้อขัดแย้ง

โครงเรื่อง ก่อเหตุการณ์ในเรื่องที่เกิดขึ้นเรียงตามลำดับเวลาและเป็นเหตุผลแก่กัน เหตุการณ์นั้น ๆ มักมีข้อขัดแย้งต่าง ๆ ความขัดแย้งเป็นส่วนประกอบสำคัญของโครงเรื่อง เพราะความขัดแย้งเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น ความขัดแย้งแยกประเภทได้ดังนี้

๑. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะที่ปรากฏได้ในชีวิตมนุษย์ เช่น การเผชิญภัยธรรมชาติ เป็นต้นว่า นาทม ลมพายุ ความร้อนจัด หนาวจัด ภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต และความสำเ็จของมนุษย์

๒. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคม เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เช่น การแก่งแย่งผลประโยชน์กัน การแบ่งชั้นวรรณะ การดูถูกคนที่มีความสามารถต่าง ๆ ฯลฯ

๓. ความขัดแย้งภายในใจของมนุษย์ เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความปรารถนาในใจอันขัดแย้งหรือต่อสู้กันอยู่ อาจมีเหตุภายนอกอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่สาเหตุสำคัญที่สุดคือความขัดแย้งในใจของตนเอง

๔. ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับโชคชะตา เป็นความขัดแย้งระหว่างการทำของมนุษย์กับสิ่งที่มนุษย์เชื่อว่ามิอาจหลีกเลี่ยงได้ของชีวิตของตนเอง สิ่งนี้มนุษย์เรียกว่า โชคชะตา หรือพรหมลิขิต โชคชะตานั้นอาจมีทั้งด้านดี เช่น การได้รับโชคลาภที่ไม่คาดฝัน และด้านร้าย เช่น การประสบภัยอันตรายถึงกับสูญเสียชีวิตหรือเสียอวัยวะหรือเสียชีวิตของตน โชคชะตาอาจมีบทบาททำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น

บัตร เนื้อหาที่ ๓

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องต้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

ตัวละครในเรื่องสั้น

ตัวละคร ก็คือมีบทบาทในเรื่อง อาจเป็นคนหรือไม่ใช่คน เช่น ตัววัตถุสิ่งของ ต้นไม้ ดอกไม้ ฯลฯ ก็เป็นตัวละครได้ แม้เรื่องสั้นจะมีตัวละครน้อยและไปมีโอกาสน้อย ๆ พัฒาลักษณะนิสัย แก่ตัวละครก็มีความหมายสำคัญ ผู้แต่งอาจไม่พรรณนาบุรุษหน้าตาของตัวละคร อาจไม่บอกแม้แต่ชื่อของตัวละคร แต่ตัวละครเหล่านั้นจะมีชีวิตและเป็นเหมือนบุคคลที่มีตัวตนจริง ๆ บทบาทของตัวละครจะบังเกิดขึ้นในความคิดของผู้อ่านโดยที่บางครั้งผู้แต่งไม่บอกเล่าออกมาโดยตรง การสร้างภาพให้เห็นชัดเจนที่สุดโดยใช้คำน้อยที่สุดเป็นหัวใจของการแต่งเรื่องสั้น

ปัจจุบันกลวิธีสร้างตัวละครแตกต่างไปจากเดิมคือ ในสมัยแรก ๆ ของการเขียนเรื่องสั้น นักเขียนจะอธิบายบุรุษ หน้าตา กิริยาอาการหรือปกติวิสัยต่าง ๆ ของตัวละครอย่างแจ่มแจ้ง ควบคู่ไปด้วยคานของนักเขียนเอง เหลือไว้ให้ผู้อ่านคิดเพียงเล็กน้อย แต่ในระยะเวลาต่อ ๆ มา วิธีการ "บอกเล่าโดยนักเขียนจนแจ่มแจ้ง" ค่อย ๆ หายไป นักเขียนรุ่นหลังพอใจจะให้ผู้อ่านสัมผัสตัวละครด้วยตนเอง ตัวละครจึง "แสดงตัวของตัวเอง" แทนคำอธิบายของนักเขียน

นอกจากจะเขียนให้ตัวละครแสดงตัวเองด้วยบทสนทนาหรือพฤติกรรมแล้ว ยังพยายามทำให้ผู้อ่านเข้าใจลึกเข้าไปถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครอีกด้วย ตัวละครอาจกล่าวออกมาหรือข้อความที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือโดยไม่เกี่ยวกับสถานการณ์ในเวลานั้นเลย แต่เมื่อกล่าวออกไปแล้วก็ทำให้ผู้อ่านประสมประสานเรื่องราวจนเข้าใจว่าตัวละครมีความนึกคิดอะไร บทสนทนาจึงมีความสำคัญยิ่งในการแสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร

ตัวละครในเรื่องสั้นแบ่งตามความสำคัญของบทบาทได้ ๒ ประเภทคือ ตัวละครสำคัญและตัวละครรอง ผู้เขียนจะแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้

๑. บรรยายรูปลักษณะและความรู้สึกของตัวละคร
๒. ให้ตัวละครอื่น ๆ คิดหรือสะท้อนหากัน เกี่ยวกับตัวละคนนั้น
๓. บรรยายการกระทำของตัวละคร
๔. แสดงบทสนทนาของตัวละคนนั้นกับตัวละคนอื่น
๕. บรรยายกาวาบทคิของตัวละคนนั้น

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

ฉากของเรื่องสั้น

ฉาก คือสถานที่ เวลา และบรรยากาศในท้องเรื่องที่มีเขียนบอกให้ทราบว่า เหตุการณ์นั้น (เรื่องราว) เกิดขึ้น ณ ที่ใด เมื่อใด โดยปกติแล้วเรื่องสั้นไม่นิยมให้รายละเอียดของสถานที่ เวลา และบรรยากาศในท้องเรื่องมากเกินไป มักจะบรรยายอย่างตรงไปตรงมา และกระชับความ การใช้อากอย่างสมจริง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ เหตุการณ์และเวลาที่กำหนดในเนื้อเรื่องซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าถึงบรรยากาศในเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี และในขณะที่เกี่ยวข้องกับจะเป็นการสร้างเงื่อนไขแกผู้อ่านในการสร้างมโนภาพอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นกลวิธีในการปลุกเร้า ชักจูงใจให้ผู้อ่านติดตาม และ เป็นการสร้างความรู้สึกของผู้อ่านให้เกิดกระแสแห่งความสำนึกอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การสร้างฉากหรือบรรยากาศในเรื่องสั้นนั้น ไม่นิยมจะพรรณนาด้วยโวหาร อันบรรเจิดแบบวรรณกรรมแบบฉบับ (วรรณคดี) หรือเรื่องยาว แต่นิยมกล่าวถึงฉากอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความสำนึกก็เป็นการเพียงพอแล้ว โดยปกติแล้วเรื่องสั้นเน้นถึงการขัดแย้ง และกลวิธีในการปิดเรื่องให้เกิดความฉงนแก่ผู้อ่านมากกว่าส่วนอื่น ๆ ของเนื้อเรื่อง ฉะนั้น ฉากเป็นเพียงส่วนประกอบอย่างหนึ่งของเรื่องสั้นเท่านั้นและไม่เน้นมากนัก แต่ฉากหรือบรรยากาศก็มีส่วนช่วยในการดำเนินเรื่องให้ไปสู่จุดสยดของเรื่องอย่างมีคุณภาพ

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

กลวิธีในการ เขียน เรื่องสั้น

ในการ เขียน เรื่องสั้น ผู้แต่งจะใช้กลวิธีแบบใดแบบหนึ่งต่อไปนี้

๑. ตัวละครสำคัญเป็นตัวละคร ไชยธรรมนามบรรพที่ ๑ เช่น แม่ คิณ ช่างเจ้า
๒. ตัวละครหนึ่งไม่สำคัญเป็นตัวละคร ไชยธรรมนามบรรพที่ ๑
๓. ผู้แต่งเล่าเองในฐานะ เป็นผู้ เรื่องทุกอย่าง
๔. ผู้แต่ง เป็นตัวละครในฐานะ เป็นผู้สังเกตการณ์

นอกจากนี้กลวิธีในการปิดเรื่องก็สำคัญไม่น้อยที่จะทำให้ความรู้สึกแก่ผู้อ่านอย่างสมบูรณ์

การปิดเรื่องสั้นที่นิยมมี ๔ วิธีคือ

๑. ปิดเรื่องแบบหักมุม หรือพลิกความคาดหมาย กล่าวคือผู้เขียนได้สร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ในตอนคำ เน้นเรื่องบดบังความหนึ่งหรือมุมหนึ่งของ เหตุการณ์ไว้ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความนึกคิดไปทางหนึ่ง แต่เมื่อถึงจุดสุดท้ายแล้วผู้เขียนก็หักแนวความคิด การคาดคะเนผู้อ่านโดยฉับพลัน
๒. ปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม คือจบเรื่องด้วยการผิดหวัง เศร้าเสียใจ สมเหลว
๓. ปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม คือประสบความสำเร็จ มีความสุข
๔. ปิดเรื่องแบบเน้นในชีวิตจริง คือจบเรื่องอย่างสมจริงและให้แนวคิดแก่ผู้อ่าน การปิดเรื่องแบบนี้ผู้เขียนจะไม่ปิดเรื่องโดย เกิดขาดแคลนรอยให้ผู้อ่านคิดเอง เป็นการช่วยให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์

การใช้ภาษาในเรื่องสั้น

โครงสร้างทางภาษา เป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญไม่น้อยในการ เขียน เรื่องสั้น การใช้ภาษาที่เพี้ยนและเยิ่นเย้อ ทำให้ความของ เรื่องสั้น กอปรลงไป ภาษาที่กระชับจริงตามสถานการณ์ สถานะของบุคคลในเรื่องจะทำให้ตัวละครมีชีวิตชีวา ทำให้โครงสร้างส่วนต่าง ๆ ของ เรื่องสั้น เติบโตมาอย่างมากมาย และเพิ่มคุณค่าอย่างคาดไม่ถึง

บันทึกกิจกรรมที่ ๒

ชุดการสอนที่ ๕ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

๑. ให้แต่ละกลุ่มทบทวนเนื้อหาเรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี เพื่อนำมาเล่าหน้าชั้นเรียน
กันนี้ (ใช้เวลา ๑๕ นาที)

กลุ่มที่ ๑ ตั้งแต่ตอนเรื่อง ถึง จบย่อหน้าที่ ๓ ของหน้า ๘๑ (...และล้มลงบนแผ่นดินที่
แต่กระแจะแห่งคันทันที)

กลุ่มที่ ๒ ตั้งแต่ ย่อหน้าที่ ๔ ของหน้า ๘๑ (เมื่อเดินกะบิงมากลับมา...) ถึงย่อหน้าที่ ๒
นี้จากท้ายหน้า หน้า ๘๒ (...พระพิรุณจะโปรยค่างนาทุเรกเช่นนี้)

กลุ่มที่ ๓ ตั้งแต่ ย่อหน้าสุดท้าย หน้า ๘๒ ถึง จบหน้า ๘๓

กลุ่มที่ ๔ ตั้งแต่ หน้า ๘๔ ถึง ย่อหน้าที่ ๔ ของหน้า ๘๕ (...หล่อนก็ได้เห็นสิ่งประหลาด)

กลุ่มที่ ๕ ตั้งแต่ ย่อหน้าที่ ๒ ของหน้า ๘๕ (หล่อนเห็นตนหญาเล็ก...) จนถึงเรื่อง

๒. ส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องที่หน้าชั้นเรียน

๓. ขณะตัวแทนกลุ่มอื่นรายงาน ให้มักเรียนกรอกคะแนนในแบบประเมินการรายงาน

๔. หลังจากแต่ละกลุ่มรายงานจบ ให้กลุ่มที่เหลือจับฉลากออกมาวิจารณ์การรายงาน

แบบทดสอบ

ชุดการสอนที่ ๕ - ๖ เรื่องสั้น : เราก็คดลูกของแม่พระขรรค์

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๔ คาบ

๑. ข้อใดกล่าวถึง เรื่องสั้น ก. สารคดีประเภทหนึ่ง ข. มุ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิง ค. เรื่องของชีวิต หลายคน หลายงาน ง. เหตุการณ์ในเรื่องซับซ้อนหลาย เหตุการณ์ จ. การเปลี่ยนแปลงนิสัยของตัวละคร เป็นไปอย่างรวดเร็ว	ข้อความนี้บอกลักษณะข้อใดของตัวละคร ก. ไม่ไว้วางใจสามี ข. เป็นคนใจเด็ด ค. เป็นคนรอบคอบ ง. เป็นคนช่างฝัน จ. เป็นแม่ที่ช่างสงสัยลูก
๒. "ข้อขัดแย้ง" ในเรื่องสั้นคือข้อใด ก. การผจญภัยน้ำท่วม ข. ความเข้าใจผิดของตัวละคร เอก ค. บรรยายให้เห็นข้อแตกต่างของตัวละคร ง. เขียนให้เห็นความจริงผู้อ่านสามารถแย้งได้ จ. บทสนทนาของตัวละครที่เกี่ยวกับในเหตุการณ์ต่าง ๆ ขัดแย้งกันเอง	๔. "ลมหายใจโกรธกราบ เป็นลมร้อนหนาวที่สะบัดเอาเปลวแดดมาควย ผ่านทางเกวียนลอบคลุ้งเป็นสีน้ำตาลอ่อน ตลอดทั้งเป็นสีน้ำตาลมัว ๆ ของฟางแห้ง สะเก็ดไผ่ลัดไม้เหมือนมันขึ้นท่ายแห่งจริงทั้ง" ข้อความนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับ ก. เสียใจ ข. สลดใจ ค. หดหู่ใจ ง. อึดอัดใจ จ. ปวดร้าวใจ
๓. "นี่เป็นลูกคนที่สองที่เขามาคืนอยู่ในท้องของหลอน เป้ลูกคนที่หนึ่งดูเหมือนจะตื่นแรงกว่าคนแรกอยู่หลายเท่า กง เป็นผู้ชาย .. หลอนก็คือนักคิดเหมือนเงินและกาโอกเหมือนเงิน แก่กราวที่หลอนจะไม่ให้เหมือนกราวที่แล่วอย่างหัวเถิดถิ่นชาติ"	

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๕ - ๖

ความตายของลูกสาว เป็นสาเหตุทำให้หมั้นวิวาห์แตกแยกกันที่กิน จึงหลอนนั่งหลอนลมลงนอนสลบ
 อยู่อย่างรุนแรง เขากะดกคำ "...ที่ก่อนรัก เริ่มไปด้วยความรอนแรมและฝันมา ๆ และความตาย"
 หลอนบอกเขา "ถ้าเธอไม่ไปกับฉัน ฉันจะหึงมันไปคนเดียว"

เอนพยายามจับ เขื่อน้ำตาหลอนให้ห่างจากรองแถมควยเลี้ยงกระทอบกระแทน เขาตอบว่า
 "เราจะไปด้วยกันอีกครั้ง" กรามของเขาขบกันไปในขณะนั้น "เราจะกลับไปสู่ที่ ๆ เป็นความผาสุก
 ของเธอ แต่..."

"แต่..." หลอนทวนคำ

"แต่ขอเวลาให้ฉันอีกสักหน่อย ขอเวลาให้ฉันอีกสักปี ขอให้ฉันได้เก็บเกี่ยว เหนี่ยวที่ฉันหวานลงไป
 บนมันขอเป็นพนักพิงหัวไปบ้างเสียก่อน เราก็จะหึงชีวิตที่เป็นเมฆบัง เกิดเวลานี้ไป"

๕. เหตุการณ์ตอนนี้แสดงให้เห็นว่า เอนและ

รมณีย์แตกต่างกันในเรื่องใด

ก. ความรู้สึกต่อผืนดิน

ข. ความเสียใจที่สูญเสียลูก

ค. จิตใจที่เข้มแข็ง - อ่อนแอ

ง. ความรู้สึกเป็นสุข - ทุกข์

จ. การตัดสินใจเด็ดขาด - ไม่เด็ดขาด

๖. เอนมีความรู้สึกอย่างไร

ก. ชมชื่นใจ

ข. ก้มแสนใจ

ค. รำคาญใจ

ง. รันทดใจ

จ. ชักเคืองใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๗ - ๘

"ยอครัก

โปรครทวยว่า ขณะที่เธอพบจกหมายนั่น เมียของเธอได้ขึ้นรถไฟกลับไปที่บ้านที่กรุงเทพฯ แล้ว
 ที่นั่นฉันมีแม่ที่กำลังกอดอยู่ และมีความปลอดภัยที่จะให้เกล็ดเหง้ากำลังจะล้มตาคโลกอย่างพรั่งพร้อม
 เอนขา...อย่า เกิดยัดฉันเลยที่ทองท่าลงไปเรนนี้ เธอกรแล้วว่าฉันมีไคหนีไปเพื่อความสุขของตัว
 ฉันเอง หากเพื่อความสุขของลูกในท้องโดยตรง ฉันจะยอมให้ที่คืนรักนี้ชาลูกของฉันอย่างคนแรก
 ไม่ได้ ฉันยังรักเธอเสมอ...

เมียของเธอ"

๗. ความคิดสำคัญในจดหมายนี้คือข้อใด

- ก. ที่ไฉนรักกันแต่เกิด
- ข. ลูกคือแก้วตาของใจของแม่
- ค. บิดามารดาก็ที่พึ่งอันประเสริฐ
- ง. เกิดเป็นหญิงแท้จริงแสนลำบาก
- จ. ขยายแอรรักนาตมดักกว่าหวาน

กรันพวนานนำกาลพาล เป็นชม

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๘ - ๑๐

ครั้งนั้นฝนแล้งเหมือนครั้งนี้ ทุก ๆ วันเย็นจะอดกไปยืนโอดเดี่ยวอยู่กลางนา ร่างหะมีนนักบินของเขาคักเอนกับขอบฟ้าอันเว้งว้าง แหงนหนารอคอยความกรุณาจากพระพิรุณ ร่มเย็นพยายามหัวเราะประชันให้เขารำลึกหัว หลอนพยายามให้เขาไครตระหนักว่า การที่จะรอดพระเจาช่วยนั้นเป็น เรื่องของคนโง่ ๆ แทะแล้วหลอนเองกลับเป็นฝ่ายผิดหวัง ก็นั้นฟ้าคารามาแต่ไกล และในกอนดึกขณะที่เขานอนเคียงกับหลอนอยู่นั้น ฝนก็เทจิก ๆ ลงมา

๘. ข้อความนี้สะท้อนภาพอารมณ์การพำนาในกานใด

- ก. ความสุข
- ข. ความอดทน
- ค. ความลาหลัง
- ง. ความพยายาม
- จ. ความเรียบง่าย

๘. เมื่อเดินไครรับจดหมายนี้จะรู้สึกร้อยไร
(ในขอมูลในข้อ ๕ - ๖ ประกอบด้วย)

- ก. โกรธ
- ข. ว้าวุ่นใจ
- ค. เศร้าใจ
- ง. แก่นใจ
- จ. เสียใจ

๙. "การที่จะรอดพระเจาช่วยนั้นเป็น เรื่องของคนโง่ ๆ" คำพจน์นี้ต้องการให้เกิดผลตามข้อใด

- ก. สิบเบี้ยในโกนมือ
- ข. น้ำขมให้รับคัก
- ค. พกหินคือกว่าพณน
- ง. หากินควยล่าแขง
- จ. นกน้อยทำรังแต่พอตัว

เฉลย

๑. จ, ๒. ก, ๓. ง, ๔. ก, ๕. ก, ๖. จ, ๗. ข, ๘. ข, ๙. ค, ๑๐. ง

แบบประเมินการรายงาน

ผู้รายงาน (กลุ่มที่)..... ผู้ประเมิน (กลุ่มที่).....
 ให้ทำเครื่องหมาย + ในช่องประเมินที่เห็นว่าเหมาะสม

รายการที่ประเมิน	ดีมาก ๔	ดี ๓	พอใช้ ๒	ควรปรับปรุง ๑	หมายเหตุ
๑. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา					
๒. ความแจ่มชัดในการรายงาน					
๓. การเลือกใช้ถ้อยคำในการรายงาน					
๔. การเลือกประเด็นมารายงาน					
๕. บุคลิกของผู้รายงาน					
รวม					
รวมทั้งสิ้น					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

คู่มือครู

ชุดการสอนที่ ๒ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

คำนำ

การสอนนักเรียนควยชุดการสอนนี้ เน้นที่บทบาทของนักเรียนเป็นสำคัญ แต่บทบาทของครูก็มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จำทำให้การ เรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูสอนจึงควรพิจารณารายละเอียด เกี่ยวกับการปฏิบัติของครูและนักเรียนจากคำชี้แจงต่อไปนี้

คำชี้แจง

๑. ครูต้องศึกษาชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการ เรียนทุกขั้นตอน
๒. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่มีไว้จัดเตรียมไว้ในชุดการสอน ได้แก่
 - ๒.๑ นาฬิกา เพื่อจับเวลา
 - ๒.๒ กระดาษคำตอบสำหรับข้อสอบแบบ เลือกรับตอบ (ข้อสอบมี ๑๐ ข้อ)
 - ๒.๓ กระดาษขาว สำหรับตอบแบบฝึกหัด
 - ๒.๔ เครื่องเขียนกระดาษ
๓. การเตรียมการสอน
 - ๓.๑ สั่งให้นักเรียนไปอ่านบททวนเรื่องสั้น เราคือลูกของแม่พระธรณี อีกครั้งหนึ่ง
 - ๓.๒ แบ่งนักเรียนและจัดโต๊ะเรียนเป็น ๔ กลุ่ม วางชุดการสอนไว้ให้ครบ
 - ๓.๓ อธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการ เรียนและการใช้ชุดการสอน
๔. การปฏิบัติในการสอน ตามที่กำหนดในแผนการสอน
๕. ขอบปฏิบัติของครูขณะนักเรียนปฏิบัติกิจกรรม
 - ๕.๑ ไม่พูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิในการ เรียนของนักเรียน
 - ๕.๒ ครูต้องสังเกตความตั้งใจ ความสนใจในการ เรียน การทำงานกลุ่มของนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากกลุ่มใดมีปัญหาจะคอยช่วยเหลือทันที

๖. บทบาทของนักเรียน

๖.๑ แบ่งกันเป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๖.๒ ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดในบัตรคำสั่งและบัตรกิจกรรม

๖.๓ ทำแบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ ๕ - ๖ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ไปทดสอบก่อนเรียน

ชุดการสอนที่ ๕

ชุดการสอนที่ ๖ เรื่องสั้น : เราก็คือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

เนื้อหา

เรื่องสั้น เราก็คือลูกของแม่พระธรณี ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒

หน้า ๗๗ - ๘๗

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์สารในเรื่องที่อ่าน
๒. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวรรณกรรมประเภท เรื่องสั้น
๓. เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจบันเทิงคดีประเภท เรื่องสั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะอันนิสัยของตัวละครได้
๒. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบลักษณะ อันนิสัยของตัวละครในเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนสามารถบอกสารสำคัญของ เรื่องที่อ่านได้
๔. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับคุณค่าและกลวิธีการแต่ง เรื่องสั้นได้

สื่อการเรียนรู้

๑. สื่อการเรียนรู้ในชุดการสอน
 - ๑.๑ บัตรคำสั่ง
 - ๑.๒ บัตร เนื้อหา
 - ๑.๓ บัตรกิจกรรม
 - ๑.๔ แบบประเมินการรายงาน
 - ๑.๕ แบบทดสอบประจำชุดการสอนที่ ๕ - ๖

๒. สื่อการเรียนที่ครูต้องเตรียม

๒.๑ หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒

๒.๒ ฉลากหมายเลข ๑ - ๔ จำนวน ๒ ชุด

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน เลขานุการกลุ่ม ๑ คน

๒. ส่งตัวแทนกลุ่มวัดฉลากเลือกกิจกรรม ซึ่งจะมีกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมตรงกัน ๒ กลุ่ม คือ

๒.๑ บัณฑิตกิจกรรมที่ ๑ จำนวน ๒ กลุ่ม

๒.๒ บัณฑิตกิจกรรมที่ ๒ จำนวน ๒ กลุ่ม

๒.๓ บัณฑิตกิจกรรมที่ ๓ จำนวน ๒ กลุ่ม

๒.๔ บัณฑิตกิจกรรมที่ ๔ จำนวน ๒ กลุ่ม

๓. แต่ละกลุ่มหาคำตอบแบบฝึกหัดที่ได้รับ

๔. ให้รายงานหน้าชั้นโดยกลุ่มที่ทำกิจกรรมเดียวกันเสียงว่ากลุ่มใดจะรายงาน กลุ่มใดจะ

วิจารณ์การรายงานและเสนอแนะเพิ่มเติม

๕. ขณะตัวแทนกลุ่มออกไปรายงาน กลุ่มที่เหลือให้คะแนนในแบบประเมินการรายงาน

๖. นักเรียนทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ตัวแทนกลุ่มรายงาน

๗. รวมคะแนนในแบบประเมินการรายงาน ประกาศชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดและ

รอง ๆ ลงมา

การประเมินผล

๑. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประจำชุดการสอน ซึ่ง เป็นชุดเกี่ยวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
ชุดการสอนที่ ๕

๒. สังเกตความร่วมมือ ความสนใจในการประกอบกิจกรรมกลุ่ม

บัตรคำสั่ง

ชุดการสอนที่ ๖ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

๑. ทบทวนเนื้อเรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี ให้เข้าใจ
๒. ส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเลือกกิจกรรม
๓. อภิปรายในกลุ่ม เพื่อหาคำตอบกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
๔. ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
๕. ส่งตัวแทนออกมาวิจารณ์การรายงานหน้าชั้นเรียนของกลุ่มที่ทำกิจกรรมเดียวกัน
๖. กรอกระดานในแบบประเมินการรายงาน

บัตร เนื้อหา

ชุดการสอนที่ ๖ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
 วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

เนื้อเรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักณ์ เล่ม ๒
 หน้า ๔๐ - ๔๖

ปฏิบัติการที่ ๑

ชุดการสอนที่ ๖ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เวลา ๒ คาบ

๑. ให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาว่าข้อความหรือเหตุการณ์ตอนใดในเรื่องที่สนับสนุนว่าตัวละครมีลักษณะหรือคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๑.๑ เอ็น เป็นชายที่ร่างใหญ่โต บึกบึน

๑.๒ รณดิษฐ์ เป็นผู้หญิงที่อ่อนไหว

๑.๓ เอ็น เป็นคนมีอคติ

๑.๔ รณดิษฐ์ ถือความรักเป็นสรวง

๒. ให้เตรียมตัวแทนกลุ่มออกไปรายงานหรือวิจารณ์การรายงานหน้าชั้นเรียนของกลุ่มที่ทำกิจกรรมเดียวกัน

๓. กรอกระแนงในแบบประเมินการรายงาน เมื่อกลุ่มอื่นออกไปรายงาน

บัตรกิจกรรมที่ ๒

ชุดการสอนที่ ๒ เรื่องสั้น : เราก็คือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

๑. ให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาว่าข้อความในชุดที่ ๑ กับชุดที่ ๒ ถูกได้ใช้กลวิธีในการแต่ง
แบบเดียวกัน และให้บอกควยวาแต่ละคู่ใช้กลวิธีแบบใด

ชุดที่ ๑	ชุดที่ ๒
๑. "ตัว เมียนี้รู้จักกันมานานแล้วหรือคะ" "ไม่ใช่ตัว เมีย" สอง เมืองตัวก็เสียง "อ้อ...แพ้น...ก็เหมือนกันแหละคะ คงลงเอย ยังงั้นเหมือนกัน หรืออาจจะลงเอยแล้วก็ได้" "ผู้หญิงคนนี้เคยบ่นคะ แค่งั้นแกล้งไป เขาเป็นใคร ทำอะไร" "เขารวยนะ นั่นนะ" สอง เมืองทำเสียงแกล้ง	ก. ครั้นแล้วรุ่งเช้าที่ฉันกระหายน้ำมาถึง ฉันจ้วเงีย ลุกออกจากโพรงใบ เมื่อได้ยินเสียงไก่ขัน อากาศที่ชุ่มฉ่ำ เพราะละอองหมอกซึ่งขำขม อยู่ทั่วบริเวณป่า เหมือนกรูไวกวายเป็นบาง ๆ
๒. หลอนหลับตาในในความรู้สึกครึ่งหลับครึ่งตื่น เกิดอารมณ์ของแฉะสกปรกอย่างไม่เคยเกิดมาก่อน เลยในระยะเวลา ๓ ปีนี้	ข. "ตาเหื่องละ ปอม" ย่าถาม "พี่เหื่องไม่สบายคะย่า เมื่อวานกลับจากทำงาน บ่นว่าไม่สบาย เลยไปให้หมอตรวจ หมอบอกว่า ร่างกายอ่อนเพลีย สมองเครียด เลยให้พักผ่อน อยู่ที่โรงพยาบาลสักสองสามวันคะ"
๓. เธอผู้นั้นพูดถูก "ข้างใน" ของนายเมื่พระคุณ ของฉันทันทีสะอาดจริง ๆ เขาเป็นเมื่จิตใจงาม แม่เขาจะเป็นเพียงแต่"หมากกลางถนน"ตัวหนึ่ง ที่อดโซ่ "พฤติกรรมอันน่าเศร้าเรื้อรังของเขานั้น ฉันไม่เกลียด	ค. ความตายของลูกเป็นสาเหตุที่ทำให้ฉันมีนิสัย เกลียดแค้นที่ฉันจึงหลอนลุ่มหลงนอนสลบนั้นอย่าง รุนแรงเขากระดกคำ "...ที่นี้คือนรก เพิ่มไป ด้วยความร้อนแรงแผดและฝุ่นบา ๆ และ ความตาย" หลอนบอกเขา

๒. ให้เตรียมตัวแทนกลุ่มไปรายงานหรือวิจารณ์การรายงานหน้าชั้นเรียน

๓. กรอกระแนบในแบบประเมินการรายงาน เมื่อกลุ่มอื่นออกไปรายงาน

บทปริกักรวรรที่ ๓

ชุดการสอนที่ ๖ เรื่องต้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

๑. จากการศึกษาเรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับ
ความคิดและคำพูดของรมดีข้างล่างนี้ จงอธิบายในกลุ่ม หาเหตุผลให้สมจริง
" เวนาจะกลับไปเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัย เกตกรกสกรอย่าง เกานะคะ เอ็น" หลอนแนะ
เขา "ไม่ต้องมาลำบากลำบากที่นั่นเลย ๆ นี่ ไม่ต้องตากแดดตากน้ำทั้งวัน ไม่ต้องสู้รบปรบมือกับ
ธรรมชาติอย่างนี้ ไม่ต้องกอยเหงาหนารอพระพิรุณโปรดย่างทุเรศแบบนี้"

๒. เตรียมตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้น หรือวิจารณ์การรายงานของกลุ่มที่ทำกิจกรรม
เดียวกัน

๓. กรอกระแนงในแบบประเมินการรายงาน เมื่อกลุ่มอื่นออกไปรายงาน

บัตรกิจกรรมที่ ๔

๑๙๓

ชุดการสอนที่ ๖ เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี
วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๒ คาบ

จากการศึกษา เรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี ให้นักเรียนอธิบายในกลุ่มเพื่อหาว่า

๑. เหตุการณ์ ลักษณะ หรือ การกระทำใดในเรื่องนี้นักเรียนประทับใจที่สุด เพราะเหตุใด
๒. นักเรียนไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ การกระทำ เหตุการณ์ หรือคำพูดใดในเรื่องนี้

จงอธิบายพร้อมเหตุผล

๓. เกริ่นส่งตัวแทนออกไปรายงาน หรือวิจารณ์การรายงานกลุ่มที่ทำกิจกรรมเดียวกัน
๔. กรอกระดานในแบบประเมินการรายงาน เมื่อกลุ่มอื่นออกไปรายงาน

วิชาภาษาไทย ท ๔๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การใช้วิจารณ์ในการฟัง

เวลา ๒ คาบ

เนื้อหา

หลักเกณฑ์การใช้วิจารณ์ในการฟังและประเภทของสาร ตามบทที่ ๖ ของหนังสือเรียน
ภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า "วิจารณ์ในการฟัง"
๒. เพื่อให้นักเรียนเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการมีวิจารณ์ในการฟัง
๓. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการใช้วิจารณ์ในการฟัง
๔. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการฟังอย่างมีวิจารณ์

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของ "การฟังอย่างมีวิจารณ์" ได้
๒. นักเรียนสามารถชี้แจงความจำเป็นและความสำคัญของการมีวิจารณ์ในการฟังได้
๓. นักเรียนสามารถชี้แจงประเภทของสารได้อย่างถูกต้องว่าเป็นสารให้ความรู้

โน้มน้าวใจ หรือจรรโลงใจ

๔. นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางในการใช้วิจารณ์ในการฟังได้
๕. นักเรียนสามารถอธิบายระบอบความคิด ทั้งเกณฑ์ในการฟังอย่างมีวิจารณ์ในกลุ่มย่อยได้

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือพิมพ์
๒. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำหนังสือพิมพ์ฉบับที่พาหุวิชาสำคัญมาให้ให้นักเรียนดูแล้วอ่านให้ฟัง
สนทนากลุ่มเกี่ยวกับสาระสำคัญของข่าว และบอกให้ทราบว่า การฟังเรื่องใด ๆ ต้องมีหลักเกณฑ์
ในการฟังจึงจะได้ประโยชน์จากการฟังทุกครั้ง

๒. ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนหน้า ๑๐๗ - ๑๐๘ เรื่องความหมายและกระบวนการใช้

วิจารณ์ในการฟัง

๓. ช่วยกันสรุปความหมายและกระบวนการฟังโดยใช้วิจารณ์ จดลงในสมุด

๔. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง การใช้วิจารณ์ในการฟังสารประเภทต่าง ๆ ในหนังสือเรียน

ภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒ หน้า ๑๐๘ - ๑๑๐

๕. ช่วยกันอภิปรายและสรุปสาระสำคัญของตอนที่อ่าน จดลงในสมุด

๖. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่ ๖ ดังนี้

๖.๑ แบบฝึกหัดทบทวนความรู้ ข้อ ๑) - ๓) ทำเป็นรายบุคคล

๖.๒ แบบฝึกหัดกิจกรรมกลุ่ม ข้อ ๔

การประเมินผล

๑. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย แสดงความกึกเห็น

๒. ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม

คาบที่ ๓ - ๔

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การใช้วิจารณ์ในการฟัง

เวลา ๒ คาบ

เนื้อหา

การใช้วิจารณ์ในการฟังสารประเภทต่าง ๆ ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา
เล่ม ๒ หน้า ๑๐๗ - ๑๒๓

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการฟังสารประเภทต่าง ๆ อย่างมีวิจารณ์
๒. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกฟังสารประเภทต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณ์
๓. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ เกี่ยวกับการฟังอย่างมีวิจารณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นได้
๒. นักเรียนสามารถเขียนรายงานเชิงวิจารณ์ เกี่ยวกับ เนื้อหาและวิธีการใช้ภาษารวมทั้ง
ส่วนที่ไร้ในการ เสนอข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ได้
๓. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเมื่อได้ฟังหรือได้อ่านบทโฆษณาทางสื่อมวลชน
ได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล
๔. นักเรียนสามารถจับจุดประสงค์และทรรณะของบทพูดหลังจากการฟังปรากฏการณ์ บทความ
หรือการอภิปราย รวมทั้งการโน้มน้าวใจในสถานการณ์ต่าง ๆ
๕. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงประเมิณค่าได้อย่างมีหลัก เกณฑ์และ เหตุผล
๖. นักเรียนสามารถชี้ให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของบทประพันธ์ บทความ
และคำสอนต่าง ๆ ได้

สื่อการเรียน

๑. เครื่องเล่นแถบบันทึกเสียง
๒. แถบบันทึกเสียงการ เสนอข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและ
การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์

๓. ตัวอย่างบทโฆษณา ๑๐ ข้อความ
๔. บั๊กข้อความแสดงลักษณะสารประเภทต่าง ๆ ๑๐ บั๊ก
๕. หนังสือเรียนภาษาไทย ระดับชั้นพัฒนา เล่ม ๒

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. เปิดแถบบันทึกเสียงการเสนอข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและข่าวที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ ให้นักเรียนบอกว่าข่าวที่เปิดให้ฟังมีรายละเอียด วิธีการนำเสนอ น่าเชื่อถือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๒. ครูหยิบบัตรที่เตรียมมา ๑ บั๊ก อ่านข้อความ แล้วให้นักเรียนบอกว่า

- ๒.๑ ข้อความนั้นเป็นข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น
- ๒.๒ ผู้เขียนข้อความนั้นมีจุดประสงค์อะไร เหตุใดจึงเชื่อเช่นนั้น
- ๒.๓ ข้อความนั้นให้แนวคิดที่มีคุณค่าในทางใดหรือมีข้อบกพร่องอย่างไร

๓. เปิดแถบบันทึกเสียงข่าวให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนทุกคนเขียนรายงานจากการฟังในประเด็นต่อไปนี้

- ๓.๑ เนื้อหาละเอียดสมบูรณ์เพียงพอหรือไม่
- ๓.๒ วิธีการโฆษณาและจำนวนที่ใช้ในการเสนอข่าวเหมาะสมหรือไม่
- ๓.๓ แสดงความคิดเห็นต่อการเสนอข่าวนั้น

๔. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกบัตรคำโฆษณา ๑ บั๊ก ปรึกษากันในกลุ่มแล้วออกไปรายงานหน้าชั้นเรียนว่าคำโฆษณานั้น มีข้อเด่นข้อด้อยอย่างไร

การประเมินผล

๑. ตรวจการเขียนรายงาน
๒. สังเกตการตอบคำถาม การอภิปราย การรายงาน

แผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม

คาบที่ ๕ - ๘

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

เรื่อง การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์สาร

เวลา ๔ คาบ

เนื้อหา

กระบวนการวิเคราะห์และวิจารณ์สาร ตามหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒

๑๓๓ - ๑๓๔

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความมุ่งหมายในการอ่าน
๒. เพื่อให้นักเรียนสนใจและเห็นประโยชน์ของการอ่าน
๓. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนและวิธีการอ่านอย่างวิเคราะห์และวิจารณ์สาร
๔. เพื่อให้นักเรียนรู้จักรูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีเสนอเรื่องของงานเขียนประเภทต่าง ๆ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถบอกความมุ่งหมายในการอ่านได้
๒. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนการอ่านอย่างวิเคราะห์และวิจารณ์สารได้
๓. นักเรียนสามารถบอกรูปแบบของงานเขียนที่อ่านได้
๔. นักเรียนสามารถสรุปเนื้อเรื่องที่อ่านด้วยคำสำนวนของตนเองได้
๕. นักเรียนสามารถบอกทฤษฎีของผู้เขียนได้
๖. นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นของผู้เขียนได้

สื่อการเรียน

๑. แบบเรียนภาษาไทยชุดทักษะพัฒนา เล่ม ๒
๒. ตัวอย่างสารคดี ๒ เรื่อง
๓. ตัวอย่างเรื่องสั้น ๒ เรื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นำเข้าสู่บทเรียน ครูถามนักเรียนว่าอ่านหนังสือมีประโยชน์อย่างไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบ ครูสรุปจากคำตอบของนักเรียน

ครูอธิบายความมุ่งหมายในการอ่านและประโยชน์ของการอ่านอีกครั้งหนึ่ง และเน้นว่าการอ่าน
ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าต้องอ่านอย่างวิเคราะห์และวิจารณ์

๓. ครูอธิบายกระบวนการอ่านวิเคราะห์ให้นักเรียนฟังและจดบันทึกในสมุด
๔. กรุณำขอความบางตอนจากสารคดีมาอ่านให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนนำหลักเกณฑ์ที่ครู
อธิบายมาไว้กับสารคดีที่ครุนำมาอ่านให้ฟังนี้

ตอนที่ ๖

๑. นำเข้าสู่บทเรียน ถามนักเรียนว่าสารคดีที่นำมาให้ศึกษาในตอนที่ ๕ นั้น ผู้เขียนมีจุด
มุ่งหมายอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ และครูช่วยอธิบายแนวทางการจับจุดประสงค์ของผู้เขียน
๒. อธิบายกระบวนการวิจารณ์สารคดี ให้นักเรียนจดลงในสมุด
๓. กรุณำสารคดีทั้งเรื่อง (เรื่องเกี่ยวกับที่คัดตอนมาให้ศึกษาในตอนที่ ๕) มาให้นักเรียน
อ่านและใช้กระบวนการวิจารณ์สารคดี เมื่ออ่านจบ

ตอนที่ ๗ - ๘

๑. แบ่งนักเรียนเป็น ๖ กลุ่ม
๒. ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นตัวอย่าง เรื่อง "บ้านเล็กของยาย" ในหนังสือเรียนชุดทักษะพัฒนา
เล่ม ๒ หน้า ๑๔๒ - ๑๔๖ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
 - ๒.๑ สารสำคัญของเรื่องในหน้า ๑๔๔ คืออะไร
 - ๒.๒ บอกแนวคิดที่นักเรียนได้จากการอ่านเรื่องนี้
 - ๒.๓ ให้แสดงความคิดเห็นว่า เรื่องนี้ดีหรือไม่ อย่างไร

การประเมินผล

๑. ตรวจสอบแบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ
๒. ให้นักเรียนรายงานกิจกรรมที่ทำในตอนที่ ๗ - ๘ หน้าชั้นเรียน ครูสังเกตการรายงาน
และการร่วมแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน

แผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม

ตอนที่ ๕ - ๑๒

วิชาภาษาไทย ท ๕๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง เรื่องสั้น : เราคือลูกของแม่พระธรณี

เวลา ๔ คาบ

เนื้อหา

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องสั้น ตามคู่มือครูวิชาภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒
 ท ๕๐๓ ท ๕๐๔ หน้า ๙๕ - ๙๕ และเรื่องสั้น เราคือลูกของแม่พระธรณี ในหนังสือเรียนภาษาไทย
 ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องสั้น
๒. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ส่วนประกอบของเรื่องสั้น
๓. เพื่อให้นักเรียนวินิจฉัยสารในเรื่องที่อ่าน
๔. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น
๕. เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจอ่านบันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

๑. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของเรื่องสั้นได้
๒. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านได้
๓. นักเรียนสามารถบอกความขัดแย้งของเรื่องที่อ่านได้
๔. นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะและนิสัยของตัวละครได้
๕. นักเรียนสามารถบอกสารที่สำคัญของเรื่องได้
๖. นักเรียนสามารถอธิบายฉากที่สำคัญของเรื่องและบอกความสำคัญของฉากได้
๗. นักเรียนสามารถให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับสำนวนภาษาที่ใช้ในเรื่องที่อ่านได้
๘. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับคุณค่ากลวิธีการประพันธ์ของเรื่องที่อ่านได้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒
๒. คู่มือครูภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒
๓. แผนการสอนรายสัปดาห์เฉพาะของ เรื่องสั้น ๕ แผน
๔. เครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์

กิจกรรมการเรียน

คาบที่ ๙ - ๑๐

๑. นาเข้าสู่บทเรียน ครูถามนักเรียนว่าชอบ เรื่องสั้น เรื่องใดมากที่สุด และสนทนาว่า เรื่องสั้น นั้น ๆ คืออย่างไรจึงชอบ
๒. ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒ หน้า ๙๙ - ๙๕
๓. ครูซักถามว่าใครมีความรู้อะไรบ้างจากการอ่าน
๔. ครูให้แนวการพิจารณา เรื่องสั้น เพิ่มเติม ตามหนังสือคู่มือครูภาษาไทยชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม ๒ หน้า ๙๕ - ๙๕ พร้อมฉายแผนโปรเจกเตอร์ประกอบ ให้นักเรียนจดบันทึก
๕. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณา เรื่องสั้น

การประเมินผล

๑. สังเกตการตอบคำถาม ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น
๒. ตรวจแบบฝึกหัด

หมายเหตุ ก่อนหมดคาบเรียน ครูสั่งให้นักเรียนอ่าน เรื่องสั้น เราคือลูกของแม่พระธรณี มาล่วงหน้า

คาบที่ ๑๑ - ๑๒

๑. ให้เวลานักเรียนทบทวน เรื่องสั้น เราคือลูกของแม่พระธรณี ๑๐ นาที
๒. ครูแบ่งเรื่อง เป็นตอน ๆ สุ่มนักเรียนออกมาเล่า เรื่องแต่ละตอน จนจบเรื่อง
๓. ถามนักเรียนว่าผู้ออกมาเล่า เรื่องคนใดเล่าได้ดีที่สุด ประทับใจให้กำลังใจ
๔. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในหนังสือเรียน หน้า ๔๙ ดังนี้
- ๔.๑ แบ่งนักเรียนออกเป็นคู่ ๆ แต่ละคู่ให้เลือกคำถามในหน้า ๔๙ แล้วเขียนคำตอบ

๔.๒ ครูจัดกระดาษคำตอบของนักเรียนที่เลือกคำถามเดียวกันรวมไว้เป็นพวก ๆ แล้วให้นักเรียนแบ่งกันเป็นกลุ่ม ๆ ตามจำนวนข้อคำถาม แต่ละกลุ่มเลือกคำตอบที่เห็นว่าดีที่สุดอ่านให้เพื่อนนักเรียนในชั้นฟัง พร้อมทั้งแจบควรวา เหตุใดจึงตัดสินใจเลือกให้คำตอบนั้น เป็นคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับคำถามนั้น

๔.๓ ครูให้นักเรียนเขียนรายงานเป็นการบ้านส่งเป็นรายกลุ่ม ในเรื่อง "ความประทับใจ และคุณค่าที่ได้จากการอ่านเรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี"

การประเมินผล

ตรวจรายงาน แบบฝึกหัด และสังเกตการตอบคำถาม การรายงานหน้าชั้นเรียน